РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Комисија за заштиту конкуренције

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ КОНКУРЕНЦИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ

Београд, фебруар 2016. године

Садржај

УВОД 4

МИСИЈА И ВИЗИЈА 6

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ 8

1.1. Институционални капацитет 8

1.2. Административни капацитет 8

2. ФИНАНСИРАЊЕ КОМИСИЈЕ.....11

2.1. Финансијски резултат за 2015. годину 11

3. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У ПРОЦЕСУ ПРИДРУЖИВАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ.....16

3.1. Односи са Европском унијом 16

3.2. Преузимање обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању и сарадња са институцијама ЕУ 17

3.3. Извештај Европске Комисије о напретку Србије - Поглавље 8, заштита конкуренције 17

3.4. Усклађивање правних прописа са прописима ЕУ 17

4. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ 20

4.1. Поступци утврђивања повреда конкуренције.....22

4.1.1. Предмети окончани у управном поступку 22

4.1.2. Управни поступци у току - на дан 31.12.2015. године 23

4.2. Појединачна изузећа рестриктивних споразума од забране 28

4.2.1. Окончани поступци појединачног изузећа 29

4.2.2. Поступци појединачног изузећа у току - на дан 31.12.2015. године.....37

4.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције и други начини откривања повреда 38

4.3.1. Иницијативе за покретање поступка испитивања повреде конкуренције.....38

4.3.1.1. Обрађене иницијативе - покренути поступци 39

4.3.1.2. Обрађене иницијативе - окончано обавештењем 41

4.4. Поступци пред судовима 60

4.4.1. Управни спорови окончани у 2015. години 60

4.4.2. Управни спорови у току - на дан 31.12.2015. године 61

4.4.3. Поступци пред Врховним касационим судом 62

5. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА.....63

5.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку.....67

5.1.1. Концентрације које настају стицањем непосредне или посредне контроле над другим учесником на тржишту или његовим делом.....67

5.1.2. Концентрације које настају у случају заједничког улагања или стицања заједничке контроле ... 74
5.1.3. Концентрације које настају спајањем или другом статусном променом у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава ... 76
5.2. Пријављене концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности ... 77
5.3. Праћење извршавања прописаних услова у условно одобреним концентрацијама ... 77
5.4. Испитивање концентрација спроведених без одобрења Комисије ... 82
6. МИШЉЕЊА ... 85
6.1. Издата мишљења о примени прописа из области заштите конкуренције ... 85
6.2. Став Комисије у вези са применом члана 10. Закона о заштити конкуренције на одређене облике сарадње између учесника на тржишту у поступцима јавних набавки ... 96
6.3. Став Комисије у вези са применом члана 58. Закона о заштити конкуренције ... 97
6.4. Мишљења издата надлежним органима на предлоге прописа, важеће прописе и друге акте ... 97
6.5. Мишљења на предлоге прописа и на важеће прописе ... 98
6.6. Мишљења на одредбе Закона у вези концентрација ... 110
6.7. Мишљења по одредбама Закона о стечају ... 113
7. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ ... 115
7.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2014. години ... 115
7.2. Секторска анализа тржишта осигурања ... 118
7.3. Анализа тржишта постпродајних услуга ... 119
8. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА ... 120
9. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА ... 123
9.1. Пројекти подршке Комисији ... 123
9.2. Односи са међународним организацијама ... 125
9.3. Билатерална сарадња - Протоколи о сарадњи ... 127
9.4. Конференције, семинари и радионице ... 127
10. ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ О ЗНАЧАЈУ КОНКУРЕНЦИЈЕ ... 131
ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2015. ГОДИНИ ... 120
11. ЗАКЉУЧАК ... 138

УВОД

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), образована је Законом о заштити конкуренције из 2005. године, а започела је са радом након формирања првог сазива Савета Комисије у априлу 2006. године. Претходна година, којом се навршава десет година постојања и рада Комисије, према оценама релевантних домаћих и међународних институција и организација, одликовала се изузетним резултатима, којима су допринеле активности предвиђене амбициозним планом за текући средњорочни период.

Кључни фактори који су утицали на позитивне резултате рада Комисије у 2015. години, а који су представљени у годишњем Извештају о раду (у даљем тексту: Извештај), и достављени Народној скупштини Републике Србије у складу са чланом 20. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон), су следећи:

- Значајно подизање административног капацитета Комисије и пресељење у нови простор, који је адекватан тренутним потребама и планираним активностима
- Стручно усавршавање и повећан ниво обучености овлашћених лица у оквиру стручне службе Комисије, што је, између осталог, резултирало и извођењем првих ненајављених увиђаја у просторијама учесника на тржишту (у оквиру покренутих поступака за утврђивање повреда конкуренције), при којима су коришћени савремени форензички инструменти које Комисија поседује
- Изузетан биланс потврђених решења Комисије у управним споровима пред судовима
- Наставак активности на хармонизацији прописа и усклађивању праксе са европским правилима, што је констатовано позитивнм оценама Европске комисије током састанака Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, као и на другим билатералним сусретима са представницима ЕУ
- Значајно повећање интересовања стручне, али и шире јавности за рад Комисије, подстакнуто нашим брзим реаговањем на ситуације које могу утицати на тржиште, транспарентним приступом у раду и новим начином презентовања тренутних активности и решења која доносимо
- Модернизација и осавремењивање начина рада Комисије, увођењем електронског управљања предметима (*Document Management System*) и електронске базе података.

Поред наведеног, Извештај садржи информације о свим значајним аспектима рада Комисије у току 2015. године, као и преглед најважнијих поступака који су вођени пред Комисијом:

- Поступци утврђивања повреда конкуренције
- Поступци испитивања концентрација
- Поступци по захтевима за појединачна изузећа рестриктивних споразума од забране
- Спровођење секторских анализа
- Поступци пред судовима
- Давање мишљења

Преглед најважнијих активности које је Комисија предузимала са циљем остваривања повереног мандата обухвата:

- Активности Комисије у процесу придруживања Европској унији
- Сарадњу са регулаторним телима и државним органима и организацијама

- Међународну сарадњу
- Активности на подизању свести о значају права и политике заштите конкуренције

Извештај садржи и кључне информације о финансијском, административном и институционалном оквиру у коме Комисија врши законом поверене послове:

- Информације о институционалном и административном капацитету
- Информације о финансирању Комисије и финансијском резултату у 2015. години.

Достављање овог извештаја Народној скупштини је, као што је већ наведено, обавеза утврђена Законом, а његово објављивање има за циљ обезбеђивање транспарентности у раду Комисије, односно упознавање јавности са њеним радом, као и истицање значаја поштовања правила конкуренције, односно подизање нивоа свести о потреби заштите конкуренције.

МИСИЈА И ВИЗИЈА

Мисија

Мисија Комисије је да отклањањем препрека на тржишту омогући функционисање тржишта на начин који ће омогућити економски напредак и добробит друштва, а нарочито корист потрошача, што је заправо и циљ Закона. Комисија овај циљ испуњава кроз конкретно поступање и предузимање одређених радњи усмерених на утврђивање повреда конкуренције и њихово отклањање, односно обављањем послова, који су, као њена надлежност, утврђени чланом 21. Закона. У том смислу, од посебног значаја су поверени послови који се односе на решавање о правима и обавезама учесника на тржишту и одређивање управних мера у складу са Законом, јер су ове одлуке Комисије директно усмерене на успостављање ефикасне конкуренције, која треба да допринесе остваривању циља Закона и испуњавању њене мисије.

Визија

Поред већ постигнутих резултата у претходној години, Комисија ће и у наредном периоду наставити са унапређивањем свог деловања, како би била препозната као институција чији се углед заснива на стручности, доследном и ефикасном спровођењу Закона а која ужива подршку шире јавности.

У складу са наведеним, активности Комисије ће бити усмерене на:

- Ефикасније спровођење Закона, чему треба да допринесе и доношење сета преосталих подзаконских аката (Уредби).
- Борбу против картела, злоупотреба доминантног положаја и других облика повреда конкуренције, кроз брже откривање и санкционисање незаконитих радњи.
- Активнијем приступу у спровођењу економских анализа у циљаним секторима националне економије, као и у примени резултата и препорука поменутих анализа у иницирању и вођењу поступака пред Комисијом.
- Даљу обуку запослених у Комисији и објављивање уједначене праксе поступања ради обезбеђивања правне сигурности учесника на тржишту, као и подизања степена предвидивости и извесности у раду.
- Испуњавање обавеза преузетих Споразумом о стабилизацији и придруживању, кроз хармонизацију са правилима Европске уније и праксом тела за заштиту конкуренције из ЕУ, као и пуну примену законских и подзаконских аката, а у циљу веће транспарентности и ефикасности рада, као и уједначавања праксе.
- Наставак интензивне међународне сарадње – размена искустава са другом телима за заштиту конкуренције кроз билатералну сарадњу, међународним институцијама (блиска сарадња са директоратом за конкуренцију Европске Комисије, *DG - COMP*, Конференцијом УН за трговину и развој - *UNCTAD*, Међународном мрежом за конкуренцију – *ICN*, Организацијом за економску сарадњу и развој - *OECD*, регионалне иницијативе (Регионални центар *OECD*-а за конкуренцију у Будимпешти, Софијски форум за конкуренцију – *SCF*…) и омогућавање усавршавања представника Комисије у неким од поменутих организација.

- Ширење свести и подизање нивоа знања о значају заштите конкуренције и права и политике конкуренције уопште, између осталог обезбеђивањем транспарентности у поступању, како би јавности били представљени резултати рада Комисије и указано на потенцијалне санкције које следе у случају кршења правила конкуренције, а у циљу превентивног деловања на понашање учесника на тржишту,
- Настојање Комисије да јој предлагачи прописа обавезно достављају нацрте и предлоге прописа од значаја за стање конкуренције, ради давања мишљења која би имала обавезујуће дејство.

Предуслови за остваривање мисије:

- Даље унапређење административног капацитета Комисије до нивоа који ће моћи да обезбеди још ефикасније спровођење Закона и других прописа из области заштите конкуренције.
- Унапређење и осавремењивање организационе структуре Комисије, у складу са планираним повећањем обима рада и модерним приступом пословању – користећи искуства развијених европских тела за заштиту конкуренције
- Трајно решавање питања адекватног простора за рад Комисије
- Коришћење квалитетних економских и економетријских анализа у раду на предметима
- Додатна обука за рад на форензичком софтверу и опреми која се користи приликом ненајављених увиђаја
- Коришћење свих ресурса техничке помоћи кроз пројекте ЕУ и других међународних и домаћих организација, ради континуиране обуке запослених у Комисији
- Наставак интензивних међународних активности и
- Пуна сарадња и комплементарно деловање са релевантним институцијама Републике Србије, регулаторним телима и другим надлежним органима и организацијама, као и са привредним удружењима и академском заједницом.

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ

1.1. Институционални капацитет

Комисија је Законом дефинисана као самостална и независна организација која врши јавна овлашћења и која за свој рад одговара Народној скупштини. Независност Комисије од извршне власти обезбеђује се, како начином избора председника Комисије и чланова Савета Комисије, тако и кроз финансијску независност, с обзиром на то да се Комисија финансира из сопствених прихода и доноси годишњи финансијски план на који Влада даје сагласност.

Институционална изградња Комисије започета је оснивањем Комисије, Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 79/05), доношењем Статута и других и општих аката, подзаконских аката прописаних Законом о заштити конкуренције и осталим законским и другим прописима, и она и даље траје. У току 2015. године, настављена је доградња нормативних аката Комисије, доношењем једног броја нових и унапређењем постојећих аката.

Народна скупштина Републике Србије донела је Одлуку о избору председника Комисије и Одлуку о избору чланова Савета Комисије 29.10.2014. године, („Службени гласник РС“, бр. 117/01). Ови органи су изабрани на мандатни период од пет година.

Рад Савета Комисије одвија се на седницама Савета, на којима се доносе одлуке из надлежности Комисије, сагласно Закону и Статуту Комисије. У току 2015. године, одржано је 45 седница Савета Комисије. Рад чланова Савета Комисије, у ширем смислу, обухвата и одржавање радних састанака у поступцима који се воде пред Комисијом, као и сусрети са представницима државних органа, међународних субјеката и професионалних, односно струковних удружења, излагања на међународним и домаћим научним и стручним скуповима, председавање конференцијама, као и објављивање научних радова из области заштите конкуренције, а све у циљу њеног свеобухватног и активног промовисања.

У складу са Законом о заштити података о личности, Комисија води одговарајуће евиденције које су уписане у Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Комисија уредно одговара на захтеве који су везани за Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

1.2. Административни капацитет

Стручна служба Комисије (у даљем тексту: Стручна служба) обавља стручне послове из надлежности Комисије у складу са Законом, Статутом и другим актима Комисије.

Стручном службом Комисије руководи Секретар.

Стручна служба Комисије на дан 31.12.2015. укупно броји 39 запослених. Од лица изабраних у органе Комисије, односно на место председника Комисије и чланова Савета Комисије, у радном односу на одређено време је запослен председник Комисије и три члана Савета Комисије.

Сагледавајући потребе Комисије, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова, у Стручној служби укупно су систематизована 54 радна места. Имајући у виду да је у претходном периоду број запослених био знатно мањи од потребног и систематизованог, током 2015. године број запослених је повећан за осам. То је допринело јачању административног капацитета Комисије, како у погледу интензивирања активности на утврђивању и санкционисању повреда конкуренције, тако и у преузимању обавеза које Србија има у процесу приступања Европској унији у погледу усклађивања праксе у овој области, а нарочито активности у промовисању циља и значаја примене правила заштита конкуренције.

Квалификациона структура запослених у Стручној служби Комисије одговара тренутним потребама Комисије, што се може видети и из доле наведене табеле. Од запослених са високом стручном спремом, двоје запослених има завршене докторске студије из области економије, један из области правних наука; троје запослених су магистри наука, од чега један из области економских наука, један из области организационих наука и један из области правних наука; једна запослена има завршене специјалистичке студије из области права, а 11 запослених имају положен правосудни испит. Сви запослени имају положен стручни испит за рад у органима државне управе. Континуирано стручно усавршавање запослених биће детаљније размотрено у делу Извештаја који се односи на међународну и домаћу сарадњу, кроз које се остварују програми усавршавања запослених. Председник Комисије има докторат из области економских наука, један члан Савета Комисије има докторат из области правних наука, а два члана Савета имају мастер из области економских, односно правних наука.

Број и квалификациона структура запослених у Стручној служби Комисије, укључујући Секретара и руководиоце сектора, приказан је на следећој табели:

Р.б.	Назив организационе јединице	Укупно	ВСС	ВС	ССС
	Секретар	1	1	0	0
1.	Сектор за испитивање концентрација	9	9	0	0
2.	Сектор за утврђивање повреда конкуренције	9	9	0	0
3.	Сектор за међународну и домаћу сарадњу	2	2	0	0
4.	Сектор за правне послове	4	4	0	0
5.	Сектор за економске анализе	3	3	0	0
6.	Сектор за материјално-финансијске послове	3	1	1	1
7.	Сектор за нормативно-правне, кадровске и опште послове	7	3	0	4
8.	Радна места ван унутрашњих организационих јединица	1	1	0	0
	УКУПНО:	**39**	**33**	**1**	**5**

У поређењу са бројем запослених у телима за заштиту конкуренције суседних земаља (бивших република СФРЈ), као и са упоредивим земљама Европске уније, наведени број запослених у Комисији је испод броја запослених у телима за заштиту конкуренције ових земаља.

Пословни простор Комисије

Након оснивања и почетка рада, 2006. године, Комисија је користила неколико канцеларија у згради републичких органа, у улици Омладинских бригада број 1.

Због неадекватног пословног простора, Комисија се више пута обраћала Дирекцији за имовину Републике Србије и другим државним органима, имајући у виду да би се решавањем овог питања на такав начин, постигло далеко боље финансијско управљање, виши степен економичности и ефективности, односно постигао бољи однос између

утрошених средстава и постигнутих резултата, а разлика укупних прихода и расхода уплатила у буџет Републике Србије. Међутим, како није било могућности да се на тај начин обезбеди пословни простор, Комисија је била принуђена да 2007. године узме у закуп пословни простор у улици Кнегиње Зорке број 7.

Комисија је током 2012. године поново иницирала питање доделе адекватног пословног простора. Обратила се захтевом Министарству за спољну и унутрашњу трговину и телекомуникације, који је прослеђен Дирекцији за имовину Републике Србије, као и Градској управи Града Београда, али безуспешно.

Током новембра 2014. године, Комисија је, ради проналажења адекватног пословног простора упутила захтев Дирекцији за имовину Републике Србије, Министарству одбране, Генералном секретаријату Владе и Градској управи Града Београда,.

Имајући у виду да до адекватног решења уз помоћ државних органа није могло да се дође, Комисија је покренула поступак јавне набавке ради закључења уговора о закупу. Уговор о закупу закључен је са Српском банком а.д. на период од три године, почев од 24. августа 2015. године.

На основу закљученог уговора о закупу пословног простора, Комисија користи пословни простор у пословној згради у Савској улици број 25, на четвртом спрату. Закључењем овог Уговора, Комисија је решила питање пословног простора до 2018. године. Површина простора и број канцеларија тренутно задовољавају потребе Комисије .

2. ФИНАНСИРАЊЕ КОМИСИЈЕ

Средства за рад Комисије обезбеђују се у складу са чланом 31. Закона, из прихода које Комисија оствари обављањем послова, а нарочито из:

1) такси које се плаћају у складу са Законом;
2) донација, осим донација учесника на тржишту на које се примењује закон;
3) прихода од продаје публикација Комисије,
4) других извора у складу са Законом.

Приходе Комисије чине средства остварена од такси за издавања решења о одобрењу концентрација, у скраћеном или испитном поступку, од издавања решења по захтеву за изузећа рестриктивних споразума и од издавања аката у вези са Законом о стечају („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009, 99/2011 др. Закон, 71/2012 - Одлука УС и 83/2014).

Висина такси утврђује се Тарифником такси који доноси Комисија, уз сагласност Владе.

Тарифник се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Финансирање рада Комисије врши се у складу са финансијским планом који за сваку годину доноси Комисија и подноси Влади ради добијања сагласности најкасније до 1. новембра текуће године за наредну годину.

Ако се годишњим обрачуном прихода и расхода Комисије утврди да су укупно остварени приходи Комисије већи од остварених расхода, разлика се након издвајања средстава за резерве уплаћује у буџет Републике Србије.

Комисија остварује приход само од такси прописаних Тарифником Комисије за решења и акта које по захтеву учесника на тржишту издаје, односно не користи буџетска средства.

Финансирање Комисије, у 2015. години, вршило се у складу са Финансијским планом Комисије за заштиту конкуренције за 2015. годину, на који је Влада Републике Србије дала сагласност 31. децембра 2014. године.

2.1. Финансијски резултат за 2015. годину

У 2015. години Комисија је остварила позитивне финансијске резултате.

Приходи и расходи Комисије исказани су по готовинском принципу.

Остварени вишак прихода над расходима ће, према члану 32. Закона, након издвајања средстава за резерве бити уплаћен у буџет Републике Србије.

1. УКУПНИ ПРИХОДИ

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПРИХОДА

ПРИХОДИ	2014. година	2015. година	
	Реализовано	Планирано	Реализовано
СОПСТВЕНИ ПРИХОДИ	325.129.970	332.100.000	325.172.940
УКУПНИ ПРИХОДИ	325.129.970	332.100.000	325.172.940

Комисија је у 2015. години, остварила приходе на нивоу 100,01% прихода реализованих у претходној години, а њихово номинално повећање износи 42.970,00 динара.

Приходи Комисије, у складу са чланом 31. и чланом 32. Закона о заштити конкуренције**,** су приходи за које није прописана намена, а обухватају приходе од такси за решења и акта које по захтеву учесника на тржишту издаје Комисија, у складу са Законом. На висину ових прихода и на обим послова који су обухваћени Тарифником Комисије, Комисија не може битно утицати, па ни на финансијске ефекте који проистичу из послова у овом делу њених надлежности.

Приходи од 325,17 милиона динара остварени су кроз:

1. Приходе од издавања аката из надлежности Комисије који износе 322.222.167 динара или 99,09% укупних прихода, а реализовани су кроз:

- *Приходе од издавања решења одобрењу концентрације* у скраћеном или испитном поступку, који представљају најзначајније приходе Комисије и њихово учешће у укупним приходима износи 96,14%.
- *Приходе од издавања решења по захтеву за појединачно изузеће рестриктивног споразума* којим се изузеће одобрава или не одобрава и који имају минимално учешће у укупним приходима, а своде се на око 0,58% укупних прихода Комисије.
- *Приходе од издавања аката у вези са Законом о стечају*, односно у вези са чланом 132. став 10. Закона о стечају којим се одлучује о продаји целокупне имовине стечајног дужника или имовинске целине и издавање акта у вези са чланом 157. став 3. Закона о стечају којим се одлучује о мерама предвиђеним планом реорганизације, са аспекта примене тог закона. Ови приходи у укупним приходима Комисије учествују са 2,38%.

ПРЕГЛЕД ПОСЛОВНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА У 2015. ГОДИНИ

	ДИНАРСКИ	ДЕВИЗНИ	УКУПНО
ПРИХОДИ	160.851.210	161.370.957	322.222.167
РАСХОДИ	140.562.150	1.784.106	142.346.256
ВИШАК ПРИХОДА	20.289.060	159.586.791	179.875.851

Динарски приходи у укупним приходима учествују са 49,92%, а девизни са 50,08%.

Комисија је за трошкове пословања утрошила 44,18% прихода остварених у 2015. години.

Расходи Комисије су углавном динарски, а њихово учешће у укупним расходима износи 98,75%. Учешће девизних расхода је занемарљиво и износи само 1,25% укупних расхода.

2. **Приходе од курсних разлика** у висини од 2.238.066,00 динара, који чине 0,69% укупних прихода Комисије.

Поред прихода од такси прописаних Тарифником Комисије за акта које издаје по захтеву учесника на тржишту, Комисија не користи друге изворе финансирања, односно не користи буџетска средства за финансирање расхода пословања.

3. **Мешовите и остале приходе** у висини од 712.707,00 динара.

Остварени приходи у 2015. као и у претходним годинама били су довољни за финансирање рада Комисије и остваривање одређеног суфицита за пренос у буџет Републике Србије.

2. РАСХОДИ

Расходи Комисије у 2015. години су износили су 143,06 милиона динара.

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД СТРУКТУРЕ РАСХОДА
2014 - 2015.

	РАСХОДИ	2014. година	2015. година		У односу на План у %	Учешће у укупним расходима
		Реализовано	Планирано	Реализовано		
411	ЗАРАДЕ И ДОДАЦИ	72.387.575	102.793.014	79.277.881	77,12	55,42
	НЕТО УМАЊЕЊЕ ЗАРАДЕ	6.794.443		0		0,00
	ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	1.254.599		9.004.704		6,29
412	ДОПРИН. НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	13.895.687	19.294.950	14.818.359	76,80	10,36
413	НАКНАДЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРАВИЛНИКОМ	124.320	196.000	195.960	99,98	0,14
414	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	991.534	3.200.000	2.361.684	73,80	1,65
415	НАКНАДЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	1.103.604	2.035.800	1.288.519	63,29	0,90
416	НАГРАДЕ, БОНУСИ И ОСТАЛИ РАСХОДИ	998.573	5.000.000	4.507.846	90,16	3,15
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	7.516.194	25.985.000	18.742.710	72,13	13,10
422	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	3.183.302	6.000.000	2.505.780	41,76	1,75
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	7.308.595	22.757.315	5.900.038	25,93	4,12
424	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ	0	500.000	0	0,00	0,00
425	ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	102.206	1.000.000	291.738	29,17	0,20
426	МАТЕРИЈАЛ	1.558.779	3.500.000	2.585.009	73,86	1,81
431	УПОТРЕБА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА		2.850.000	0	0,00	0,00
444	ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА	0	1.230.000	0	0,00	0,00
462	ДОНАЦИЈЕ ЗА МЕЂУНАР. ЧЛАНАРИНЕ	0	800.000	0	0,00	0,00
482	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	152.383	956.000	67.613	7,07	0,05
511	КАПИТАЛНО ОДРЖАВ. ПОСЛ. ПРОСТОРА	0	2.000.000	475.999	23,80	0,33
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	2.332.560	3.700.000	1.035.124	27,98	0,72
515	НЕМАТЕРИЈАЛ. ИМОВИНА-СОФТВЕРИ	0	1.150.000	0	0,00	0,00
	УКУПНИ РАСХОДИ	119.704.354	204.948.079	143.058.964	69,80	100,00
	ВИШАК ПРИХОДА	205.425.616	127.151.921	182.113.976	143,23	127,30
	УКУПНО	325.129.970	332.100.000	325.172.940	97,70	

Расходи Комисије у 2015. години формирани су на нивоу 119,51% расхода реализованих у претходној години. Номинално повећање расхода износи 23.354.610 динара.

У укупним расходима највеће учешће од 55,42% имају расходи за зараде запослених, што јесте оправдано и очекивано, имајући у виду да су запослени основни ресурс Комисије.

У односу на претходну годину зараде су повећане за 6,89 милиона динара, као резултат повећања броја запослених у Комисији од 29%.

Истовремено, просечна зарада по запосленом је смањена услед примене одредби Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС“ бр. 116/14), као и измена Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014).

Сви остали трошкови за запослене имали су опадајући тренд.

3. ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА

Приходи у 2015. години су већи од прихода из претходне године за 0,01%.

Вишак прихода над расходима у односу на претходну годину смањен је за 23.311.640 динара, а формиран је на нивоу од 88,65% суфицита из 2014. године.

4. ПРЕНОС У БУЏЕТ

Комисија је, у складу са Законом и Статутом, у претходним годинама, након издвајања средстава резерви, вишак прихода над расходима преносила у буџет Републике Србије.

Од 2006. године Комисија је из оствареног вишка прихода у буџет уплатила укупно 661.754.477,26 динара.

Укупан износ до сада пренетих средстава у буџет, приказан је по годинама:

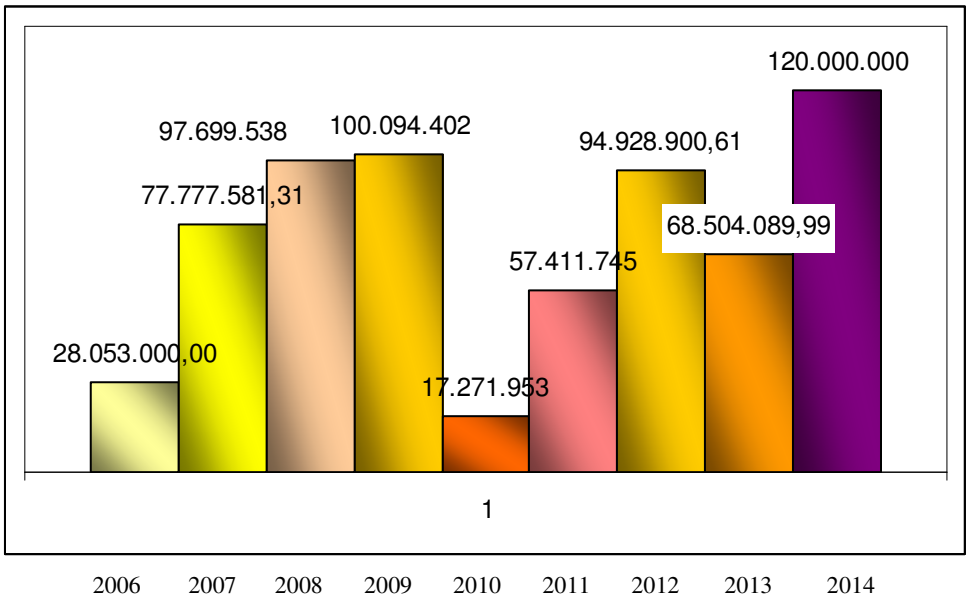

Након завршног рачуна за 2015. годину, вишак прихода над расходима ће, након издвајања срестава резерви, бити уплаћен у буџет Републике Србије.

БИЛАНС УСПЕХА
31.12.2015.

ПРИХОДИ	ИЗНОС	РАСХОДИ	ИЗНОС
КЛАСА 7- ПРИХОДИ	**325.172.940**	**РАСХОДИ**	**143.058.964**
742- ПРИХОДИ ОД ТАКСИ (1+2+3)	**322.222.167**	**КЛАСА 4** (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	**141.547.841**
1.за решења о одобравању концетрација	312.611.862	1. укупни трошкови за запослене	102.450.248
2. за мишљења по Закону о стечају	7.723.606	2.стални трошкови	18.742.710
3. за решења за појединачна изузећа	1.886.699	3. трошкови путовања	2.505.780
		4. услуге по уговору	5.900.038
		5. специјализоване услуге	0
		6. инвестиционо одржавање	291.738
		7. материјал	2.585.009
744 - ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	**2.238.066**	8. негативне курсне разлике	0
		9. дотације и трансфери у буџет	9.004.704
		10. порези, казне и таксе	67.613
771 - МЕШОВИТИ И ОСТАЛИ ПРИХОДИ	**712.707**	11. амортизација	0
		КЛАСА 5 (11+12)	**1.511.123**
		11. набавка основних средстава	1.511.123
		12. Набавка софтвера	0
УКУПНО	**325.172.940**	**УКУПНО**	**143.058.964**

ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА	**182.113.976**

Јавне набавке

Сагласно Закону о јавним набавкама, Комисија је у складу са својим Планом јавних набавки за 2015. годину, спроводила поступке јавних набавки. У току године спроведено је шест поступака јавних набавки, од чега четири јавне набавке мале вредности, један отворени поступак и један преговарачки поступак без објављивања позива за достављање понуда. Један од покренутих поступака јавне набавке мале вредности је обустављен, а уговор закључен након спроведеног преговарачког поступка јавне набавке без објављивања позива за подношење понуда је раскинут споразумно. Два уговора су закључена по основу оквирних споразума које је спровела Управа за заједничке послове републичких органа, као централизоване јавне набавке.

3. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У ПРОЦЕСУ ПРИДРУЖИВАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

3.1. Односи са Европском унијом

Комисија за заштиту конкуренције је активна у процесу придруживања Србије Европској унији, чиме даје значајан допринос напретку Србије у процесу хармонизације правних прописа са прописима ЕУ у релевантним областима и обезбеђујући одговарајућу примену Споразума о стабилизацији и придруживању у погледу примене одредби о заштити конкуренције. Представници Комисије активно учествују у припреми материјала за преговарачки процес у следећим преговарачким групама:

- ПГ 8 - политика конкуренције;
- ПГ 10 - информационо друштво и медији;
- ПГ 14 - политика транспорта,
- ПГ 15 - политика енергетике.

Поред наведених група, у којима је Комисија члан, представници Комисије учествују и у раду ПГ 5 - јавне набавке. Процес аналитичког прегледа законодавства (*screening*) за Преговарачко поглавље 8 (политика конкуренције, укључујући либерализацију тржишта и државне помоћи) је завршен у 2014. години и још увек се очекује извештај Европске комисије за ово поглавље.

У току 2015. године су одржана два састанка Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, на којима је Комисија представила свој рад на даљој хармонизацији правних прописа из ове области, резултате у примени прописа о заштити конкуренције и активности на унапређењу административног капацитета Комисије.

Представници Европске комисије су позитивно оценили прошлогодишњи напредак у раду Комисије, а нарочито су истакли значај почетка примене свих истражних инструмената који су на располагању Комисији, као што је спровођење ненајављених увиђаја и употреба IT форензичке опреме, чиме се Комисија сврстала у ред напредних и ефикасних тела за заштиту конкуренције. Такође, представници Европске комисије су похвалили приступ Комисије припреми измена Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације. Посебно је наглашено да је целокупан поступак спроведен на транспарентан начин, што омогућује свим заинтересованим лицима, нарочито пословној заједници, да дају своје примедбе и сугестије. Ово се посебно односило на објављивање нацрта акта на интернет страници Комисије, са позивом свим заинтересованим странама да се укључе у процес евентуалног модификовања и побољшања првобитног текста наведеног акта. По први пут је у процесу консултација са Саветом страних инвеститора омогућена и најшира стручна расправа која је резултирала квалитетом крајњег решења документа који се нашао на Влади ради усвајања.

Европска комисија је истакла значај раног укључивања Комисије у припрему законских, подзаконских и других аката који могу имати утицај на конкуренцију на тржишту и у том смислу су подржали активности Комисије, које се односе на давање мишљења на предлоге и нацрте правних прописа. Комисија је у раду на анализи одређених правних прописа сарађивала и са представницима и експертима из Делегације Европске уније у Србији.

3.2. Преузимање обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању и сарадња са институцијама ЕУ

Комисија у свом раду поступа у складу са чланом 73. Споразума о стабилизацији и придруживању, којим се регулишу питања заштите конкуренције. У складу са наведеним одредбама, Комисија је дужна да приликом одлучивања у предметима где постоји утицај на трговину између Србије и Европске уније, примењује критеријуме који проистичу из примене правила конкуренције која важе у Европској унији. У погледу преузимања обавеза које се односе на усклађивање законодавства, Закон о заштити конкуренције и прописи донети на основу овог Закона су у великој мери усклађени са прописима Европске уније.

Комисија учествује у раду Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, који је основан у складу са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању и чија је надлежност да прати процес извршавања обавеза из Споразума у овим областима. Последњи састанак Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију одржан је 3. децембра 2015. године у Београду, на коме је Комисија узела учешће излагањем на тему најактуелнијих измена у области законодавног оквира и административних капацитета Комисије, као и прегледа поступака који се воде пред Комисијом и статуса решења пред надлежним судовима.

Комисија је у току године редовно достављала Европској комисији прилоге за Годишњи извештај о напретку Србије у процесу европских интеграција (*Progress report*). Прилози су се односили на законодавну активност, административни капацитет Комисије и решења Комисије у поступцима утврђивања повреде конкуренције и контроле концентрација, као и на остале активности, које се предузимају ради ефикасне примене Закона.

3.3. Извештај Европске Комисије о напретку Србије - Поглавље 8, заштита конкуренције

Европска комисија је у новембру 2015. године објавила годишњи Извештај о напретку Србије у процесу европских интеграција, у коме је, поред осталог, изнела оцену усклађености прописа и начина њихове имплементације са правном тековином ЕУ у области заштите конкуренције. У области заштите конкуренције у ужем смислу, која обухвата повреде конкуренције и контролу концентрација, констатовано је да је законодавни оквир у великој мери усклађен са правом тековином ЕУ.

Како је у годишњем Извештају о напретку наглашено, Комисија за заштиту конкуренције је задржала свој ниво активности из 2014. године, доносећи одлуке о злоупотреби доминантног положаја и контроли концентрација. Спровођење ненајављених увиђаја, како наводи Европска комисија, представља позитиван развој у правцу ефикасније борбе против картела.

У Извештају је наглашено и да капацитет судства да одлучује о сложеним предметима из области заштите конкуренције мора бити додатно унапређен.

3.4. Усклађивање правних прописа са прописима ЕУ

У погледу хармонизације правних прописа из области са прописима ЕУ, у току 2015. године Комисија је припремила и упутила надлежним органима предлог нове Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације. Анализирајући своју досадашњу праксу у обради концентрација и одређене измене прописа ЕУ, закључено је да постоји потреба усклађивања

постојеће Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрација са новом регулативом ЕУ. Уредба ЕУ бр. 802/2004 (укључујући последње измене ове уредбе из 2013. године, обухваћене Уредбом Европске комисије бр. 1269/2013), између осталог, предвиђа скраћену пријаву концентрације, чиме се учесницима на тржишту олакшава подношење пријаве и увећава економичност поступања у поступцима контроле концентрација на нивоу ЕУ. Стога, доношење предложене Уредбе не значи само испуњавање обавезе усклађивања са правом Европске уније, него и економичнији поступак који се води пред Комисијом, као и олакшано извршавање обавеза за већину подносилаца захтева. У израду овог акта су, како је већ наведено, поред експерата Комисије и Европске уније, учестововали и сви заинтересовани субјекти.

У предстојећем периоду, Комисија наставља рад на припреми следећих предлога подзаконских аката из своје надлежности:

1. **Уредба о условима за изузеће од забране споразума који се односе на промет резервних делова моторних возила**

Уредбом би се одредили услови за изузеће од забране споразума о куповини, продаји и препродаји резервних делова за моторна возила или пружања услуга поправке и одржавања моторних возила.

Усвајањем Уредбе били би усклађени прописи са Уредбом Европске комисије о примени члана 101(3) Уговора о функционисању ЕУ на категорије вертикалних споразума и усаглашене праксе у сектору моторних возила Обавештењем Европске комисије о вертикалним ограничењима у споразумима о продаји и поправци моторних возила и дистрибуцији резервних делова (2010/C 138/05). Потребно је нагласити да је наведеном Уредбом уређено да се члан 101(1) УФЕУ неће применити на споразуме, којима се уређују услови куповине, продаје и препродаје нових моторних возила, а који испуњавају захтеве из Уредбе 1400/2002, до 31. маја 2013. године. Након тог рока, на наведене споразуме ће се применити правила из Уредбе 330/2010 о изузећу вертикалних споразума од забране. Разлог оваквог законског решења је тај што је Уредба 1400/2002 престала да важи 30.05.2010. године, а оцењено је да потребно одредити прелазни период, током којем би се учесници на тржишту прилагодили измени режима изузећа за наведене споразуме, односно да се прилагоде општим правилима о вертикалним изузећима.

2. **Уредба о условима за изузеће од забране споразума о преносу технологије**

Овом Уредбом би се одредили услови које споразуми о преносу технологије могу садржати, односно ограничења и услови које споразуми не смеју садржати, како би испунили све услове за изузеће од забране у складу са Законом и Уредбом. Уговори о преносу технологије се односе на лиценцирање права на коришћење технолошких решења и заштићених права власника лиценце. Ови споразуми, са свим ограничењима која нужно садрже, доприносе економском напретку путем унапређења техничких решења и улагања у нове технологије, повећању ефикасности и конкуренције на тржишту.

Доношењем ове Уредбе би се обезбедила усклађеност са Уредбом Европске комисије бр. 316/2014 од 21.03.2014. године о примени члана 101(3) Уговора о функционисању Европске уније на категорије споразума о преносу технологије.

3. Уредба о условима за изузеће од забране споразума у сектору осигурања

Доношењем ове Уредбе би се одредили услови за групно изузеће од забране одређене врсте споразума у сектору осигурања. Уредбом ће се извршити усклађивања са Уредбом Европске комисије бр. 267/2010 од 24.03.2010. године о примени члана 101(3) Уговора о функционисању Европске уније на категорије споразума, одлука и усаглашене праксе у сектору осигурања.

Европским прописом су обухваћени споразуми, који имају за циљ заједничку израду, обраду и размену података за израчунавање просечних трошкова одређених ризика, таблица смртности и учесталости болести, као и заједничке анализе и студије о могућим ефектима спољних околности, које су од утицаја на осигурање. Такође, Уредбом ЕУ су обухваћени споразуми о саосигурању и заједничком реосигурању за покривање специфичних и нових врста ризика.

4. Уредба о условима за изузеће од забране споразума у друмском, железничком и саобраћају у унутрашњим водама

Уредбом се одређују услови које споразуми између учесника на тржишту друмског, железничког и саобраћаја унутрашњим водама могу садржати, односно ограничења и услови које споразуми не смеју садржати, како би испунили захтеве за изузеће од забране у складу са Законом и Уредбом.

Доношењем Уредбе ће се извршити усклађивање са Уредбом Савета бр. 169/2009 од 26.02.2009. године, којом се уређује примена правила конкуренције у превозу у друмском, железничком и саобраћају у унутрашњим водама. Ова Уредба обухвата споразуме, одлуке и усаглашену праксу закључене у вези са прометом у железничком, друмском и саобраћају у унутрашњим водама, који за циљ или последицу имају утврђивање накнада и услова превоза, ограничавање или утврђивање понуда услуга превоза, поделу тржишта превоза, примену техничких побољшања и техничку сарадњу, заједничко финансирање или набавку транспортне опреме или услуга, када су те активности директно повезане са пружањем услуга превоза и неопходне за заједничко пружање услуга од стране групе привредних субјеката. Уредба се примењује и на акте и радње учесника који има доминантан положај на тржишту.

- Правни основ за доношење ових прописа је заснован на члану 13. Закона о заштити конкуренције.

Представници Комисије су у сарадњи са експертима из пројекта Европске уније, припремили први, радни нацрт Уредбе.

Поред наведеног, представници Комисије су учествовали у раду Стручне групе Координационог тела за приступање ЕУ и Подгрупе Стручне групе за политику конкуренције, припреми састанка Унапређеног сталног дијалога на тему економских и финансијских питања, као и на пословима стручне редактуре прописа ЕУ и припреми Националног плана за усвајање правних тековина ЕУ.

4. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Повреде конкуренције дефинисане у члану 9. Закона, свој појавни облик имају као: рестриктивни споразуми, прописани и дефинисани чланом 10. Закона, и злоупотреба доминантног положаја, прописана и дефинисана чланом 16. Закона. Везано за поступање Комисије у овом сегменту, наводимо, као најважније, следеће:

- Највећи изазов ефикасној заштити конкуренције представља откривање учињених повреда. Свесна ове чињенице, Комисија реагује не само на поднете иницијативе учесника на тржишту, или других заинтересованих страна, за покретање поступка испитивања повреде конкуренције, већ и својим анализама појединих тржишних сегмената или појединачних радњи на тржишту, открива потенцијалне повреде конкуренције и реагује у складу са својим надлежностима.

- У свим случајевима у којима је утврђена повреда конкуренције, Комисија изриче меру заштите конкуренције (обавеза прописана чланом 38. став 3. Закона), а исто тако, иако је прописана Законом као могућност, а не и као обавеза, изриче и меру понашања, као вид мере отклањања повреде конкуренције. Мерама понашања, којима се налаже или забрањује одређено поступање учесника на тржишту, спречава се, или бар умањује могућност будућег истог или сличног забрањеног поступања у пословању странака, чиме се остварује и посебна превенција.

- Комисија у свом раду, новчану меру заштите конкуренције (новчано кажњавање), не препознаје као главни циљ процесуирања повреда конкуренције. Управо супротно, Комисија одређивање мере заштите конкуренције препознаје само као нужни, али и најмање пожељан исход поступка. У том смислу, Законом је прописана могућност да Комисија прекине поступак, под условима из Закона (члан 58.). Институт прекида поступка, новим законским решењем, добија сасвим другачији смисао, а истовремено значи виши степен усаглашавања домаћих прописа са правним тековинама ЕУ.

- Процесуирање и утврђивање повреда конкуренције коначним и правоснажним одлукама Комисије, има значајан ефекат и у случају ослобађања од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, као и случају када нема услова да се одреди мера заштите конкуренције. У свим случајевима у којима је повреда конкуренције утврђена, може се остварити накнада штете проузроковане актима и радњама које представљају повреду која је утврђена решењем Комисије (private enforcement). Накнада штете се остварује у парничном поступку пред надлежним судом, при чему решење Комисије којим је утврђено постојање повреде конкуренције не претпоставља да је штета наступила, већ се иста доказује управо у парничном поступку.

- Мера процесног пенала показала се као изузетно ефикасан механизам за прикупљање доказа. Поменутим изменама и допунама Закона унете су одређене измене и у примени ове управне мере. Ову меру је сада могуће одредити и у случајевима на које, пре измена и допуна Закона, није могла бити примењена. Спремност Комисије да примењује ову процесну меру, имаће утицај на одговорнији приступ и поступање, странака и других учесника на тржишту, по налозима Комисије за доставу тражених података, чиме ће се у значајној мери утицати на ток и дужину трајања поступка.

- Економски оријентисан приступ у поступку, подразумева да се утврђивање чињеничног стања постиже, између осталог, детаљним посматрањем структурних обележја и конкурентске динамике односне привредне гране и понашања учесника на тржишту кроз израчунавање индекса концентрисаности тржишта (*HHI*, рацио концентрисаности),

праћење краткорочног и средњорочног тренда узимајући у обзир сезонска одступања, као и помоћу других техника дескриптивне и инференцијалне статистичке анализе. Проблеми са којима се Комисија сусретала током прикупљања и обраде података и оцене њихове упоредивости, довели су до закључка да у великом броју привредних грана не постоје ажурирани агрегатни статистички подаци о натуралном и вредносном промету у свим фазама прометног циклуса. Такође, начин разврставања производа на тарифне бројеве и подбројеве, односно принцип сврставања производа у Царинску тарифу у складу са важећом номенклатуром, није увек и у потпуности компатибилан са потребама Комисије приликом утврђивања граница релевантног тржишта, израчунавања тржишних удела учесника на тако дефинисаном релевантном тржишту и њихове стварне тржишне моћи. У овом сегменту свога рада Комисија је омогућила додатну едукацију свих запослених у стручној служби који су ангажовани на обради предмета из надлежности Комисије. Додатна едукација у области економије и економских анализа допринела је унапређењу специфичних стручних знања запослених у стручној служби, а тиме подигла и ниво квалитета рада саме Комисије.

Сумарни приказ рада Комисије у сегменту испитивања повреда конкуренције:

Категорија предмета	Пренос из претходног периода	Покренуто - настало у 2015. години	Окончано - завршено	У раду на дан 31.12.2015. године
Поступци за испитивање повреде конкуренције	5	6	**2**	**9**
Иницијативе за покретање поступака	7	43	**43**	**7**
Поступци појединачних изузећа рестриктивних споразума од забране	7	28	**31**	**4**
Захтеви за давање мишљења	2	28	**29**	**1**
Мишљења и одговори путем електронске поште	-	28	**28**	**-**
Остали предмети изван раније поменутих категорија	-	23	**23**	**-**
УКУПНО	21	156	**156**	**21**
	177			

НАПОМЕНА: посебни табеларни прикази дају се у извештају по појединој категорији предмета

4.1. Поступци утврђивања повреда конкуренције

Врста повреде	Пренети из претходног периода	Настали у 2015. години	Окончани поступци			Поступци у току
			Решење о повреди	*Прекид поступка*	*Обустава поступка*	
Злоупотреба доминантног положаја	1	1	0	0	0	2
Рестриктивни споразум	4	5	2	0	0	7
УКУПНО	5	6	2	0	0	**9**
	11		**2**			

4.1.1. Предмети окончани у управном поступку

- ***Странка/странке у поступку***: друштво „D&D Travel“ д.о.о., Ниш; друштво „DJD prevoz“ д.о.о., Ниш, и друштво „Јеремић превоз“ д.о.о. Ниш.

Врста повреде: повреда конкуренције из члана 10. став 2. тачка 1 Закона о заштити конкуренције, намештена понуда у поступку јавне набавке.

Сажет опис поступка и одлуке: Клинички центар Ниш, Булевар др Зорана Ђинђића 48 (у даљем тексту: КЦ Ниш) је 09.05.2014. године поднео иницијативу за покретање поступка испитивања повреде конкуренције по службеној дужности из члана 10. Закона против привредних друштава DJD prevoz, Јеремић превоз и D&D Travel.

У току поступка изведен је различит број доказних средстава, укључујући и вештачење из графоскопске области.

Комисија је донела Решење којим се утврђује да су привредна друштва закључила рестриктивни споразум којим су унапред договорила појединачно учешће у поступку јавне набавке број 46/2014 - Услуга организованог превоза радника за потребе Клиничког центра Ниш за 2014. годину, при чему су утврдила цене и друге комерцијалне услове.

Одређена је мера у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини 1,6 % од укупног годишњег прихода оствареног у 2013. години и то: друштву D&D Travel 174.784,00 динара, друштву DJD prevoz, 199.600,00 динара и друштву Јеремић превоз 541.312,00 динара.

- ***Странка/странке у поступку*:** „Amm Immovables“ д.о.о. Београд (Земун), „Beteco“ Предузеће за производњу, трговину и услуге д.о.о. Београд (Земун), „Sagoja“ д.о.о. за производњу, трговину, услуге Београд и Advena line д.о.о. Београд;

***Врста повреде*:** рестриктивни споразум – договор наведених странака да у појединачним понудама у поступку јавне набавке бр. ЈН 36/13 (униформа, обућа и остала опрема потребна

за формирање индивидуалног комплета учесника мултинационалних операција) утврде цене и друге битне елементе понуде

***Сажет опис поступка и одлуке*:** Поступак је покренут по службеној дужности закључком од 25.07.2013. године а на основу иницијативе за испитивање повреде конкуренције поднете од стране Министарства одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за снабдевање, Дирекција за набавку и продају, према којој се сумња да друштва „Amm Immovables“ д.о.о. Београд, „Beteco“ д.о.о. Београд, „Sagoja“ д.о.о. Београд и „Advena line“ д.о.о. Београд нису независно поднела понуде у поступку јавне набавке бр. ЈН 36/13 (униформа, обућа и остала опрема потребна за формирање индивидуалног комплета учесника мултинационалних операција);

Закључком од 10.04.2014. године обустављен је поступак у односу на странку у поступку „Advena line“ д.о.о. Београд, јер је ово друштво, према решењу Агенције за привредне регистре бр. БД 14423/2014 од 24.02.2014. године, брисано из Регистра привредних друштава, а престанак правног лица и непостојање сукцесора странке, с обзиром на одредбе члана 44. Закона о општем управном поступку, представља разлог за обуставу поступка.

У поступку је утврђено да су наведена друштва: Amm Immovables д.о.о. Београд, Beteco д.о.о. Београд, Sagoja д.о.о. Београд и Advena line д.о.о. Београд-Нови Београд закључила рестриктивни споразум којим су унапред договорила појединачно учешће у поступку јавне набавке добара – униформе, обуће и остале опреме потребне за формирање индивидуалног комплета учесника мултинационалних операција, обликоване по партијама, означене као ЈН бр. 36/13 за потребе Министарства одбране, при чему су у појединачним понудама утврдила цене и друге битне елементе понуде, чиме су значајно ограничила и нарушила конкуренцију из члана 10. став 2. тачка 1. Закона о заштити конкуренције.

Имајући у виду наведено, Комисија је донела решење од 10.11.2015. године, којим је поред утврђене повреде конкуренције одредила меру заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини 5,1 % од укупног годишњег прихода оствареног у 2012. години друштвима Amm Immovables д.о.о. Београд (15.634.152,00 динара) и Sagoja д.о.о. Београд (7.003.473,00 динара), а друштву Beteco д.о.о. Београд у висини 5,85% (11.194.970,00 динара).

Поред тога, друштвима Amm Immovables д.о.о. Београд, Beteco д.о.о. Београд и Sagoja д.о.о. Београд је изречена мера забране учешћа у поступку јавне набавке у својству понуђача, у периоду од 18 (осамнаест) месеци почев од правноснажности овог решења.

4.1.2. Управни поступци у току на дан 31.12.2015. године

- ***Странка/странке у поступку***: акционарско друштво „Железнице Србије“ из Београда

Врста повреде: злоупотреба доминантног положаја

Сажет опис досадашњег тока поступка: На основу иницијативе Комисија је дошла до сазнања да је акционарско друштво „Железнице Србије“ из Београда, онемогућило приступ и коришћење железничке инфраструктуре другим привредним субјектима заинтересованим за обављање делатности превоза робе железницом, уз образложење да се нису стекли услови за доделу трасе, а ово нарочито из разлога што није окончан процес организационог раздвајања делатности друштва Железнице Србије, односно да се ово друштво налази у процесу реструктурирања, те да не постоје технички али и формални правни механизми који би омогућили да се у овом тренутку закључи захтевана врста уговора.

Комисија за заштиту конкуренције је дана 07.12.2015. године примила Предлог обавеза које је друштво спремно да преузме ради отклањања могућих повреда конкуренције.

Комисија је 18.2.2015. године објавила Обавештење о подношењу предлога обавеза које је друштво „Железнице Србије“ спремно добровољно да преузме ради отклањања могуће повреде конкуренције, са позивом свим заинтересованим странама да доставе писане примедбе, ставове и мишљења који се односе на предложене обавезе.

- ***Странка/странке у поступку***: друштва Philip Morris Operations а.д. Ниш; Philip Morris Services д.о.о. из Београда; JT International а.д. Сента; British American Tobacco а.д. из Врања; British American Tobacco South East Europe д.о.о. из Београда; IMPERIAL TOBACCO SCG д.о.о. из Београда; TDR д.о.о. из Београда и MONUS д.о.о. из Београда – Земун.

Врста повреде: повреда конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције, усаглашена пракса

Сажет опис досадашњег тока поступка: Странке су усаглашавале промену и висину промене цена, временски моменат од када њихова одлука о промени цена производи правно дејство, односно од када ће доћи до примене промењених цена на тржишту.

Након прикупљања података од Управе за дуван, Комисија је извршила ненајављени увиђај у просторијама British American Tobacco South East Europe д.о.о. и Philip Morris Services д.о.о. и прикупила документацију.

У току је израда упитника ради спровођења адекватне анализе стања конкуренције на тржишту фабрички произведених цигарета.

- ***Странка/странке у поступку***: Адвокатска комора Србије, Београд;

Врста повреде: рестриктивни споразум - основана претпоставка постојања повреде конкуренције учињене доношењем Одлука Адвокатске коморе Србије о утврђивању висине трошкова уписа у именик адвоката од 18.05.2012. године и од 22.06.2014. године, као удружених учесника на тржишту, којом се значајно ограничава конкуренција;

Сажет опис досадашњег тока поступка: Поступак је покренут по службеној дужности закључком од 29.07.2014. године, а на основу иницијативе за испитивање повреде конкуренције поднете од стране физичког лица, чији идентитет је, према његовом захтеву, заштићен закључком о заштити података од 11.08.2014. године.

У испитном поступку су утврђене одлучујуће чињенице, о којима је странка обавештена.

У току је израда коначне одлуке Комисије.

- ***Странка/странке у поступку***: Бора Кечић – специјални транспорти доо Београд и Large transport доо Београд;

Врста повреде: рестриктивни споразум - основана претпоставка постојања рестриктивног споразума –договор наведених странака да у појединачним понудама у поступку јавне набавке ЈН 419-13-0, Транспорт енергетског трансформатора и манипулативне активности у објектима Јавног предузећа Електромрежа Србије утврде цене и друге битне елементе понуде

Сажет опис досадашњег тока поступка: Закључком од 07.08.2014. године по службеној дужности покренут је поступак а на основу иницијативе за испитивање повреде

конкуренције поднете од стране ЈП Електромрежа Србије због сумње у истинитост изјава о независно поднетој понуди.

Странке су се изјасниле на Обавештење Комисије о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку. По изјашњењу странака одржане су две усмене расправе, на којим су саслушане стрнаке и сведоци.

У току је оцена резултата доказног поступка.

- ***Странка/странке у поступку***: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд

Врста повреде: Злоупотреба доминантног положаја – прекид поступка

Сажет опис досадашњег тока поступка: Закључком Савета Комисије за заштиту конкуренције о прекиду поступка испитивања повреде конкуренције покренутог по службеној дужности против Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд, донетим 14.11.2014. године на основу члана 58. став 9. Закона одређен је рок од две године од дана пријема закључка у којем је друштво у обавези да извршава обавезе из закључка и о томе доставља доказ Комисији. Друштво је благовремено, дана 19.05.2015. године доставило I, односно дана 19.11.2015. године доставило II периодични извештај као доказ о испуњењу обавеза из предметног закључка.

- ***Странка/странке у поступку***: Fresenius Medical Care Србија д.о.о. из Вршца (и његове специјализоване болнице за хемодијализу) и Medicon д.о.о. из Деча (и његове специјализоване болнице за хемодијализу).

Врста повреде: Повреда члана 10. Закона – рестриктивни споразум

Сажет опис досадашњег тока поступка: Fresenius Medical Care Србија д.о.о и Medicon д.о.о. и њихове специјализоване болнице за хемодијализу су једини приватни здравствени центри, који могу да понуде пружање услуге хемодијализе у Републици Србији за осигурана лица Републичког Фонда за здравствено осигурање, за која не постоје капацитети за лечење у здравственим установама из Плана мреже РФЗО. Наведена привредна друштва су у једном периоду подносила заједничке понуде у поступцима јавних набавки за пружање услуге хемодијализе, чиме је у потпуности искључена конкуренција између ових учесника на тржишту. Комисија је, на основу доступних информација, основано претпоставила да су ова друштва, након престанка заједничког учешћа, наставила да координирају своје учешће у поступцима јавних набавки ове услуге.

У досадашњем току поступка, Комисија је прикупила податке и изјашњења од странка у поступку, као и од Републичког фонда за здравствено осигурање. У току је анализа достављене документације.

- ***Странка/странке у поступку***: Victoria Oil а.д. из Шида и Витал а.д. ул. Кулски пут бб из Врбаса.

Врста повреде: Повреда члана 10. Закона – рестриктивни споразум

Сажет опис досадашњег тока поступка: Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) имала је сазнања да се јестиво рафинисано уље сунцокрета „Vital“ које се налази у продајном асортиману компаније Витал а.д., Врбас, производи и пуни у компанији „Victoriaoil“ AD, Шид. Анализом документације, коју су Комисији доставиле странке у поступку, утврђено је да су странке, које су међусобно конкуренти на тржиштима производње и продаје јестивог сунцокретовог уља, закључиле Уговор о пословној сарадњи,

чији је предмет производња производа рафинисаног сунцокретовог уља под робном марком купца (Витал) од стране продавца/произвођача (Victoriaoil) сходно потребама и налогу купца, као и купопродају истих на начин и под условима који су ближе дефинисани самим Уговором.

У досадашњем току поступка прикупљени су подаци и изјашњења о учесницима у споразуму, као и од осталих учесника на тржишту производње рафинисаног сунцокретовог уља у Србији.

- ***Странка/странке у поступку***: ЈП Инфостан, са регистрованим седиштем на адреси Данијелова 33, Београд

Врста повреде: повреда конкуренције из члана 16. Закона (злоупотреба доминантног положаја)

Сажет опис досадашњег тока поступка: Комисија за заштиту конкуренције Закључком Председника бр. 5/0-02-783/2015-1 од 26.10.2015. године покренула је поступак за утврђивање повреде конкуренције из члана 16. Закона против ЈП Инфостан. Друштву је поверено обављање административних услуга обраде података добијених од стране других јавно комуналних привредних друштава путем збирног обрачуна накнада коришћених наведених услуга и одржавање базе података о корисницима, што га чини јединственим на тржишту пружаоца истоврсних услуга. Сврха СОН-а се састоји у потреби да се рационализују трошкови обрачуна података и наплате услуга и производа кроз економичан поступак, на месечном нивоу. Такође, такав систем обрачуна, наплате и праћења стања омогућава доступност података и информација о броју крајњих корисника комуналних услуга односно услуга друштва Инфостан. Уз претходну сагласност или на захтев корисника услуга, Инфостан може излистати и допунски трошак који је ће бити збирно обрачунат. Такав трошак не мора бити нужно везан за вршење комуналних делатности, већ може представљати трошак који олакшава кориснику услуге, да на приступачнији начин изврши уплату. Тако, трошак осигурања имовине (домаћинства, стана итд.), уз претходну сагласност или захтев корисника може бити предмет улиставања на уплатницу обједињене наплате.

С обзиром на наведено, Комисија је утврдила да је на СОН рачунима за септембар 2015. године, поред трошкова комуналних услуга, улистано и осигурање стана. Полазећи од садржине делатности које Инфостан обавља (ажурирање и одржавање базе података корисника комуналних производа и услуга), Комисија основано претпоставља да друштво Инфостан поседује пословно осетљиве информације о броју корисника који не користе услуге осигурања домаћинства, излистан кроз систем обједињене наплате. Поступак се води ради утврђивања да ли је друштво Инфостан примењивало неједнаке услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме су поједини учесници на тржишту доводени у неповољнији положај у односу на конкуренте.

У садашњој фази испитног поступка прикупљају се подаци и изјашњења учесника на тржишту, која су од значаја за утврђивање начина вршења предметних услуга, услова за укључивање у систем обједињене наплате као и значаја овог система на тржишту осигурања насељених стамбених јединица.

- ***Странка/странке у поступку***: Umbrella Corporation LTD д.о.о. Београд; Апотека Звончица Лек Београд-Палилула; ЗУ Апотека Алмил Фарм, предузетник Коњевић Зинаида.

Врста повреде: повреда конкуренције из члана 10. Закона (рестриктивни споразум)

Сажет опис досадашњег тока поступка: Закључком Председника Комисије бр. 4/0-02-539/2015-1 од 09.07.2015. године покренут је поступак за утврђивање постојање повреде

конкуренције из члана 10. Закона, утврђивањем минималних продајних цена у даљој продаји електронских цигарета и течности за електронске цигарете.

Уговорне одредбе, из Уговора о пословно-техничкој сарадњи, које је Umbrella Corporation Ltd. д.о.о. Београд, као продавац, закључио са осталим странкама у поступку, као купцима, садржале су одредбе, којима су се купци обавезивали да ће цене односно маржу одређивати у договору са продавцем, с тим да цена у даљој продаји не може бити нижа од препоручене малопродајне цене, коју је одређивао продавац.

У току испитног поступка, Комисија је извршила радњу ненајављеног увиђаја, изненадним претресом пословних просторија странке у поступку Umbrella Corporation Ltd. д.о.о. Београд, ради обезбеђења доказа за које је постојала сумња да ће бити уклоњени. У даљем току поступка, Комисија је утврђивала чињенице које су од значаја за примену Закона и подазаконских аката, који се односе пре свега на постојање нехата, које су странке истицале у својим изјашњењима, затим на одсуство штетних последица, изостанку примене наведених одредби и непостојању елемента значајног ограничења конкуренције.

По достављању Обавештења о утврђеним чињеницама, овлашћена службена лица Комисије, поступајући по предлогу странке у поступку Umbrella Corporation Ltd. д.о.о. Београд за извођењем доказа саслушањем сведока и странака у поступка, одржала су усмену расправу на којој је саслушани као сведоци запослени у Umbrella Corporation Ltd. д.о.о. Београд и предузетник Наташа Младеновић, странка у поступку, на околност постојања нехата и примене спорних одредби уговора.

- ***Странка/странке у поступку***: New Great Vision д.о.о. Београд-Нови Београд, предузетник Саша Крстић, предузетник Рената Анђелић, самостална трговинска занатско услужна радња „MOBIL PRO“ Бела Црква, предузетника Јасне Јовановић Мишикић, апотекарска установа Јасфарм.

Врста повреде: повреда конкуренције из члана 10. Закона (рестриктивни споразум)

Сажет опис досадашњег тока поступка: Закључком Председника Комисије бр. 4/0-02-540/2015-1 од 09.07.2015. године покренут је поступак за утврђивање постојање повреда конкуренције из члана 10. Закона, утврђивањем малопродајних цена у даљој продаји за електронске цигарете и течности за електронске цигарете.

Предметни поступак је започет због постојања сумње да су странке у поступку, односно да је New Great Vision д.о.о. Београд-Нови Београд, као увозник и дистрибутер електронских цигарета и течности за електронске цигарете, са осталим странкама у поступку, као купцима, закључио рестриктивне споразуме из члана 10. Закона, којима се непосредно или посредно утврђују продајне цене у даљој продаји и то у виду одређивања фиксне или минималне продајне цене. Спорне одредбе, из уговора о дистрибуцији, садржале су упућивање на цене које је увозник оглашавао на својој интернет страници, на којој су се налазиле, у делу који је био дуступан Комисији, искључиво малопродајне цене увозника, будући да је он активан и на нивоу трговине на мало. Одредбе из уговора су нејасне у погледу дефиниције цене те је Комисије основано претпоставила да се исте односе на малопродајне цене купаца према крајњим потрошачима.

У циљу обезбеђења и проналаску других доказа, који су од значаја за даље вођење поступка, Комисија је дана 11.07.2015. године, извршила радњу ненајављеног увиђаја, претресом пословних просторија странке у поступку New Great Vision д.о.о. Београд-Нови Београд, на неколико локација у граду Београду. Циљ радње је био да се утврди да ли је између уговорних страна постојала комуникација и размена информација у вези са ценама у малопродаји, односно да ли постојао тајни договор („дослух“) са циљем утврђивања

малопродајних цена, по којима ће купци, у даљој продаји, одређивати цене крајњим потрошачима.

4.2. Појединачна изузећа рестриктивних споразума од забране

Захтеви за појединачно изузеће	Пренос из претходног периода	Поднети у 2015. години	Окончани поступци				У раду
			Одобрење изузећа	Обустава поступка	Одбијено изузеће	Одбачај захтева	
Укупно	7	28	17	5	1	8	**4**
	35		**31**				

Рестриктивни споразуми, како хоризонтални које закључују конкуренти, тако и вертикални које закључују учесници на тржишту који нису међусобни конкуренти на истом релевантном тржишту, забрањени су и ништави осим у случајевима када су изузети од забране у складу са Законом. Осим тзв. „блок изузећа“, односно изузећа рестриктивних споразума по категоријама, које је прописано у детаљима односним уредбама Владе, као подзаконским актима, Законом је прописан и институт „појединачног изузећа“ од забране. Правни основ, активна легитимација за подношење захтева, као и услови који кумулативно морају бити испуњени, прописани су у чл. 11. и 12. Закона. Уколико, по спроведеном поступку, Комисија одобри појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, то ће значити да конкретни споразум, у одобреном периоду изузећа од забране, неће потпадати под општу забрану закључивања и спровођења рестриктивних споразума.

Терет доказа за изузеће од опште забране рестриктивних споразума, увек је на учесницима споразума. Оцена о томе да ли ће конкретан рестриктивни споразум бити изузет од забране, зависи од оцене позитивних и негативних ефеката које производи по конкуренцију. Комисија при томе одлучује примењујући принцип: сваки случај за себе, у складу са конкретним правним и економским контекстом датог случаја, а на основу јединствених правила.

У поступку оцене ефеката конкретног рестриктивног споразума, а у циљу испуњења услова за евентуално изузеће тог споразума од забране, Комисија, релативно често, захтева да учесници у споразуму прилагоде споразум прописима о заштити конкуренције, тако што ће у споразум унети одређене измене. Поред тога, учешћем у поступку појединачног изузећа рестриктивног споразума од забране, учесници споразума се у већој мери упознају са правилима заштите конкуренције чиме се подиже ниво свести о значају заштите конкуренције у пословном окружењу.

Такође, на основу тих захтева, Комисија сазнаје више о структури одређених тржишта и пословним корелацијама њихових учесника на тржишту, а неретко сазнаје и за мрежу споразума, што је све значајно за сагледавање услова конкуренције на целокупном тржишту Србије.

У посматраном извештајном периоду, Комисија уочава да је највећи број захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране, добијен из сектора осигурања. Имајући у виду и нека друга сазнања до којих је Комисија дошла, која се односе на стање пословања на тржишту осигурања, а нарочито у сегменту неживотног осигурања, намеће се закључак да је и ову категорију споразума неопходно посебно уредити новим подзаконским актом. Комисија је и у ранијем периоду закључила да, без обзира што Закон не помиње

изричито обавезу доношења посебне Уредбе која би обрађивала рестриктивне споразуме у сектору осигурања, у смислу њиховог „блок изузећа“ од забране, постоји потреба да се таква уредба ипак донесе. Доношењем односне уредбе учинио би се још један корак у правцу потпуне хармонизације домаћих прописа са правним тековинама ЕУ. Оцењујемо да је, пре но што се Влади упути одговарајући предлог, неопходно спровести квалитетну секторску анализу у области осигурања, што ће представљати део активности Комисије у наредном периоду. На основу информација и сазнања којима Комисија располаже у овом тренутку, може се закључити да, када је у питању изузеће рестриктивних споразума од забране у овом сектору, неће бити могуће само „дословно преузимање“ ЕУ регулативе. Након спроведене секторске анализе резултати ће показати у којој мери наше тржиште у сектору осигурања показује одређене специфичности, а зависно од тога биће потребно формулисати и одговарајуће предлоге за нови подзаконски акт.

4.2.1. Окончани поступци појединачног изузећа

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** привредно друштво Philip Morris Operations а.д.. из Ниша и Предузеће за спољну и унутрашњу трговину и услуге Nelt Co. д.о.о. Добановци из Београда.

Врста споразума и краћи опис: Захтевом се тражи појединачно изузеће од забране Уговора о дистрибуцији, који су 07.05.2015. године закључили подносиоци Захтева, у циљу именовања друштва Nelt Co. д.о.о. Добановци из Београда за ексклузивног дистрибутера друштва Philip Morris Operations а.д. из Ниша на територији Републике Србије, а који по својој природи представља рестриктивни споразум.

Одлука Комисије: усвојено је решење којим се изузима се од забране наведени рестриктивни споразум и којим се одређује период појединачног изузећа у трајању од 5 (пет) година од дана закључења Уговора, односно до 07.05.2020. године.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Techem д.о.о. Београд; Techem Services EOOD из Бугарске и Александар Душанић, физичко лице из Београда.

Врста споразума и краћи опис: Захтев за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране се односи на Уговор о испоруци робе и Уговор о пружању услуга, АСП и под-лиценци који су закључени између друштава Techem Services EOOD и друштва Techem д.о.о. Београд. Предмет споразуме представља дистрибуција инструмената и софтвера за мерење и очитавање потрошње топлотне енергије.

Одлука Комисије: Савет Комисије је донео Закључак којим се одбацује захтев наведених странака, из разлога што наведени уговори представљају рестриктивне споразуме који испуњавају услове за изузеће према члану 13. Закона о заштити конкуренције.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Захтев је преко пуномоћника поднет од стране Конзорцијума приватних аутобуских превозника - градски превоз Београд: Arriva Litas д.о.о, Пожаревац; Banbus д.о.о, Обреновац; GP Unacop д.о.о, Београд; Knežević Trans д.о.о, Београд; Lekon д.о.о, Београд; Dumeco д.о.о, Београд; Saga Trans д.о.о, Београд; Beobus City 2015 д.о.о, Београд; Preduzeće za trgovinu na veliko i malo Ćurdić д.о.о, Београд; GD Tamnava Trans д.о.о, Београд; M&M – Trans Company д.о.о, Обреновац, Уровци; Lui Travel д.о.о, Београд; Bamiron BG д.о.о, Београд; C&LC – Group д.о.о, Београд; Transprodukt-Bus Prevoz д.о.о, Београд; B&B Linea д.о.о, Београд; Košava Prevoz д.о.о, Београд; Presto д.о.о, Београд; Auto Kodeks д.о.о, Београд; Trans-Jug д.о.о, Обреновац; LDM Group д.о.о, Београд.

Врста споразума и краћи опис: Захтев за појединачно изузеће поднет је за Споразум о заједничком наступању ради подношења заједничке понуде и учешћа на заједничком послу

обављања комуналне делатности градског превоза путника на територији града Београда (Уговор о оснивању конзорцијума). Споразум се закључује са циљем оснивања конзорцијума, а ради подношења заједничке понуде и учешћа на заједничком послу обављања комуналне делатности градског превоза путника на територији града Београда, у складу са објављеним конкурсом Дирекције за јавни превоз града Београда за јавну набавку услуге „Превоз путника у јавном градском превозу у Београду“, јавна набавка бр. 23/15, као и у циљу обављања услуге превоза путника у периоду одређеном конкурсом, односно Уговором о јавно-приватном партнерству у обављању комуналне делатности градског превоза путника на територији града Београда који ће бити закључен на одређено време након избора најповољнијег понуђача. Потреба за оснивањем конзорцијума и заједничким учешћем чланова конзорцијума на предметној јавној набавци произашла је из услова конкурсне документације, имајући у виду да, услед недостатка капацитета, чланови конзорцијума не могу самостално, односно појединачно да испуне техничке и финансијске услове предметне јавне набавке.

Одлука Комисије: Закључком Комисије одбачен је захтев за појединачно изузеће од забране, из разлога што наведени споразум не представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона, стога што учесници у конзорцијуму нису могли самостално да испуне услове предметне јавне набавке, на начин на који их је прописала Дирекција за јавни превоз града Београда.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** SPORT TIME д.о.о из Београда и Nike European Operations Netherlands B.V из Холандије.

Врста споразума и краћи опис: Комисија је примила Захтев за појединачно изузеће од забране Уговора о дистрибуцији-ексклузивна дистрибуција одеће, обуће и опреме робног бренда Nike у Републици Србији који је закључен између привредних друштава SPORT TIME и Nike European Operations Netherlands B.V из Холандије.

Одлука Комисије: Након свеобухватне анализе предметног захтева и уговорне документације, Комисија је оценила да предметни Уговор испуњава услове за појединачно изузеће од забране прописане чланом 11. Закона о заштити конкуренције, те је донета одлука да се предметни Уговор изузме од забране.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** SPORT TIME д.о.о. из Београда.

Врста споразума и краћи опис: Селективна дистрибуција - Захтев за појединачно изузеће од забране система селективне дистрибуције и малопродаје одеће, обуће и опреме бренда Nike у Републици Србији.

Одлука Комисије: Законом о заштити конкуренције није предвиђена могућност изузимања система селективне дистрибуције од забране. Према члану 12. став 1. Закона, Комисија може, на захтев учесника у рестриктивном споразуму, изузети поједини рестриктивни споразум, односно предвиђа се само појединачно изузеће од забране. На бази тога је закључком одбачен захтев привредног друштва SPORT TIME д.о.о, са седиштем на адреси ул. Омладинских бригада 88, Нови Београд, за изузеће од забране система селективне дистрибуције и малопродаје одеће, обуће и опреме бренда Nike у Републици Србији.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Штампа систем и Футура плус

Врста споразума и краћи опис: Вертикални споразум, Захтев се односио на изузеће два Уговора о излагању дуванских производа, које су закључили привредна друштва British American Tobacco South-East Europe Београд и British American Tobacco a.d. Врање, продавац, са привредним друштвима Штампа и Футура, купци. Комисија је оценила да се садржина купчевих обавеза и ограничење његове слободе, да самостално уређује начин излагања не могу подвести под појам рестриктивног споразума из члана 2, 3. и 6. Уредбе, јер недостаје

елемент искључивости својствен ограничењима слободе купца који су, у складу са Уредбом, означени као рестриктивни споразуми.

Одлука Комисије: Комисија је Закључком одбацила захтев за појединачно изузеће од забране, из разлога што наведени споразум не представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Компанија Дунав осигурање и ДДОР осигурање

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, Захтев се односио на изузеће Споразума групе понуђача ради осигурања имовине, запослених, обавезног осигурања путника у јавном превозу, аутоодговорности и допунског здравственог, за Наручиоца Јавно градско саобраћајно Нови Сад. Подносиоци су склопили споразум зато што уговорне стране појединачно нису могле учествовати у Јавној набавци, јер не испуњавају додатне прописане услове. Анализом је оцењено да је предмет Јавне набавке недељив и да се не састоји од услуга осигурања појединачних ризика, односно није подељен на појединачне партије. Уговорне стране нису биле у могућности да поднесу самосталну понуду за појединачне ризике, већ је достављена једна понуда која обухвата све врсте осигурања обухваћене предметом Јавне набавке и једну цену (укупно понуђена цена из Обрасца понуде), која се састоји од збира премија осигурања за поједине врсте осигурања. Комисија је оценила да без заједничког учешћа ниједан од Подносилаца није могао поднети самосталну понуду, односно без овог споразума, у предметном поступку јавне набавке, не би постојала понуда ових друштава.
Одлука Комисије: Комисија је Закључком одбацила захтев за појединачно изузеће од забране, из разлога што наведени споразум не представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Компанија Дунав осигурање и Generali osiguranje Србија

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, Подносиоци су поднели Захтев за изузеће ради подношења заједничке понуде према расписаном позиву објављеном од стране ЈП Електромрежа Србије. Компанија Дунав осигурање није могла самостално поднети понуду јер није испуњавала услове прописане Јавном набавком.

Одлука Комисије: Комисија је Решењем одобрила изузеће.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** British American Tobacco и Центросинергија

Врста споразума и краћи опис: Вертикални споразум, захтев се односио на Уговор о дистрибуцији, којим се успоставља ексклузивни дистрибутивни систем према коме BAT именује свог јединог дистрибутера на територији Републике Србије. Комисија је оценила да производи BAT-а нису must-have производ, да њихови производи чине 14,2% тржишта, а Центросинергија у моменту закључења уговора уопште нема тржишно учешће на релевантном тржишту дистрибуције цигарета. Комисија је оценила и да: не може доћи до нарушавања структуре тржишта, предметно тржиште карактерише значајан степен потенцијалне конкуренције, услед могућности дистрибутера друге робе широке потрошње да, у кратком временском року и уз мале додатне трошкове прилагоде своје пословање и преузму дистрибуцију цигарета; предметни уговор о дистрибуцији не може имати утицаја ни на цене производа, јер се исте регулишу позитивним прописима и зависе првенствено од комерцијалне политике BAT-а и притисака од других конкурената; није утврђено постојање клаузула које значајније ограничавају конкуренцију на релевантном тржишту, односно Уговор, по оцени Комисије, не садржи ниједну тзв hard core рестрикцију. С обзиром на све

наведено и имајући у виду тржишно учешће уговорних страна на релевантном тржишту, Комисија је закључила да предметни Уговор испуњава услове из члана 13. Закона, односно да испуњава посебне услове из Уредбе о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране.

Одлука Комисије: Комисија је Закључком одбацила захтев за појединачно изузеће од забране, из разлога што наведени споразум не представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Wiener Stadtische osiguranje, Енергопројект Гарант осигурање и АМС осигурање

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, Захтев се односио на споразум групе понуђача који су Подносиоци склопили ради осигурања имовине и лица за Наручиоца Институт за трансфузију крви Србије. Комисија је накнадно примила захтев за повлачење, односно одустанак од захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, са образложењем да предметни Споразум није реализован.

Одлука Комисије: Комисија је Закључком обуставила поступак

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Компанија Дунав осигурање, Generali osiguranje Srbija и Wiener Stadtische osiguranje

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, основни Захтев се односио на Уговор о конзорцијуму који је потписан 25.12.2014. године између Дунав осигурања, Generali osiguranja Srbija и Wiener Stadtische osiguranja, ради учешћа у поступку Јавне набавке, подношењем заједничке понуде у Јавној набавци за Наручиоца ЈП Електропривреда Србије за пружање услуга осигурања имовине и запослених, путем издавања листова покрића за период од 6 месеци. Након анализе предметног захтева и припадајуће документације, као и допуна по налогу Комисије, одговора учесника на тржишту који нису чланови конзорцијума, а с обзиром на чињеницу да је рок за који се тражи изузеће кратак и да износи 6 месеци, Комисија је оценила да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу, односно да у тако кратком периоду не може доћи до значајног нарушавања конкуренције као ни саме структуре релевантног тржишта. Крајем јуна 2015. године Комисија је примила Захтев за продужење периода појединачног изузећа Уговора о конзорцијуму на период од три месеца, од 1.7. до 30.9.2015. године, путем Анекса 1. основном уговору. Крајем септембра 2015. године Комисија је примила још један Захтев за продужење периода појединачног изузећа Уговора о конзорцијуму на период од три месеца, од 31.8. до 1.11.2015. године, путем Анекса 2. основном уговору. Комисија је оценила да се Анексом 1. и Анексом 2. не мењају битно околности и разлози због којих је одобрено појединачно изузеће Уговора о конзорцијуму за период 1.1-30.6.2015. године.

Одлука Комисије: Комисија је Решењима одобрила основни захтев и два продужења

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Компанија Дунав осигурање, Generali osiguranje Srbija и Wiener Stadtische osiguranje

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, наставак претходног захтева број 4/0-03-13/2015 и два продужења. Разлог за склапање новог уговора о конзорцијуму је консолидовање броја друштава од стране наручиоца. Сви остали елементи уговора и околности су исте.

Одлука Комисије: Комисија је Решењем одобрила изузеће.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Дунав осигурање, ДДОР Нови Сад осигурање, Generali osiguranje i Wiener Stadtische osiguranje

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, Захтев се односио поднет на Уговор о конзорцијуму који је потписан између четири осигуравајућих друштава, ради заједничког учешћа у поступку Јавне набавке за Наручиоца ЈП Електропривреда Србије за пружање услуга осигурања имовине и запослених. Комисија је оценила да није било неопходно да се сва четири учесника споразума удруже и поднесу заједничку понуду, односно оценила је да је један учесник у споразуму могао ризике носити самостално, док су остали учесници споразума ризике могли носити удружени. На основу претходне оцене Комисија је закључила да је постојала реална могућност, да у поступку предметне јавне набавке буде поднето више од једне независне понуде. Комисија је, као битну, посебно ценила околност да Подносиоци заједно имају тржишни удео који представља 3/4 релевантног тржишта осигурања, као и чињеницу да имају контролно учешће у свим домаћим друштвима за реосигурање.

Одлука Комисије: Комисија је Решењем одбила захтев за изузеће.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Дунав осигурање и Generali osiguranje Srbija

Врста споразума и краћи опис: 17.4.2014. године захтев број за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране - уговора о конзорцијуму који су поднела друштва за осигурање Дунав осигурање и у то време Delta Generali osiguranje Srbija за пружање услуга осигурања Железницама Србије. По предметном захтеву Комисија је одлучила решењем бр. 4/0-03-271/2014-17 од 21.8.2014. године којим је Решењем захтев одбијен. Незадовољни коначним решењем подносиоци захтева покренули су управни спор пред Управним судом. Пресудом бр. 10 У. 12312/14 од 20.11.2014. године, Управни суд је поништио предметно решење Комисије и вратио на поновно одлучивање. Комисија за заштиту конкуренције поднела је Врховном касационом суду, захтев за преиспитивање пресуде Управног суда, који је пресудом бр. Узп 371/2014 од 11.3.2015. године одбио захтев Комисије. У поступању по пресуди Управног суда, подносиоцима захтева је достављено Изјашњење на чињенице утврђене у поновном поступку. Подносиоци су 24.4.2015. године обавестили Комисију да у целости одустају од захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране из разлога што им није додељен уговор о саосигурању

Одлука Комисије: Комисија је Закључком обуставила поступак.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Wiener Stadtische osiguranje и Глобос осигурање

Врста споразума и краћи опис: Хоризонтални споразум, Захтев се односио на Споразум групе понуђача ради осигурања имовине и лица за Наручиоца Студентски центар „Београд“. Подносиоци су обавестили Комисију да предметни споразум није реализован.

Одлука Комисије: Комисија је Закључком обуставила поступак.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Таково осигурање и Дунав осигурање

Опис активности – задатка и исход: Комисија је примила захтев за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране - **уговора о преносу портфеља осигурања**. С обзиром на све околности трансакције која се спроводи, подносиоци захтева су имали обавезу да пријаве концентрацију, о чему их је Комисија за заштиту конкуренције подучила. Сходно томе, Комисија је примила молбу за повлачење захтева за појединачно изузеће и истовремено пријаву концентрације. У складу са претходно наведеним Комисија је закључила да, у складу са чланом 121. став 2. Закона о општем управном поступку, поступак по захтеву подносилаца треба обуставити.

Одлука Комисије: Комисија је Закључком обуставила поступак.

- ***Странке у поступку - подносиоци захтева:*** AIR SERBIA**,** са седиштем на адреси Јурија Гагарина 12, Нови Београд, AIR BERLIN PLC & CO. LUFTVERKEHRS KG са седиштем на адреси Saatwinkler Damm 42/43, 13627 Берлин, Немачка, NIKI Luftfahrt GmbH са седиштем на адреси Flughafen Schwechat, Office Park 1, 1300 Wien-Flughafen, Беч, Аустрија и BELAIR Airlines AG са седиштем на адреси Sagereistr 27, 8152 Glattbrug, Швајцарска,

Споразум чије је изузеће затражено: Споразум о сарадњи између учесника на тржишту превоза путника и карго превоза у сектору авиосаобраћаја, који представља хорзонтални споразум о сарадњи.

***Одлука Комисије*:** Комисија је донела Решење о изузећу рестриктивног споразума од забране-Споразум о сарадњи, који је закључен 29.10.2014. године између AIR SERBIA**,** , AIR BERLIN PLC & CO. LUFTVERKEHRS KG Немачка, NIKI Luftfahrt GmbH и BELAIR Airlines AG, под условом да учесници у Споразуму одмах након закључења уговора и/или процедура и/или договора поменутих у члану 2. од става 2.1 до 2.5 Споразума о сарадњи, исте поднесу Комисији за заштиту конкуренције ради оцене испуњености услова за појединачно изузеће од забране. Такође, странке су, на основу решења о изузећу, у обавези да након доношења одлуке о увођењу сопствених линија на којима долази до преклапања са линијама другог учесника у Споразуму о сарадњи који се изузима од забране овим решењем, обавесте Комисију за заштиту конкуренције о донетим одлукама уз доставу свих релевантних податка о линијама које се уводе и линијама другог учесника у Споразуму са којима се преклапају. Решењем је одређен период појединачног изузећа од забране рестриктивног споразума у трајању од 5 (пет) година од дана доношења решења, као дана ступања на снагу предметног Споразума, односно до 12.01.2020. године.

- ***Странке у поступку - подносиоци захтева*:** Хемофарм АД, Вршац, са регистрованим седиштем на адреси Београдски пут бб, Вршац, матични број 08010536

Споразум чије је изузеће затражено: Одлука Хемофарма о наступању на тендерима за јавну набавку лекова у Републици Србији.

***Одлука Комисије*:** Комисија је донела Закључак о одбацивању захтева привредног друштава Хемофарм АД за изузеће рестриктивног споразума од забране **–** Одлука о наступу на тендерима лекова и медицинских средстава привредног друштва Хемофарм ад на тендерима за јавну набавку лекова у Републици Србији**,** из разлога што наведена одлука, према опису садржаја, начина примене и другим елементима наведеним у предметном захтеву, не представља рестриктивни споразум у смислу одредбе члана 10. Закона о заштити конкуренције.

- ***Странке у поступку - подносиоци захтева*:** Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а. д, са регистрованим седиштем на адреси Таковска бр.2, Београд и Центросинергија д.о.о, са регистрованим седиштем на адреси Милутина Миланковића бр.19, Београд

Споразум чије је изузеће затражено: Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа Телекома

***Одлука Комисије*:** Комисија је донела Решење о продужењу трајања појединачног изузећа рестриктивног споразума од забране, на период од 3 (три) године од дана протека периода изузећа одређеног решењем Комисије за заштиту конкуренције бр. 4/0-03-147/2012-18 од 17.07.2012. године, односно до 20.12.2018. године.

- ***Странке у поступку - подносиоци захтева*:** Хемофарм АД, Вршац, са регистрованим седиштем на адреси Београдски пут бб, Вршац, матични број 08010536 и Производно трговинско предузеће Иванчић и синови ДОО**,** са седиштем на адреси Палмотићева 13, Београд, матични број 07758758.

Споразум чије је изузеће затражено: Уговор о продаји којим је предвиђена ексклузивна продаја фармацеутских производа друштва Иванчић и синови.

***Одлука Комисије*:** Комисија је донела Закључак о обустави поступка изузећа рестриктивног споразума због одустанка подносилаца захтева.

- ***Странке у поступку - подносиоци захтева*:** Victoria Food д.о.о. Нови Сад, Хајдук Вељкова 11 и АД Витал, Фабрика уља и биљних масти, Врбас, Кулски пут ББ

Споразум чије је изузеће затражено: Уговор о пословној сарадњи закључен између Victoria Food д.о.о и АД Витал, којим су регулисани њихови међусобни односи и пословно-техничка сарадња у области организације производње и одвијању производног циклуса, као и продаји појединих финалних производа друштва Витал а.д.

***Одлука Комисије*:** Комисија је донела Закључак којим се одбацује захтев привредних друштава Victoria Food д.о.о и АД Витал за изузеће рестриктивног споразума од забране**-** Уговора о пословној сарадњи, који је закључен дана 08.10.2014. године из разлога што наведени Уговор представља акт о концентрацији у смислу одредбе члана 17. Закона о заштити конкуренције.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Tigar Tyres д.о.о. Пирот и др.

Врста споразума и краћи опис: у предметним поступцима, покренутим по захтеву Tigar Tyres д.о.о. Пирот, као зависног друштва S.C. Michelin Romania S.A. Букурешт, разматрана је испуњеност услова за изузеће од забране, споразума из предметних захтева, којима се успоставља систем селективне дистрибуције, а који, према дефиницији из Уредбе о споразуму између учесника који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“ бр. 11/2010), представљају рестриктивне споразуме. Критеријум селективности се заснивао на постојању квантитативних и објективних квалитативних критеријума, којима је снабдевач условљавао приступ тржишту својих послепродајних услуга и дистрибуцији уговорених производа, дистрибутерима који су остваривали одређени промет у малопродаји, имали одређено учешће продаје пнеуматика у укупном промету, односно који су испуњавали одређене критеријуме професионалне оспособљености. Примена наведених критеријума имала је за последицу смањење броја дистрибутера, односно смањење *interbrand* конкуренције. Предметни захтеви су обухватили осам уговора, који су регулисали уређење међусобних односа, како на нивоу трговине на велико, као и трговине на мало. Снабдевач је закључио уговоре са 8 дистрибутера (малопродаваца) на територији Републике Србије, који послују на територијима појединих градова и општина, али и са дистрибутерима, који су активни кроз малопродајну мрежу на територији целе Републике Србије. Предметни споразуми нису испуњавали услове из предметне Уредбе, те су уговорне стране исправно поступиле тиме што су се обратиле Захтевом за појединачно изузеће од забране. У поступку испитивања предметних захтева Комисије је утврдила да предметни уговори испуњавају услове из члана 11. Закона, те је у складу са одредбама овог члана, исти изузети од опште забране рестриктивних споразума из члана 10. Закона.

Одлука Комисије: Решењима Комисије предметни споразуми су изузети од забране на период изузећа који одговарају трајању уговора односно на период од 3 године. Решења су донета без утврђивања услова за изузеће.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Делта ДМД д.о.о. Београд и Diageo Brands B.V. Холандија

Врста споразума и краћи опис: у предметном поступку, покренутом по захтеву Делта ДМД д.о.о. Београд, разматрана је испуњеност услова за изузеће од забране, споразума којима се успоставља систем ексклузивне дистрибуције у даљој продаји производа Diageo Brands B.V. Холандија, а који, према дефиницији из Уредбе о споразума између учесника који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране, представљају рестриктивне споразуме. Diageo Brands B.V. Холандија је у складу са предметним уговором успоставио систем ексклузивне дистрибуције на територији Републике Србије, за производе из свога портфолија, тако што је за искључивог и јединог дистрибутера одредио друштво Делта ДМД д.о.о. Београд. Уговори о ексклузивној дистрибуцији представљају рестриктивне споразуме јер се њима искључују конкуренција у дистрибуцији одређеног производа тако што се, у поређењу са другим системима дистрибуције, број дистрибутера своди на једног, односно ограничава се тзв. *interband* конкуренција. Предметни захтев се односио на изузеће анекса уговора о дистрибуцији, које су уговорне стране закључиле, како би продужиле трајање раније закљученог уговора о дистрибуцији, који је имао период важења до 30.06.2015. године а који је изузет од забране Решењем Комисије за заштиту конкуренције бр. 4/0-03-664/2012-12 од 19.12.2012. године. Изузеће од забране је тражено јер предметни уговор не испуњава услове из Уредбе о споразуму између учесника који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране.

Одлука Комисије: У поступку по захтеву за појединачно изузеће из забране Комисија је испитивала основаност процене тржишних удела, дефиниције релеватног географског и тржишта производаи испуњеност услова из члана 11. Закона. Предметни уговор садржи, поред опште рестриктивне одредбе о екслузивног дистрибуцији, и друге рестриктивне одредбе својствене овим уговорима, а то су одредбе о екслузивној куповини од добављача, ограничењу активне продаје на другим територијама резервисаним за друге дистрибутере или добављача и одредбе о забрани конкурисања, којим се дистрибутер обавезује да неће пословати са конкурентима добављача. Комисија је приликом оцене испуњености законских услова узела у обзир пре свега чињеницу да удели добављача на тржишту трговине на велико се односе на само један од производа, да ти удели у мањој мери одступају од удела утврђених Уредбом, да се структура тржишта није изменила за период трајања ранијег изузећа од забране и да је конкуренција добављача на тржишту Републике Србије и даље интензивна. Комисија је такође ценила да споразум не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу. Комисија је узела у обзир да је дистрибуција производа у облику портфолија настала као резултат повезивања друштава на светском нивоу на коме је интензивна конкуренција група друштава, које продају своје производе било директно или преко преподаваца у облику јединственог портфолија заједничких производа. Најзад, Комисија је посебно ценила и дужину трајања предметног уговора и промене на тржишту увоза жестоких алкохолних пића у периоду важења ранијег изузећа, те процењује да, у периоду важења изузетог Уговора, тржишна структура неће бити промењена на штету других произвођача и/или увозника и дистрибутера жестоких алкохолних пића, а све узимајући у обзир утицај претходно закључених уговора на конкуренцију на тржишту. У складу са претходним и оцени успуњености осталих услова из члана 11. Закона, Комисије је Комисија је оценила да предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Решењем Комисије, предметни споразум је изузет на период трајања изузећа од забране до 30.06.2018. године. Решењем нису утврђени услови за изузеће од забране.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Securitas SE д.о.о. Београд и G4 Secure Solutions д.о.о. Београд.

Врста споразума и краћи опис: Споразум о заједничком учешћу (група понуђача) у поступку јавне набавке услуга ЈН 261 14 0 наручиоца ЈП Електромрежа Србије. Споразум је закључен ради заједничког учешћа у поступку јавне набавке услуга физичко-техничког обезбеђења, који спроводи, као наручилац, ЈП Електромрежа Србије. Основни циљ наведеног споразума јесте омогућавања пружања услуге ФТО, коју учесници у споразуму не би моглу пружити самостално. Услове из конкурсне документације, који се односе на поседовање одговарајућег сертификата квалитета ИСО 28000:2007 и ИСО 22301:2012, Securitas SE не задовољава, док би поступак прибављања истих захтевао време и трошкове, што би на крају довело и до раста цена услуга. Услове у погледу локацијске покривености, учесници у споразуму не испуњавају, односно G4 Secure Solutions нема довољан број квалификованих извршилаца у радном односу на неодређено време за одређени број локација на територији Републике Србије.

Одлука Комисије: Решењем Комисије предметни споразум је изузет од забране на период изузећа који одговарају трајању уговора односно на период до 01.03.2017. године.

4.2.2. Поступци појединачног изузећа у току на дан 31.12.2015. године

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Sport Time д.о.о. Нови Београд и N Sport Београд

Врста споразума чије се изузеће тражи: Комисија је дана 21.12.2015. године примила Захтев за појединачно изузеће од забране система селективне дистрибуције и малопродаје одеће, обуће и опреме бренда Nike у Републици Србији, који је поднело привредно друштво SPORT TIME д.о.о. Нови Београд и N Sport Београд.

Поступак обраде захтева је у току.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Теленор д.о.о. и СББ

Врста споразума чије се изузеће тражи: Уговор о пословној сарадњи Подносиоца и СББ кабловске мреже

Захтев примљен у Комисију 31.12.2015.године - поступак обраде захтева је у току.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** Ледо и Марс

Врста споразума чије се изузеће тражи: Уговор о дистрибуцији производа на тржишту производње и продаје прехрамбених производа (импулсни сладоледи).

Поступак обраде захтева је у току.

- ***Странке у поступку – подносиоци захтева:*** NovoNordisk и Phoenix Pharm д.о.о. Београд

Врста споразума чије се изузеће тражи: ексклузивна дистрибуција лекова и медицинских средстава

Поступак обраде захтева је у току.

4.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције и други начини откривања повреда

Највећи изазов ефикасној заштити конкуренције представља откривање учињених повреда. По Закону, поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности се покреће када се на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције.

Иницијативе за покретање поступка испитивања повреде конкуренције су један од најзначајнијих извора сазнања о евентуалном постојању повреде, из ког разлога се с пуном пажњом приступа свакој поднетој иницијативи. Комисија, пре него што основано претпостави постојање повреде, предузима низ радњи у циљу прикупљања додатних података и информација, као што су захтев за достављање података и исправа од стране учесника на тржишту на кога се иницијатива односи, његових конкурената, других друштава који су учесници на истом тржишту, као и од државних органа, организација и регулаторних тела која имају ингеренције у предметном економском сектору, итд.

У циљу стимулисања учесника на тржишту да сами открију односно пријаве постојање рестриктивног споразума и своје учешће у истом, чланом 69. Закона установљен је и тзв. leniency програм, који је из европске регулативе преузело и наше законодавство. Овим одредбама омогућава се да, под условима из Закона, учесник на тржишту који пријави рестриктивни споразум, буде ослобођен од обавезе плаћања новчаног износа, иако је учинио повреду конкуренције. Поред Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 50/2010) Комисија је, у циљу ефикасније примене овог института, донела и Смернице за примену члана 69. Закона и цитиране уредбе.

Комисија пажљиво прати и изјаве и околности изнете у средствима јавног информисања, како би могла да испита изнете тврдње и реагује у складу са својим овлашћењима. Спровођење секторских анализа такође може бити ефикасан начин откривања повреде (више о томе у поглављу 7. овог Извештаја).

Након спроведеног испитивања случаја, подносилац иницијативе и друга лица се увек, у сваком конкретном случају, обавештава о исходу иницијативе, о утврђеним околностима и разлозима за одређену одлуку Комисије, што представља својеврсни вид јачања свести о значају заштите конкуренције.

4.3.1. Иницијативе за покретање поступка испитивања повреде конкуренције

Иницијативе	**Из претходног периода**	**У 2015. години**	**Обрађено и окончано**		**У обради**
			обавештењем	*Покретање поступка*	
Укупно	7	43*	37	6**	**7**
	50		**43**		

Напомена:* укључујући и 5 иницијатива Комисије / ** укључујући 5 покренутих поступака по иницијативи Комисије

4.3.1.1. Обрађене иницијативе – покренути поступци

- ***Иницијатива Комисије – покренут поступак - Philip Morris Operations а.д. Ниш, Philip Morris Services д.о.о. Београд, JT International а.д. Сента, British American Tobacco а.д., Врање, British American Tobacco South East Europe д.о.о. Београд, IMPERIAL TOBACCO SCG д.о.о., Београд, TDR д.о.о., Београд и MONUS д.о.о., Београд***

Комисија је у вршењу својих надлежности из члана 21. став 1. тачка 6) прикупила информације и податке на основу којих је основано претпоставила да су учесници на тржишту: Philip Morris Operations а.д. Ниш, Philip Morris Services д.о.о. из Београда, JT International а.д. Сента, British American Tobacco а.д., из Врања, British American Tobacco South East Europe д.о.о. из Београда, IMPERIAL TOBACCO SCG д.о.о., из Београда, TDR д.о.о., из Београда, и MONUS д.о.о., из Београда, починили повреду конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције, усаглашавањем промена и висине промене цена, временског момента од када њихова одлука о промени цена производи правно дејство, односно од када ће доћи до примене промењених цена на тржишту.

Закључком председника Комисије покренут је поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности, а Комисија је сагласно члану 53. Закона, извршила ненајављени увиђај у просторијама две од странака у поступку.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току.

- ***Иницијатива Комисије – покренут поступак – Fresenius Medical Care Србија д.о.о и Medicon д.о.о***

Комисија је у вршењу својих надлежности из члана 21. став 1. тачка 6) прикупила информације и податке на основу којих је основано претпоставила да су учесници на тржишту: Fresenius Medical Care Србија д.о.о. из Вршца, са својим специјализованим болницама за хемодијализу, и Medicon д.о.о, из Деча, и његове специјализоване болнице за хемодијализу, починили повреду конкуренције из члана 10. Закона, односно закључили рестриктивни споразум.

Поменути учесници на тржишту су једини приватни здравствени центри, који могу да понуде пружање услуге хемодијализе у Републици Србији за осигурана лица Републичког Фонда за здравствено осигурање, за која не постоје капацитети за лечење у здравственим установама из Плана мреже РФЗО.

Након прикупљених информација и документације, председник Комисије је донео закључак о покретању поступка по службеној дужности.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току.

- ***Иницијатива Комисије – покренут поступак - Victoria Oil а.д. и Витал а.д.***

Комисија је у вршењу својих надлежности из члана 21. став 1. тачка 6) прикупила информације и податке на основу којих је основано претпоставила да су учесници на тржишту: Victoria Oil а.д, из Шида и Витал а.д. из Врбаса, починили повреду из члана 10.

Закона, односно закључили рестриктивни споразум који није изузет од забране у складу са Законом.

Након прикупљених информација и документације, председник Комисије је донео закључак о покретању поступка по службеној дужности.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току

- ***Иницијатива Комисије – покренут поступак - New Great Vision д.о.о. и др.***

Комисија је у вршењу својих надлежности из члана 21. став 1. тачка 6) прикупила информације и податке на основу којих је основано претпоставила да су учесници на тржишту New Great Vision д.о.о. из Београда и његови купци, закључивањем уговора о куповини електронских цигарета и течности за електронске цигарете ради даље продаје, а који су садржали рестриктивне одредбе у погледу одређивања цена у даљој продаји, починили повреду конкуренције из члана 10. Закона.

Након прикупљених информација и документације, председник Комисије је донео закључак о покретању поступка по службеној дужности и закључак о спровођењу ненајављеног увиђаја у смислу члана 53. Закона.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току.

- ***Иницијатива Комисије – покренут поступак - ЈП Инфостан из Београда***

Комисија је у вршењу својих надлежности из члана 21. став 1. тачка 6) прикупила информације и податке на основу којих је основано претпоставила да је ЈП Инфостан, из Београда, као доминантан учесник на тржишту, примењивало неједнаке услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме су поједини учесници на тржишту доводени у неповољнији положај у односу на конкуренте, односно да је починило повреду конкуренције из члана 16. Закона (злоупотреба доминантног положаја).

Након прикупљених информација и документације, председник Комисије је донео закључак о покретању поступка по службеној дужности.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току.

- ***Иницијатива – покренут поступак –Umbrella Corporation LTD д.о.о. и др.***

Након спроведене обраде иницијативе која је Комисији достављена од стране учесника на тржишту, а касније и допуне иницијативе, оцењујући испуњеност законских услова за евентуално покретање поступка испитивања повреде конкуренције, Комисија је основано претпоставила постојање повреде конкуренције из члана 10. Закона (рестриктивни споразум) коју су починили друштво Umbrella Corporation LTD д.о.о. Београд и купци овог друштва, закључивањем уговора о куповини електронских цигарета и течности за електронске цигарете ради даље продаје, а који су садржали рестриктивне одредбе у погледу одређивања цена у даљој продаји.

Након прикупљених информација и документације, председник Комисије је донео закључак о покретању поступка по службеној дужности и закључак о спровођењу ненајављеног увиђаја у смислу члана 53. Закона.

Поступак је описан у делу овог извештаја: поступци у току.

4.3.1.2. Обрађене иницијативе – окончано обавештењем (поступак није покренут)

У наредном делу дат је преглед садржине и исхода појединих иницијатива, којима је указивано на потенцијална кршења правила конкуренције на одређеним тржиштима. У тексту нису навођени потпуни подаци о подносиоцима иницијативе (без обзира да ли су затражили заштиту података о свом идентитету или не).

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Радњу повреде конкуренције према наводима из Иницијативе представља радња подношења заједничке понуде на основу Уговора о формирању конзорцијума од 06.06.2014. године, односно споразума о заједничком наступу за извршење јавне набавке у поступку јавне набавке наручиоца „Поште Србије“ д.о.о. без претходног подношења захтева за појединачно изузеће од забране наведеног Споразума и прибављања наведеног изузећа од Комисије.

Странке на које се односила иницијатива: група понуђача и то: „Телус“ а.д, „Protecta group“ d.o.o, „ Добергард“ д.о.о, и „Добергард плус“ д.о.о, сви из Београда.

Врста повреде на коју се иницијатива односила: рестриктивни споразум

Исход иницијативе: 01.07.2015. године на 29. седници Савета усвојено Обавештење подносиоцу иницијативе да у конкретном случају нису испуњени законски услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције. Приликом процене предмета узети су у обзир величине тржишних удела учесника у Споразуму, као и став Комисије (објављен на сајту Комисије у делу: мишљења) да се рестриктивним споразумима из члана 10. став 1. Закона о заштити конкуренције неће сматрати споразуми о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки закључени између учесника на тржишту који јесу конкуренти у смислу Закона о заштити конкуренције, али ниједан од учесника у споразуму није могао самостално учествовати у поступку јавне набавке у складу са условима из конкурсне документације, као и у ситуацији када ниједан део учесника у споразуму није могао учествовати у поступку јавне набавке подношењем посебне заједничке понуде.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: у иницијативи се наводи да су друштва против којих је поднета иницијатива међусобно споразумима повезани учесници на тржишту, односно један учесник на тржишту, да су злоупотребила доминантан положај чиме су довела подносиоца иницијативе у неповољнији положај у односу на конкуренте и примењивала неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту пружања услуга превоза и оружане пратње преноса новчаних и других вредности банке и опслуга банкомата, те да се испита концентрација између ових друштава.

Странке на које се односила иницијатива: друштва G4S Security Services и Securitas Services

Врста повреде на коју се иницијатива односила: подносилац иницијативе је навео све повреде конкуренције и спровођење концентрације

Исход иницијативе: Како Комисија није могла да поступа по предметном поднеску подносиоцу иницијативе је упућено Обавештење и позив за прецизирање поднеска. С обзиром на то да Комисија у остављеном року за поступање, а ни касније није примила поднесак са траженим информацијама, нити је пре истека тог рока примљен образложен захтев за продужење рока, подносилац иницијативе је 04.03.2015. године обавештен да на основу расположивих података Комисија не може основано претпоставити постојање радње којом се врши повреда конкуренције, те у конкретном случају нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: У иницијативи се износи да је Наручилац расписао јавни позив за подношење понуда у поступку јавне набавке велике вредности за набавку услуга превоза за ученике и путнике, при чему су услови конкурса прилагођени одређеним понуђачима, чиме се ти понуђачи стављају у повољнији положај од осталих.

Странке на које се односила иницијатива: Општинска управа Чајетина

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: 08.06.2015. године подносиоцу иницијативе упућено обавештење да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције с обзиром да материја наведене у иницијативи не представља питање из надлежности Комисије, већ органа надлежног за примену Закона о јавним набавкама, који предвиђа да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: у поднеску се износи притужба на поступање Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки, којој се подносилац иницијативе обратило приговором на ЈН 6/2014 наручиоца ЈКП „Водовод и канализација“ Инђија, а на који није добило никакав одговор. У поднеску су наведени разлози подношења приговора, као и да је на приговоре одговорио само Наручилац.

Странке на које се односила иницијатива: Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: 06.08.2015. године подносиоцу иницијативе упућено обавештење да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције с обзиром да материја наведена у иницијативи не представља питање из надлежности Комисије, већ може представљати питање из надлежности органа надлежног за борбу против корупције, да питање регуларности спроведеног поступка се може изнети и пред органом надлежним за примену Закона о јавним набавкама, Управи за јавне набавке ради провере да ли изнети

проблеми представљају питање из њихове надлежности. Такође је обавештен да се Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки не може сматрати учесником на тржишту, с обзиром да је то орган коме су поверена одређена јавна овлашћења, док је у вези навода да је конкурентска фирма у договору са Наручиоцем прекопирала производ који производи и развија, подносилац иницијативе обавештен да то представља питање из делокруга органа надлежног за заштиту интелектуалне својине.

- ***Подносилац иницијативе:*** стечајни судија Привредног суда

Садржина иницијативе: у поднеску се износи да постоје индиције да је у поступку продаје производно-пословне целине стечајног дужника „Пивара“ а.д. Ниш у стечају, повређена конкуренција у смислу чл. 9. Закона о заштити конкуренције, а на штету привредног друштва „LUSS INVESTMENT“ д.о.о. Нови Београд.

Странке на које се односила иницијатива: Акционарско друштво Пивара Ниш - у стечају, Ниша

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: 03.09.2015. године подносиоцу иницијативе упућено обавештење да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције с обзиром да материја наведене у иницијативи не представља питање из надлежности Комисије с обзиром на чињеницу да је Акционарско друштво Пивара Ниш - у стечају, из Ниша, привредно друштво које се налази у стечајном поступку. Услови и начин покретања и спровођења стечаја над правним лицима, па самим тим и начин продаје целокупне имовине или дела имовине стечајног дужника, уређени су Законом о стечају, којим је регулисано и питање надлежности и органа стечајног поступка.

- ***Подносилац иницијативе:*** Агенција за борбу против корупције

Садржина иницијативе: поднеском се указује на могуће неправилности у поступању Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Директората за цивилно ваздухопловство у поступку издавања одобрења авиопревозницима за обављање међународног јавног авиопревоза у летњој туристичкој сезони 2015. године, односно на неједнако поступање према авиопревозницима који испуњавају прописане услове за обављање међународног јавног саобраћаја.

Странке на које се односила иницијатива: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Директорат за цивилно ваздухопловство

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: 14.09.2015. године Агенцији упућено обавештење да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Директорат за цивилно ваздухопловство, у поступцима издавања предметних одобрења авиопревозницима, делују као органи којима су поверена одређена јавна овлашћења, при чему нису наведене индиције да су они поступили мимо наведених овлашћења, нити да учествују у промету робе и/или услуга, те се стога не сматрају учесницима на тржишту у смислу члана 3. Закона, па у конкретном случају нису испуњени законски услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције.

- ***Подносилац иницијативе:*** физичко лице

Садржина иницијативе: поднеском се износе притужбе на поступање акционарског друштва за осигурање Generali osiguranje Srbija, кроз одбијање сарадње овог друштва са ординацијом која је у власништву подносиоца иницијативе

Странке на које се односила иницијатива: акционарско друштво за осигурање Generali osiguranje Srbija

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: дана 22.12.2015. године подносилац обавештен да нису испуњени услови за покретање поступка испитивања повреде конкуренције с обзиром на то да изнети проблеми не представљају питање из надлежности Комисије, односно не доводе до значајног ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције на тржишту стоматолошких услуга, иако могу имати утицаја на пословање одређеног, појединачног друштва; да питања начина избора осигуравајућег друштва од стране другог друштва као такво, као и питање заштите права запослених у неком друштву такође нису надлежност Комисије.

- ***Подносилац иницијативе:*** Републички фонд за здравствено осигурање Србије;

С*транка на коју се односила иницијатива:* Malex City Copy Service doo Beograd и Biro IT Solution and Services doo Beograd;

Врста повреде на коју се иницијатива односила: *рестриктивни споразум* – сумња да су се наведене странке договориле да у појединачним понудама у поступку јавне набавке услуга - Одржавања фотокопир апарата, обликоване по партијама, партија 1 – Canon, ЈН бр. 404-1-201/13-103, , наручиоца - Републички фонд за здравствено осигурање Србије (у даљем тексту: РФЗО) утврде цене и друге битне елементе понуде

Исход иницијативе: Оцењено је да расположиви докази о могућем договору чланова породице као оснивача два друштва-понуђача да утврде понуђене цене у појединачним понудама нису довољни за основану претпоставку постојања повреде конкуренције, а тиме ни за одлуку о покретању поступка испитивања повреде конкуренције по службеној дужности. Одлучујући о основаности сумње у изјаве о независно припремљеним понудама уочено је да постоји могућност да је наручилац прописивањем услова конкурсне документације и начином на који је организовао јавну набавку допринео смањењу броја пријављених понуђача, због чега је Комисија предузела активности на развијању свести о потреби заштите конкуренције и указала наручиоцу да његове одлуке имају утицаја на конкуренцију на тржишту. Истовремено је, позивајући се на одредбе Меморандума о сарадњи од 25.04.2014. године, који је потписан као мера Акционог плана за борбу против корупције у Републици Србији, између Управе за јавне набавке, Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки, Министарства финансија, Министарства привреде, Државне ревизорске институције, Агенције за борбу против корупције, Савета за борбу против корупције и Комисије за заштиту конкуренције, о томе обавестила Управу за јавне набавке, Републичку комисију за заштиту права у поступцима јавних набавки и Агенцију за борбу против корупције.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Захтев да Комисија, на основу своје надлежности и Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, достави информацију о кумулативно наплаћеним новчаним средствима прикупљеним од издавања у закуп места у кабловској канализацији и утрошеним за одржавање исте, као и захтев за предузимање одговарајуће мере у циљу обезбеђења равноправних услова пословања како би се обезбедила конкурентност свих субјеката који закупљују кабловску канализацију и пружају телекомуникационе услуге, а што је у вези са питањем власништва над кабловском канализацијом.

Странке на које се односила иницијатива: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 09.03.2015. године да Комисија не располаже траженим информацијама, као и подсећање да је поступајући по захтеву истог друштва од 24.06.2014. године који се односио на исту проблематику, Комисија дана 30.07.2014. године доставила обавештење да не постоји основ за поступање Комисије у складу са чланом 35. Закона, односно за покретање поступка по службеној дужности за утврђивање повреде конкуренције из члана 16. Закона и то због непостојања основа за поступање када је реч о наводима који се тичу власништва над кабловском канализацијом, као и због одсуства основане претпоставке постојања повреде конкуренције приликом пружања услуге коришћења кабловске канализације, при чему је предметна услуга претходно регулисана од стране регулаторног тела, а услови прецизирани Стандардном понудом.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Захтев Комисији за помоћ у заштити уставног права на рад и омогућавање равноправног положаја, с обзиром на то да је рад угрожен од стране јавно комуналног предузећа, због забране заказивања сахрана на градским гробљима док се покојник не довезе у просторије јавно комуналног предузећа на гробље.

Странке на које се односила иницијатива: Јавно комунално предузеће „Погребне услуге“, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 14.08.2015. године у којем је поновљен став Комисије изнет и у одговору од 29.04.2013. године на поднесак истог друштва и у вези исте проблематике, а то је да Комисија на основу изнетих мишљења ресорних локалних и републичких органа није у могућности неспорно да утврди да ли је чување посмртних остатка комунална делатност, а питање да ли је реч о комуналној делатности или не од пресудног је значаја за оцену понашања јавно комуналног предузећа и евентуалну примену Закона. Подносилац је упућен да заштиту својих интереса и даље остварује пред релевантним органима, и то кроз одговарајуће активно учешће у процесу измена Закона о комуналним делатностима који је у току, а преко предлагача закона.

- ***Подносилац иницијативе:*** Министарство трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије проследило је документацију достављену од стране Теленор д.о.о, Београд и VIP Mobile д.о.о, Београд – Нови Београд

Садржина иницијативе: Молба да Комисија, у складу са својим надлежностима, испита чињенице од значаја у достављеној документацији, те да предузме мере ради заштите делотворне конкуренције на тржишту електронских комуникација и очувања вредности предметног тржишта и његових инвестиционих активности. Проблеми садржани у расположивом материјалу сведени су на следеће:

1. немогућност Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд да у поступцима јавних набавки понуди цену услуге фиксне телефоније у нижем износу у односу на онај за који је добијена сагласност од стране Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге – достављена документација садржала је наводе да се друштво „Телеком Србија“ у пракси не придржава прописаних услова, односно да у поступцима јавних набавки нуди услугу фиксне телефоније по цени од 0 динара по минуту,
2. BOX пакети друштва „Телеком Србија“ који садрже две, три или четири везане услуге, са понудом услуге фиксне телефоније у оквиру мреже друштва у износу од 0 РСД/мин – у тренутку пријема документације Комисија је већ поступала по иницијативи у којој је наведено да друштво „Телеком Србија“ као вертикално интегрисани оператор спроводи недозвољено повезивање услуга (тзв. *bundling*) у BOX пакете (везивање различитих телекомуникационих услуга у једну - услуге фиксне телефоније, мобилне телефоније, интернета и/или дигиталне телевизије), а што је ситуација у којој доминантна компанија продаје две или више услуга у пакету по повољнијим ценама у односу на цене појединачних услуга. При томе, друштво „Телеком Србија“ у оквиру BOX пакета нуди и додатне погодности (бесплатни фиксни телефонски импулси између претплатника мреже друштва „Телеком Србија“ и повећана брзина интернета), а што је све, према наводима из иницијативе, представљало злоупотребу доминантног положаја, односно повреду конкуренције,
3. понуде услуге мобилне телефоније у поступцима јавних набавки у износу од 0 РСД/мин у оквиру мобилне мреже друштва, затим ка другим мобилним мрежама, као и ка фиксним мрежама.

Странке на које се односила иницијатива: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Одговор од 13.08.2015. године у којем је Комисија навела да нема основа да поступа по члану 35. Закона и да покрене поступак по службеној дужности услед одсуства основане претпоставке да друштво „Телеком Србија“ има доминантан положај, односно да је на било ком од посматраних тржишта извршило повреду конкуренције и то из следећих разлога. Везано за наводе да друштво „Телеком Србија“ у поступцима јавних набавки нуди услугу фиксне телефоније по цени од 0 динара по минуту, изнето је да се при разматрању истих пошло од чињенице да је друштво „Телеком Србија“ одређено за оператора са значајном тржишном снагом на малопродајном тржишту јавно доступне телефонске услуге са фиксне локације, те да су му одређене регулаторне обавезе, од којих је једна и забрана давања неоправдане предности одређеним крајњим корисницима. Стога није даље утврђивана тачност навода о понашању друштва „Телекома Србија“, нити су наводи даље разматрани, јер је реч о поштовању обавеза одређених у поступку *ex ante* регулације, а што је у надлежности регулаторног тела. Поводом понуде BOX пакета Комисија је навела да пракса продаје везаних услуга није *per se* забрањена, односно везивање више производа/услуга у пакет од стране доминантног учесника на тржишту не представља само по себи повреду конкуренције. Питање услова под којима се пружа услуга фиксне телефоније у оквиру BOX пакета, како је већ речено, може се посматрати као питање из домена претходне, односно *ex ante* регулације, тако да је Комисија испитивала утицај

комплетног пакета услуга на услове конкуренције на тржишту. Утврђено је да постоји понуда пакета и од стране конкурената друштва „Телеком Србија“, те је омогућено њихово међусобно поређење, као и примена обрачуна којим се утврђује да ли је цена пакета друштва „Телеком Србија“ предаторска. Након анализе прикупљених података, нарочито оних о трошковима пружања услуга у BOX пакетима и уштедама које друштво „Телеком Србија“ оствари продајом везаних услуга у пакет, утврђено је да се малопродајном ценом BOX пакета покривају трошкови пружања услуга, тако да се није могло основано претпоставити постојање радње злоупотребе доминантног положаја у виду предаторског понашања, из ког разлога није постојао основ за покретање поступка по службеној дужности пред Комисијом, а због непостојања основане претпоставке да је учињена повреда конкуренције, односно злоупотреба доминантног положаја. За поступање по наводима који су се односили на услове понуде услуге мобилне телефоније у поступцима јавних набавки у смислу утврђивања евентуалне повреде конкуренције, односно злоупотребе доминантног положаја, кључно питање је да ли друштво „Телеком Србија“ има доминантан положај на тржишту пружања услуга мобилне телефоније. Комисија је пошла од чињенице да су сва три активна оператора мобилне телефоније, одређена за операторе са значајном тржишном снагом на велепродајном тржишту терминације позива у мобилној мрежи и прописане су им одређене регулаторне обавезе, при чему на основу јавно доступних информација, односно Прегледа тржишта телекомуникација у Републици Србији у 2014. години, није било могуће неспорно претпоставити постојање доминантног положаја друштва „Телеком Србија“ на тржишту пружања услуге мобилне телефоније, а што је претходни услов за утврђивање постојања радње злоупотребе доминантног положаја, тако да даља анализа навода из достављене документације није вршена.

- ***Подносилац иницијативе:*** Физичко лице

Садржина иницијативе: Достава информација и документације којом се указује на намештене поступке јавних набавки штампаног материјала (обрасци, материјал у листу, блоку и картону и сл.), спроведене од стране Опште болнице Лесковац и Дома здравља Лесковац.

Странке на које се односила иницијатива: Општа болница Лесковац и Дом здравља Лесковац

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Обавештење од 22.09.2015. године да не постоји основ за поступање Комисије по примљеном поднеску из разлога што се поднеском указује на понашање наручиоца приликом одређивања услова за учешће у поступку јавне набавке, нарочито одређивања додатних услова, а што се може довести у везу са чланом 10. Закона о јавним набавкама, тако да наведена проблематика није из надлежности Комисије и у конкретном случају не може се применити Закон. Да би применила Закон Комисија мора да претпостави постојање основане сумње да је учињена повреда конкуренције, међутим то није ситуација у којој се наручиоци у поступцима јавних набавки евентуално понашају супротно Закону о јавним набавкама, укључујући и његов члан 10, у ком случају надзор над применом Закона о јавним набавкама врши Управа за јавне набавке, а заштиту права у поступцима јавних набавки обезбеђује Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки.

- ***Подносилац иницијативе:*** Градска агенција за саобраћај д.о.о, Крагујевац

Садржина иницијативе: Иницијатива се односи на поступак јавне набавке 01/2015 – услуге превоза путника у градском и приградском превозу наручиоца Агенције за саобраћај, Крагујевац, а суштину иницијативе чине наводи који се тичу чињенице да су два понуђача поднела у размаку од два месеца захтеве за заштиту права који су по садржају и форми идентични, из ког разлога се износи мишљење да је дошло до злоупотребе захтева за заштиту права од стране понуђача према члану 164. Закона о јавним набавкама, где је један од понуђача поднео захтев ради остварења неког другог циља, а не оног због којег је то право признато. На основу наведеног се констатује да се понуђачи међусобно договарају у циљу опструисања предметне јавне набавке до те мере да је један понуђач уступио захтев за заштиту права, како у погледу садржине, тако и у погледу форме другом понуђачу, чиме се доказује и неформално удруживање понуђача.

Странке на које се односила иницијатива: Друштво са ограниченом одговорношћу „ЈУГОПРЕВОЗ“, Велика Плана и Саобраћајно предузеће „ЛАСТА“ АД, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Обавештење од 09.09.2015. године да не постоји основ за поступање Комисије у складу са чланом 35. Закона и покретање поступка по службеној дужности због одсуства основане претпоставке постојања повреде конкуренције уз образложење да чак и да се као тачна констатује чињеница да су по форми и садржају захтеви за заштиту права идентични, ова околност није од значаја за поступање Комисије. Ово из разлога што описано понашање не представља радњу повреде у поступку међусобног такмичења између понуђача, а која за последицу има спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције. Описана ситуација тиче се употребе правних средстава која се односе на заштиту права у поступцима јавних набавки, а њихова евентуална злоупотреба не може се сматрати радњама повреде конкуренције. Комисија не може основано да претпостави постојање повреде конкуренције у виду договора понуђача о наступу на тендеру, а који за последицу има повећање цена, односно смањење квалитета производа/услуге, али позива Агенцију за саобраћај, Крагујевац да у случају сумње да је дошло до договора између понуђача око услова наступа на тендеру, односно у вези чињеница које су од значаја за сам процес такмичења у поступку јавне набавке, Комисију о томе обавести и достави одговарајућу документацију.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Иницијативом се указује на неправилности код спровођења јавне набавке радова, у преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда – радови на санирању крова на објекту школе наручиоца ОШ „Исидора Секулић“ из Шајкаша.

Странке на које се односила иницијатива: СЗР „ПЕК-МОНТ“, Пекез Славко, ПР, Беочин Самостална занатска трговинска радња „УНИВЕРЗАЛ“, Павловић Ђорђе, предузетник, Шајкаш и ДОО „ИЗВОР“ за комуналне и грађевинске услуге, Шајкаш

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Обавештење од 11.02.2015. године да због одсуства основане претпоставке о постојању повреде конкуренције не постоји основ за поступање Комисије, јер се поднеском указује на непоштовање и повреду одредаба Закона о јавним набавкама од стране наручиоца. Наведена проблематика није из надлежности Комисије и у конкретном

случају не може се применити Закон с обзиром на то да његова примена претпоставља постојање основане сумње да је учињена повреда конкуренције. Међутим то није ситуација у којој се наручиоци у поступцима јавних набавки понашају супротно Закону о јавним набавкама, укључујући и његов члан 10. Надзор над применом Закона о јавним набавкама врши Управа за јавне набавке, а заштиту права у поступцима јавних набавки обезбеђује Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки која је и донела решење којим је у целини поништила предметну јавну набавку, а за евентуално непоступање по одлуци Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки санкције су такође предвиђене Законом о јавним набавкама.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Обавештење о ограничавању конкуренције у поступку јавне набавке, односно о могућим злоупотребама и ограничавању конкуренције у поступку јавне набавке 1/15 спроведеном од стране наручиоца Привредно друштво за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца „ЕПС Снабдевање“ д.о.о Београд, а за услугу штампања и ковертирања. Према оцени подносиоца, јавна набавка онемогућава конкуренцију и преферира поједине понуђаче, односно захтеване финансијске, пословне и техничке могућности за извршење објављене јавне набавке може да испуни само један понуђач у Републици Србији.

Странке на које се односила иницијатива: „ЕПС Снабдевање“ д.о.о., Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 08.06.2015. године да из разлога непостојања основане претпоставке о постојању повреде конкуренције, не постоји основ за поступање Комисије из разлога што се указује на непоштовање и повреду одредаба Закона о јавним набавкама од стране наручиоца. Наведена проблематика није из надлежности Комисије и у конкретном случају не може се применити Закон из разлога што његова примена претпоставља постојање основане сумње да је учињена повреда конкуренције, што није ситуација у којој се наручиоци у поступцима јавних набавки понашају супротно одредбама Закона о јавним набавкама, укључујући и његов члан 10. Надзор над применом Закона о јавним набавкама врши Управа за јавне набавке, а заштиту права у поступцима јавних набавки обезбеђује Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, пред којом је подносилац затражио заштиту својих интереса у вези са јавном набавком број 1/15.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Друштво против којег је поднета иницијатива понудило је појединим добављачима закључење Уговора о приступању дугу, где поред друштва дугу приступа и његово повезано друштво. Друштво према подносиоцу иницијативе има дуг за примљену робу, при чему му није понудило исте услове намирења дуговања из разлога спорног потраживања. Стога се оцењује да је реч о акту повреде конкуренције где се један од највећих и вишегодишњих добављача ставља у неравноправан положај у односу на друге добављаче, чиме се чини повреда конкуренције из члана 10. став 2. тачка 3) Закона.

Странке на које се односила иницијатива: Предузеће за трговину и услуге „MERKUR – INTERNATIONAL“ д.о.о, Београд и његово повезано друштво Предузеће за трговину и услуге „МЕРКУР ТРГОВИНА“ д.о.о., Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Обавештење од 27.11.2015. године да изнета проблематика није из надлежности Комисије, јер је у конкретном случају реч о измирењу потраживања које, без обзира на начин како се спроводи, не представља питање из области заштите конкуренције. На основу документације достављене у прилогу као неспорно се може констатовати да су друштво и подносилац иницијативе били у пословном односу на основу уговора и његовог анекса, који уговор регулише класичан купопродајни однос између потписника истог, тако да је проблем описан у поднеску из домена облигационих односа, те се не може применити Закон. Стога је подносилац иницијативе упућен да заштиту својих права евентуално потражи пред надлежним судом.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Овлашћена тела која врше оверавање положених цилиндричних резервоара, без правног основа, одбијају да признају табеле запремине израђене од стране подносиоца иницијативе, тако да се под радњом евентуалне злоупотребе сматрају услуге израде табеле запремине за положене цилиндричне резервоаре. Указује се и на недостатак адекватних прописа, односно подзаконских аката (правилника) којима би се детаљније уредило питање методологије, односно поступак оверавања положених цилиндричних резервоара, нарочито употребом нових метода.

Странке на које се односила иницијатива: Производно, услужно и трговинско друштво НЕДЕЉКОВИЋ д.о.о, Прово и Друштво са ограниченом одговорношћу ТЕХНОПЕТРОЛ д.о.о., Гацин Хан

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 08.07.2015. године да се у конкретном случају не може говорити о повреди конкуренције, тачније о злоупотреби доминантног положаја учињеној од стране учесника на тржишту означених у иницијативи јер је реч о друштвима којима су поверени послови оверавања мерила, те су стекли статус овлашћених тела. При томе, њихово непризнавање табела запремине израђених од стране учесника на тржишту који немају статус овлашћених тела није акт самосталног понашања, већ је последица става Дирекције за мере и драгоцене метале и Министарства привреде који произлази из законских и подзаконских прописа којима се регулише предметна област и који табеле запремине које нису израђене од стране овлашћених тела не сматрају валидним. Поред обавештења да нису испуњени услови из члана 35. став 1. Закона, односно да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције, из ког разлога не постоји основ за покретање поступка по службеној дужности против учесника на тржишту означених у иницијативи, Комисија је доставила и обавештење да је, у складу са надлежностима из члана 21. став 1. тачка 7) Закона, Министарству привреде упутила мишљење у којем је изнела став да је за услове конкуренције и процес такмичења на тржишту пружања услуга оверавања мерила од значаја увођење нових и савременијих метода мерења. На тај начин се, с једне стране, елиминише постојање евентуалних административних баријера за улазак нових учесника на тржиште, док се, с друге стране, омогућава већем броју привредних субјеката да испуне услове за добијање статуса овлашћеног тела, уз испуњавање и других законом прописаних услова, што све у крајњем циљу омогућава корисницима предметних услуга већи избор понуђача који се међусобно такмиче, не само ценом, него и квалитетом пружене услуге. Скренута је пажња да истакнуто треба имати у виду приликом доношења новог Закона о метрологији, а након тога и одговарајућих подзаконских аката.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: У циљу спречавања даљег кршења Закона о електронским медијима незаконитим активностима кабловског оператора, у погледу јавног позива којим позива емитере за учествовање на јавном конкурсу за доделу уговора о дистрибуцији канала, кроз његову дигиталну дистрибутивну мрежу, подносилац моли Комисију да предузме мере и активности из своје надлежности како би се отклониле уочене незаконитости и неправилности, а све у циљу поштовања закона и заштите како емитера, тако и грађана Републике Србије. Подносилац оцењује да својим поступањем, кабловски оператор покушава да се, супротно одредбама Закона о електронским медијима, издигне изнад закона и преузме овлашћења и ингеренције регулаторног тела које је једино овлашћено да прописује услове и рад емитера и чији је програмски савет једини легитиман и овлашћен да бира емитере који испуњавају услове за рад на основу критеријума које је прописао Закон о електронским медијима.

Странке на које се односила иницијатива: Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 11.03.2015. године да нису испуњени услови из члана 35. Закона, односно да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције, из кога разлога не постоји основ за предузимање мера и активности из надлежности Комисије, с обзиром на то да Комисија није надлежна за поступање по наводима који се односе на кршење одредаба Закона о електронским медијима. Када је реч о расписивању Позива емитерима за учествовање на јавном конкурсу за доделу уговора о дистрибуцији канала кроз дигиталну дистрибутивну мрежу кабловског оператора, Комисија је, на основу претходних поступања у предметима из сектора електронских комуникација нарочито у вези дистрибуције медијског садржаја, указала на принципе које је примењивала, а који су у великој мери примењиви и у предметној ситуацији. Комисија је пре свега оцењивала утицај радње која евентуално представља радњу повреде конкуренције на процес такмичења на тржишту и његово спречавање, ограничавање или нарушавање, а не њен утицај на интересе појединачних учесника на тржишту. При томе је полазила од чињенице да се власници, односно имаоци дистрибутивних мрежа, понудом пакета одређеног садржаја, односно понудом одређених програма међусобно такмиче у циљу задржавања постојећих или стицања нових корисника услуга. Пакете дистрибутера чине програми емитера, који се опет између себе такмиче квалитетом програмског садржаја који чини њихову програмску шему за што већу гледаност од стране крајњих корисника. Чињеница да дистрибутивна мрежа није неограниченог капацитета, приморава имаоце дистрибутивног система да врше одабир и селекцију емитера чији ће се програми дистрибуирати, на начин да се у крајњој инстанци одговори на захтеве корисника и оствари одређена економска корист, и то како за власника дистрибутивног система, тако и за емитера и крајњег корисника. Стога је у конкретној ситуацији оцењено као прихватљиво расписивање Позива емитерима за учествовање на јавном конкурсу за доделу угора о дистрибуцији канала кроз дигиталну дистрибутивну мрежу кабловског оператора, које је образложено жељом да се што већем броју гледалаца омогући разноврснији програм, а имајући, пре свега, у виду да располаже ограниченим бројем фреквенција.

- ***Подносилац иницијативе:*** Поднесак физичког лица прослеђен од стране Агенције за борбу против корупције

Садржина иницијативе: Молба за оцену постојања монопола и оправданости цене тарифног пакета за фиксни телефон, а што је у вези са природом такве накнаде и њеним износом, као и основом за наплату ПДВ-а, те питањем бесплатних минута који се нуде у пакетима фиксне и мобилне телефоније. С обзиром на то да не постоји друга компанија за фиксну телефонију како би корисник могао да има избор, од Комисије се очекује провера законитости тарифног пакета и злоупотреба монопола оператора фиксне телефоније према корисницима фиксне мреже.

Странке на које се односила иницијатива: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ Акционарско друштво, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 11.03.2015. године у којем је наведено да не постоји основ за покретање поступка и примену Закона из разлога што Комисија пре предузимања конкретних активности претходно утврђује стварну надлежност за поступање по примљеном поднеску. Тако у конкретном случају, када је реч о наводима који се односе на природу и висину накнаде, те наплате ПДВ-а, Комисија није надлежна за поступање по истима. У вези са провером законитости тарифног пакета у фиксној телефонији, такође је реч о материји која није из њене надлежности, имајући у виду да је оператор фиксне телефоније од стране регулаторног тела одређен за оператора са значајном тржишном снагом на малопродајном тржишту приступа јавној телефонској мрежи, из ког разлога је реч о услузи чије пружање подлеже претходној регулацији и у надлежности је регулаторног тела.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Друштво „Телеком Србија“ као вертикално интегрисани оператор спроводи недозвољено повезивање услуга (тзв. *bundling*) у BOX пакете (везивање различитих телекомуникационих услуга у једну - услуге фиксне телефоније, мобилне телефоније, интернета и/или дигиталне телевизије), а што је ситуација у којој доминантна компанија продаје две или више услуга у пакету по повољнијим ценама у односу на цене појединачних услуга. При томе, друштво „Телеком Србија“ у оквиру BOX пакета нуди и додатне погодности (бесплатни телефонски импулси између претплатника мреже друштва „Телеком Србија“ и повећана брзина интернета), а што све, према оцени подносиоца иницијативе, представља злоупотребу доминантног положаја, односно повреду конкуренције.

Странке на које се односила иницијатива: Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво, Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 04.08.2015. године у којем је наведено да везивање више производа/услуга у пакет од стране доминантног учесника на тржишту не представља само по себи повреду конкуренције. Када је реч о условима под којима се пружа услуга фиксне телефоније у оквиру пакета, ово питање се може посматрати као питање из домена претходне, односно *ex ante* регулације, која је у надлежности секторског регулатора. Комисија је испитивала утицај пакета услуга на услове конкуренције на тржишту. Услед чињенице да постоји понуда пакета и од стране конкурената друштва „Телеком Србија“

омогућено је њихово међусобно поређење, као и примена обрачуна којим се утврђује да ли је цена пакета друштва „Телеком Србија“ предаторска. Након анализе расположиве документације, нарочито података о трошковима пружања услуга у BOX пакетима и података о уштедама које друштво „Телеком Србија“ оствари продајом везаних услуга у пакет, утврђено је да се малопродајном ценом BOX пакета покривају трошкови пружања услуга, тако да се не може основано претпоставити постојање радње злоупотребе доминантног положаја у виду предаторског понашања. Стога је подносилац обавештен да не постоји основ за поступање у складу са чланом 35. Закона и покретање поступка по службеној дужности, због непостојања основане претпоставке да је учињена повреда конкуренције, односно злоупотреба доминантног положаја из члана 16. Закона.

- ***Подносилац иницијативе:*** Управа за заједничке послове републичких органа

Садржина иницијативе: Указује се на понашање понуђача у вези отвореног поступка централизоване јавне набавке број 10/2015 чији је предмет набавка рачунарске опреме и штампача, обликованог у 12 партија, а за потребе 50 појединачних наручилаца и наводи се да је заинтересовано лице поднело захтев за заштиту права пред само отварање понуда, а после истека свих законских рокова, те се износи да је на овај начин злоупотребљен захтев за заштиту права. Како је наручилац морао да поступи по Закону о јавним набавка и објави Обавештење о поднетом захтеву и задржавању свих активности, наручилац и сви појединачни наручиоци за чије потребе се спроводи поступак јавне набавке трпе штетне последице неблаговременог окончања предметног поступка. Износи се предлог да у складу са чланом 167. Закона о јавним набавкама и Законом Комисија подносиоцу захтева за заштиту права изрекне меру забране учешћа у поступку јавне набавке, јер је исти нанео штету како наручиоцу, тако и појединачним наручиоцима, као и понуђачима који су благовремено поднели понуде, тако што је својим радњама ограничио, односно нарушио конкуренцију међу понуђачима за учествовање у предметном поступку јавне набавке и неоправдано и злонамерно допринео одуговлачењу поступка јавне набавке. Изнети предлог је у вези са чињеницом да важећим Законом о јавним набавкама нису предвиђене прекршајне одредбе за заинтересовано лице – подносиоца захтева који на овакав начин злоупотреби захтев за заштиту права.

Странке на које се односила иницијатива: „WINAXIS“ Generating Solutions д.о.о. Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 14.07.2015. године да члан 167. Закона о јавним набавкама даје могућност Комисији да понуђачу, односно заинтересованом лицу изрекне меру забране учешћа у поступку јавне набавке, али само у случају да утврди да је понуђач, односно заинтересовано лице, повредило конкуренцију у поступку јавне набавке у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције. Међутим, ситуација описана у поднеску тиче се употребе правних средстава која се односе на заштиту права у поступцима јавних набавки, а њихова евентуална злоупотреба не може се сматрати радњама повреде конкуренције. Из наведеног разлога Комисија не може основано да претпостави постојање повреде конкуренције, те нису испуњени услови из члана 35. став 1. Закона, односно нема основа за покретање поступка по службеној дужности, из ког разлога Комисија не може да поступа ни по члану 167. Закона о јавним набавкама који подразумева претходно утврђено постојање повреде конкуренције.

- ***Подносилац иницијативе:*** Јавно предузеће

Садржина иницијативе: Постојање основане сумње у истинитост изјаве о независној понуди у поступку јавне набавке добара – Минерална ђубрива (II) за 2014. годину у отвореном поступку, који је обликован у три партије. Изабрани понуђач, као саставни део понуде за учешће у предметној јавној набавци, приложио је изјаву о независној понуди којом истиче да под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да је понуду у отвореном поступку за јавну набавку добара – Минерална ђубрива за 2014. годину, поднео независно, без договора са другим понуђачима или заинтересованим лицима. Међутим, представницима наручиоца су достављане отпремнице на основу којих је подносилац иницијативе посумњао да је испоруку извршио понуђач, јер су отпремнице издате, односно потписане и печатиране од стране трећег лица и то лица за које је од стране наручиоца у 2013. години прописана негативна референца.

Странке на које се односила иницијатива: АД „Галеника-фитофармација“, Београд-Земун и д.о.о. „Meteor – commerce“ из Сомбора

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Обавештење од 27.01.2015. године да се не може основано претпоставити постојање намештене понуде, односно постојање забрањеног рестриктивног споразума из члана 10. Закона, те да не постоји основ за покретање поступка по службеној дужности у складу са чланом 35. Закона јер је према оцени Комисије за евентуално поступање у смислу покретања поступка за утврђивање постојања забрањеног, рестриктивног споразума, најбитнија, односно кључна чињеница прописивање негативне референце. Сумња у постојање независне понуде може бити од значај за утврђивање евентуалног међусобног договора између понуђача у поступку јавне набавке, а што може да представља забрањени споразум између конкурената. У предметном случају треће лице није учествовало у поступку јавне набавке, а као разлог за то са великом вероватноћом може да се претпостави очекивање да ће понуда бити одбијена, а како се то већ десило у претходном поступку јавне набавке истих добара. Стога Комисија не може да посумња у намештање понуде, односно нема основане сумње у постојање међусобног договора, односно забрањеног споразума између понуђача. Из наведеног произлази закључак да, посматрано са аспекта примене Закона у поступцима јавних набавки, у конкретном случају не постоји основана сумња у вези изјаве изабраног понуђача о независној понуди. Ово из разлога што и у случају да треће лице има интерес да закључи уговор о јавној набавци, наведено није могуће из разлога поседовања негативне референце, тако да не постоји ни мотив да се изабрани понуђач претходно договори о условима учешћа у јавној набавци са друштвом чија би понуда била одбијена због прописане негативне референце.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: Надлежна лица учесника на тржишту против којег је поднета иницијатива наводно су открила неправилности на електричном бројилу подносиоца иницијативе, чиме је наводно дошло и до крађе електричне енергије. У намери да злоупотреби монополски положај и прибави монополистички профит на незаконит начин и оствари противправну имовинску корист, учесник на тржишту против којег је поднета иницијатива врши мерење испоручене електричне енергије на небаждареном мерном инструменту са истеклим државним жигом и незаконито задужује подносиоца иницијативе мимо редовно исплаћених рачуна, при чему, злоупотребљавајући монополски положај, врши и обуставу електричне енергије наносећи штету подносиоцу иницијативе.

Странке на које се односила иницијатива: „Електровојводина“ д.о.о. , ЕД „Зрењанин“

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: Обавештење од 13.07.2015. године да нису испуњени услови из члана 35. став 1. Закона, односно да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције, тако да не постоји основ за покретање поступка по службеној дужности пред Комисијом. Наиме, нити једна од радњи наведених у иницијативи не може се сматрати радњом злоупотребе доминантног положаја јер проблем који се тиче исправности мерних инструмента и начина и опреме којом се врши мерење није из надлежности Комисије, док проблем у вези обрачуна утрошене електричне енергије, а у вези са тим и обуставе даље испоруке, представља проблем испуњавања или кршења уговорних обавеза за чије решавање је надлежан суд.

- ***Подносилац иницијативе:*** физичко лице

Садржина иницијативе: Комисији се обратило физичко лице (чији идентитет је заштићен Закључком), са захтевом да Комисија отвори поступак испитивања повреде конкуренције путем закључивања и примене рестриктивног споразума између друштва „SPORT TIME“ д.о.о, , Београд и „NIKE“. Према иницијативи, компанија „NIKE“ има новог ексклузивног дистрибутера своје спортске опреме и обуће за тржишта Републике Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније и Албаније, и то привредно друштво „SPORT TIME“ д.о.о, Београд, а све на основу споразума који се примењује још од јануара 2015. године. Обзиром да „NIKE“ по свим како домаћим тако и страним изворима има удео на српском тржишту од 40%, стога је, према мишљењу подносиоца иницијативе, предметни уговор морао бити пријављен Комисији, ради евентуалног појединачног изузећа.

Странке на које се односила иницијатива: SPORT TIME д.о.о. из Београда и Nike European Operations Netherlands B.V из Холандије.

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Члан 10. Закона – рестриктивни споразум

Исход иницијативе: Комисији је од стране привредног друштва „SPORT TIME“ д.о.о, Београд поднет захтев за појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума, Уговора о дистрибуцији – ексклузивна дистрибуција одеће, обуће и опреме робног бренда „NIKE“ у Републици Србији, у свему са чланом 12. Закона о заштити конкуренције.

Комисија је оценила да предметни Уговор испуњава услове за појединачно изузеће од забране прописане чланом 11. Закона о заштити конкуренције, те је донета одлука да се предметни Уговор изузме од забране. Сагласно претходном нису испуњени законски услови за покретање поступка због повреде конкуренције путем закључивања и примене рестриктивног споразума закљученог између „SPORT TIME“ д.о.о, Београд и NIKE.

- ***Подносиоци иницијативе:*** Правна лица

Садржина иницијативе: Подносиоци су навели да је Нетбус самовољно повећао цене станичних услуга на аутобуској станици Зрењанин, јединој аутобуској станици у Зрењанину

Странке на које се односила иницијатива: Привредно друштво Нетбус, Зрењанин

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: После обраћања Комисије Нетбус-у, ово привредно друштво је вратило ценовник који је био на снази пре повећања цена. Комисија је сматрала да је овим поступком Нет Бус-а престала потреба за даљим испитивањем основаности поднетих иницијатива, те сагласно томе нису били испуњени услови за покретање поступка пред Комисијом.

- ***Подносиоци иницијативе:*** Правна лица

Садржина иницијативе: Правна лица су се заједнички обратила Комисији поводом одлуке компаније Delhaize, по основу које се у свим малопродајним објектима компаније на одложено плаћање примају само чекови одређеног броја банака.

Странке на које се односи иницијатива: Delhaize Србија

Врста повреде на коју се иницијативом указује: злоупотреба доминантног положаја

Исход иницијативе: одржани састанци са Народном банком Србије и подносиоцима иницијативе, послати упитници трговинским ланцима, банкама, Delhaize-u. Комисија је оценила да не постоји повреда конкуренције од стране Delhaize-а. Пре слања обавештења подносиоцима одржан је завршни састанак са Народном банком на коме су предочени налази Комисије. Комисија је подносиоце обавестила о налазима и оценама, односно о исходу иницијативе.

- ***Подносилац иницијативе:*** физичко лице

Садржина иницијативе: У иницијативи је дато обавештење о незаконитом поступању ЈКП „Погребне услуге“ Београд у којем подносилац, између осталог, наводи да ЈКП „Погребне услуге“ не дозвољава предузетницима и привредним друштвима, која се баве извођењем каменорезачких радова, равноправан приступ у изради гробница, као и у изради и постављању опсега и споменика на гробним местима, односно не дозвољава им да на равноправној основи конкуришу друштву ЈКП „Погребне услуге“ Београд у погледу израде и постављања опсега и споменика на гробним местима у оквиру Централног гробља.

Странке на које се односила иницијатива: ЈКП „Погребне услуге“ Београд.

Врста повреде на коју се иницијатива односила: Члан 16. Закона – злоупотреба доминантног положаја.

Исход иницијативе: Савет Комисије за заштиту конкуренције, дана 27.11.2014. године, донео Решење број 5/0-02-27/14-15, којим је утврђено да ЈКП „Погребне услуге“ Београд има доминантан положај на релевантном тржишту услуге давања на коришћење гробних места на територији гробља у Београду. Истим Решењем утврђено је и да је ЈКП „Погребне услуге“ Београд злоупотребило доминантан положај. С обзиром на то да су све релевантне околности и одлучне чињенице, на које упућују и наводи подносиоца, разматране у поступку пред Комисијом за заштиту конкуренције и да је донето Решење којим је утврђено постојање повреде конкуренције, те како је у време подношења иницијативе пред Управним судом, поводом овог решења, у току био поступак по тужби ЈКП „Погребне услуге” Београд, подносилац иницијативе је обавештен да од наступа правноснажности зависе даље активности Комисије на извршењу решења.

- ***Подносилац иницијативе:*** ЈП „Електропривреда Србије“ Београд – Огранак ТЕНТ

Садржина иницијативе: Подносилац иницијативе односно обавештења, као наручилац у поступку јавне набавке, изразио је сумњу у истинитост изјава о независној понуди понуђача у поступку јавне набавке брусног материјала бр. 3000/0624/2015 (101719/15). Разлог за сумњу налази у Изјави о пореклу робе за брусни материјал за производе „S...“, коју је доставио понуђач „М…“ д.о.о. Умка. У изјави је наведено, између осталог, да су потврде о пореклу робе „које смо нудили у нашој понуди, садржане у понуди других понуђача („А.П.С.“ д.о.о. Београд и „Д.Е.“ д.о.о. Београд) где сви нудимо исти производ“. Поред ове достављене су и изјаве о независној понуди понуђача у предметном поступку јавне набавке: „Ц...“ д.о.о. Табавић, „А.П.С.“ д.о.о. Београд и „М…“ д.о.о. Умка. Наручилац је изразио сумњу да између наведених учесника постоји претходно закључен рестриктивни споразум.

Странке на које се односила иницијатива: Магнат д.о.о. Умка и АП Сидро д.о.о. Београд

Врста повреде на коју се иницијатива односила: повреда конкуренције из члана 10. Закона (рестриктивни споразум)

Исход иницијативе: Подносилац Обавештања је обавештен да се на основу прикупљених података и навода и предметног поступка не може основано претпоставити да су означена друштва закључила рестриктивни споразум из члана 10. Закона, тако да нису испуњени услови за покретање поступка по службеној дужности. Комисија је констатовала да је друштво „А.П.С.“ д.о.о. Београд овлашћени дистрибутер за Србију, од генералног заступника „Д.Е.“ д.о.о. Београд, за предметне производе „S…“. На званичној интернет страници друштва М. д.о.о. Умка не наводи се да је друштво дистрибутер или увозник производа „S...“ Према подацима из Записника о отварању понуда, достављеног у прилогу поднеска, констатовано је да су примљене три понуде и то друштава: „S...“ д.о.о. Табавић, „А.П.С.“ д.о.о. Београд и „М…“ д.о.о. Умка. Поступак је иначе спроведен уз претходну фазу претквалификација, након које су квалификованим понуђачима упућени позиви да доставе своје понуде. Најнижу понуду, као јединном критеријуму за оцену понуда, доставио је понуђач „М...“ д.о.о. Умка са ценом која је нижа за 39% у односу на остале две понуде, које се међусобно разликују за приближно 6000 динара. Записник констатује и примедбу представника друштва „М...“ д.о.о. Умка да представници понуђача „А.П.С.“ д.о.о. Београд износе примедбе на садржину других понуда. Са друге стране, „М...“ д.о.о. Умка у изјави о пореклу робе је навео два друштва која су уједно и дистрибутери овог производа на тржишту Републике Србије, а једно од друштава, „Д.Е.“ д.о.о. Београд, не учествује у поступку јавне набавке. Понашање учесника у поступку, на основу информација доступних Комисији и подносицу иницијативе, не указује на одступање од уобичајене праксе надметања. Нису присутне околности, које би се односиле на понуду и пратећу документацију, које би указивале на постојање претходне комуникације између понуђача.

- ***Подносилац иницијативе:*** физичко лице

Садржина иницијативе: подносилац иницијативе је исту доставио у вези са начином на који је извршен пренос портфеља Таково осигурања а.д.о. у ликвидацији на а.д.о. Дунав осигурање Београд, које је једино доставило понуду за преузимањем. Подносилац иницјативе наводи да су пре подношења понуда укупно четири друштва показала заинтересованост али је само једно друштво доставило понуду. Подносилац иницијативе је изразио сумњу да је између заинтересованих друштава за осигурање и актуелног понуђача постојао претходни договор да се портфељ уступи једном од учесника, док би остала заинтересована друштва одустала од достављања понуде. Понуду, коју је доставио а.д.о. Дунав осигурање, означава као нелојалну, заснивајући то на мишљењу економско-правних

стручњака а.д.о. Таково осигурање Крагујевац, чија је препорука била да се не изврши пренос средстава већи од оног који је пројектован за покриће будућих штета друштва у ликвидацији.

Странке на које се односила иницијатива: Дунав а.д.о. Београд и три друштва за осигурање које подносилац није именовао.

Врста повреде на коју се иницијатива односила: повреда конкуренције из члана 10. Закона (рестриктивни споразум)

Исход иницијативе: Подносилац Обавештања је обавештен да се на основу прикупљених података и навода и предметног поступка не може основано претпоставити да су ова друштва закључила рестриктивни споразум из члана 10. Закона, тако да нису испуњени услови за покретање поступка по службеној дужности.

Поднесак није садржао податке, нити документацију, на основу које би се могло основано претпоставити постојање повреде конкуренције, у поступку прикупљања понуда за пренос портфеља а.д.о. Таково осигурање Крагујевац. У њему нису означене уговорне стране у рестриктивном споразуму, нити се на основу података из поднеска могло посредно утврдити ко су уговорне стране. Поднесак није садржао доказе/документацију/изјаве, нити упућивао на могуће доказе да су друге уговорне стране намеравале да доставе понуду, односно да су у складу са наводним рестриктивним споразумом одустале од подношења самосталних понуда. Његова бојазан да је постојао могући одустанак заинтересованих друштава за осигурање, не може се сматрати индицијом, која би упућивала на основану претпоставку да је дошло до закључења рестриктивног споразума, те у том смислу, Комисија није даље предузимала радње у вези са поднетом иницијативом, јер нису достављени докази који би указивали на могуће постојање рестриктивног споразума.

- ***Подносилац иницијативе:*** удружење произвођача

Садржина иницијативе: Повод за подношење предметног поднеска је начин одређивања цена енергената и услуга које пружају енергетски субјекти ван режима регулисаних цена. У складу са позитивним законским прописима категорије купаца које не спадају у категорију домаћинстава или малих купаца плаћају цену гаса која се формира на либерализованом тржишту природног гаса. У предметном поднеску наведено је да се једини снабдевач природним гасом на нашем тржишту не придржава одредаба члана 300. и 301. Закона о енергетици, нити одредаба уговора о потпуном снабдевању. Даље је наведено, да су цене природног гаса повећане за ову категорију потрошача, без давања претходног обавештења, што је супротно законској обавези из члана 301. став 1) Закона о енергетици, према којој је снабдевач у обавези да о томе претходно и у разумном року обавести купца као другу уговорну страну. Повећање цене енергената и такси за капацитет довело је до повећања јединичне цене природног гаса по м3 у вези са тиме приказан је упоредни приказ цена у региону. Пошто је учешће гаса у укупним трошковима између 30-40% то доводи до поскупљења трошкова производе, поскупљења опекарских и керамичких производа и слабљења конкурентског положаја у односу на увозне производе. Радње снебдевача, за којег је навео да је једини снабдевач на тржишту, означене су као „неконтролисане“ са штетним последицама на конкуренцију. Поднесак садржи и предлог Комисији да поднесе законодавну иницијативу са циљем да се измене одговарајуће одредбе Закона о енергетици и да се регулисање цена природног гаса, које је сада ограничено на домаћинства и мале потрошаче, прошири и на друге категорије купаца.

Странке на које се односила иницијатива: нису експлицитно означене.

Врста повреде на коју се иницијатива односила: злоупотреба доминантног положаја.

Исход иницијативе: Полазећи од изнетог предлога за подношењем законодавне иницијативе и одговарајућих одредби из члана 21. Закона о заштити конкуренције подносилац је обавештен да Комисија може предложити Влади доношење прописа у циљу спровођења Закона о заштити конкуренције односно дати мишљење надлежним органима на важеће прописе који имају утицај на конкуренцију али да за то у конкретном случају не постоји основ. На основу изјашњења из предметног поднеска не може се утврдити на који начин постојећи прописи, односно Закон о енергитици и његова примена утиче на конкуренцију на појединим тржиштима у Републици Србији. Како се највећи део поднеска односи на радње снабдевача природним гасом Комисија указује на одговарајуће одредбе Закона о енергетици којима се обезбеђује заштита потрошача јер описане радње нису означене као радње повреде конкуренције из члана 16. Закона, нити се на основу описаног чињеничног стања може претпоставити које би радње имале представљале радњу повреде конкуренције.

- ***Подносилац иницијативе:*** Правно лице

Садржина иницијативе: иницијатива се односила на радње и акте Министарства просвете, науке и технолошког развоја, за које је подносилац иницијативе навео да су у супротности са одредбама Закона о заштити конкуренције. Подносилац иницијативе обратио се именованом Министарству са захтевом да му се омогући штампање образаца евиденција и јавних исправа утврђених правилницима о садржају образаца и начину вођења евиденција и издавању јавних исправа који се воде у предшколским установама, основним и средњим школама и домовима ученика и студентским центрима. Захтев је одбијен са образложењем да је Влада Републике Србије основала привредно друштво „Привредни преглед“ д.о.о. Београд (основано 30.10.2014. године) „ради припремања и издавања листа просветних радника..., као и штампање образаца школске евиденције и јавних исправа у складу са законом и обављање других послова од значаја за Републику Србију“. Одобрење за штампање образаца евиденција и јавних исправа је одбијено и из разлога што би давањем одобрења подносиоцу поднеска, остали учесници на тржишту, којима такође није дато одобрење, били у неравноправном положају.

Странке на које се односила иницијатива: Министарства просвете, науке и технолошког развоја

Врста повреде на коју се иницијатива односила: повреда конкуренције из члана 16. Закона (злоупотреба доминантног положаја)

Исход иницијативе: Подносилац иницијативе је обавештен да Комисија за заштиту конкуренције није надлежна за поступање по предметном поднеску, с обзиром на то да се све описано не односи на примену Закона о заштити конкуренције. Влада Републике Србије је уредила сопственим актима на који начин ће обезбедити неопходан наставни материјал и у складу са тиме је и основала привредно друштво које ће вршити те послове као поверену делатност. Комисија је указала да се „Привредни преглед“ д.о.о. Београд коме је поверена та делатност не бави штампарском делатношћу и да те услуге прибавља на тржишту од учесника којима је то основна делатност.

4.4. Поступци пред судовима

4.4.1. Управни спорови окончани у 2015. години

- **Тужилац: Јавно комунално предузеће „Погребне услуге“, Београд;**

  Решење Комисије број: 5/0-02-27/14-15 од 27.11.2014. године

Врста повреде: злоупотреба доминантног положаја;
Пресуда број: 1 У 177/15 од 07.05.2015. године

Опис: Пресудом Управног суда 1 У 177/15 од 07.05.2015. године одбијена је тужба ЈКП „Погребне услуге” Београд ради поништаја решења Комисије бр. 5/0-02-27/14-15 од 27.11.2014. године, којим је утврђена повреда конкуренције злоупотребом доминантног положаја ЈКП „Погребне услуге”, одређена мера заштите конкуренције у виду обавезе плаћања новчаног износа, као и мере отклањања повреде конкуренције из члана 59. Закона.
Тужилац је Врховном касационом суду поднео захтев за преиспитивање цитиране пресуде Управног суда.

- **Тужилац: „Имлек“ из Београда и „Млекара“ из Суботице**
  Решење Комисије број: 5/0-02-233/2012-12 од 09.08.2012. године

Врста повреде: злоупотреба доминантног положаја;
Пресуда број: 22 У. 9622/14 од 05.01.2015. године

Опис: Пресудом Управног суда одбијена је тужба Акционарских друштава Индустрија млека и млечних производа „Имлек“ из Београда, Падинска Скела и „Млекара“ из Суботице поднета ради поништаја решења Комисије којим је утврђено да поменута друштва, као један учесник на тржишту, имају доминантан положај на релевантном тржишту откупа сировог (крављег) млека намењеног даљој индустријској преради у млекарама на територији Републике Србије, те да су тај положај злоупотребили наметањем неправедних услова пословања и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту.

- **Тужилац: Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže**
  Решење Комисије број: 5/0-02-273/2014-3 од 15.07.2014. године

Врста повреде: злоупотреба доминантног положаја;
Пресуда број: 22 У. 10721/14 од 09.04.2015. године

Опис: Пресудом Управног суда одбијена је тужба Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže д.о.о. Београд поднета против решења Комисије у поновном поступку којим је утврђено да Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže d.o.o. Београд има доминантан положај на тржишту пружања услуге дистрибуције телевизијских програма путем DTH технологије националним, покрајинским и емитерима за регион Београда на територији Републике Србије, те да је исти злоупотребило закључивањем уговора и то са ТВ Пинк, ТВ Авала, ТВ Фокс, ТВ Кошава и Хепи ТВ, Супер ТВ, ТВ Метрополис, Ентер ТВ, СОС Канал и ТВ Студио Б, којима се утврђује искључиво право дистрибуције телевизијских програма путем DTH технологије.

- **Тужилац: Ласта а.д. и Europa Bus д.о.о.**
  Решење Комисије број: 4/0-02-24/2013

Врста предмета: рестриктивни споразум

Пресудом Управног суда од 17.04.2015. године, одбијена је тужба поднета од стране Ласта а.д. из Београда и Europa Bus из Ваљева, за поништај решења Комисије од 19.02.2013. године, којим је утврђена повреда конкуренције (рестриктивни споразум).

4.4.2. Управни спорови у току на дан 31.12.2015. године

- **Тужилац: „D&D Travel“ и „DJD prevoz“ и „Јеремић превоз”**
  Решење Комисије број: 4/0-02-276/2015-22 од 18.09.2015. године

Врста повреде:рестриктивни споразум

Опис: Привредно друштво „D&D Travel“ д.о.о., Ниш, са регистрованим седиштем на адреси насеље 9. мај, Ниш-Палилула, Јастребачких партизана 71а, друштво „DJD prevoz“ д.о.о., Ниш, са регистрованим седиштем на адреси насеље 9. мај, Ниш-Палилула, Јастребачких партизана 71а и друштво „Јеремић превоз” д.о.о. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси насеље 9. мај, Ниш-Палилула, Јастребачких партизана 71а, које заступа адвокат Владимир Петровић, ул. Милоша Црњанског бр. 30, Ниш (тужиоци), су поднели тужбу Управном суду ради поништаја решења Комисије за заштиту конкуренције бр. 4/0-02-276/2015-22 од 18.09.2015. године.

Комисија је одговорила на тужбу и поступјаћи по налогу суда доставила све списе који се односе на предмет.

- **Тужилац: „Beteco“д.о.о. и „Amm Imovables“**
  Решење Комисије бр.: 4/0-02-34/2015-74 од 10.11.2015. године

Врста повреде: рестриктивни споразум

Опис: У поступку испитивања повреде конкуренције, покренутом по службеној дужности, утврђено да су учесници на тржишту: Amm Immovables д.о.о. Београд, Beteco д.о.о. Београд, Sagoja д.о.о. Београд и Advena line д.о.о. Београд-Нови Београд, починили повреду конкуренције закључењем рестриктивног споразума.

Комисија је 10.11.2015. године донела решење раније описано у делу овог извештаја: окончани поступци. Истим решењем одређена је мера заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа, а изречена је и мера забране учешћа у поступку јавне набавке у својству понуђача, у периоду од (осамнаест) 18 месеци почев од правноснажности решења. Поступак је у току.

- **Тужилац: Дунав осигурање, Generali osiguranje, Wiener Stadtische osiguranje и ДДОР Нови Сад**
  Решење Комисије број: 4/0-03-438/201-28 од 28.8.2015. године

Врста предмета: појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране

Опис: Друштва за осигурање: Дунав осигурање, Generali osiguranje, Wiener Stadtische osiguranje и ДДОР Нови Сад осигурање, поднели су Управном суду 30.9.2015. године Тужбу

против Решења Комисије којим је одбијен захтев за појединачно изузеће, број Решења 4/0-03-438/28 од 28.8.2015. године. Одговор на тужбу је послат Управном суду 30.10.2015. године, а поступак је у току.

4.4.3. Поступци пред Врховним касационим судом

- **Пресуда ВКС бр./датум: Узп 441/2015 од 26.10.2015. године**
  Подносилац захтева: ЈКП Погребне услуге Београд

Пресуда У.С. бр./датум: 1У 177/15 од 07.05.2015. године
Решење Комисије: 5/0-02-27/2014-15 од 27.11.2015. године
Врста повреде: Злоупотреба доминантног положаја

Врховни касациони суд је пресудом од Узп 441/2015 од 26.10.2015. године одбио захтев за преиспитивање пресуде Управног суда 1 У 177/15 од 07.05.2015. године, који је поднело ЈКП „Погребне услуге" Београд, чиме је Врховни касациони суд потврдио пресуду Управног суда од 07.05.2015. године, а самим тим и законитост решења Комисије за заштиту конкуренције 5/0-02-27/2014-15 од 27.11.2014. године, а којим је утврђена повреда конкуренције злоупотребом доминантног положаја ЈКП „Погребне услуге", одређена мера заштите конкуренције у виду обавезе плаћања новчаног износа, као и мере отклањања повреде конкуренције из члана 59. Закона.

- **Пресуда ВКС бр/датум:Узп бр. 446/2015 од 09.10.2015. године**
  Подносилац захтева: „Имлек" АД

Пресуда УС бр. / датум: 22 У. 9622/14 од 05.01.2015. године
Решење Комисије број: 5/0-02-233/2012-12 од 09.08.2012. године
Врста повреде: злоупотреба доминантног положаја

Пресудом Врховног касационог суда одбијен је захтев Индустрије млека и млечних производа „Имлек" АД, Београд - Падинска Скела, поднет у њено име и у име АД „Млекара" Суботица у својству правног следбеника ради преиспитивања судске одлуке – пресуде Управног суда 22 У. 9622/14 од 05.01.2015. године. Предметном пресудом Управног суда потврђено је решење Комисије број 5/0-02-233/2012-12 од 09.08.2012. године којим је утврђено да друштва „Имлек" и „Млекара Суботица", као један учесник на тржишту, имају доминантан положај на релевантном тржишту откупа сировог (крављег) млека намењеног даљој индустријској преради у млекарама на територији Републике Србије, те да су тај положај злоупотребили наметањем неправедних услова пословања и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту.

5. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА

Комисија за заштиту конкуренције обавља део својих надлежности, које се тичу контроле концентрација, применом правила која су прописана Законом. Чланови Закона који се тичу области концентрација, дефинишу појам концентрација и прописане обавезе учесника на тржишту који испуњавају критеријуме за нотификацију, као и поступање Комисије по поднетим пријавама. Закон је прописао и могуће врсте одлука Комисије у поступку контроле концентрација, рокове у којима оне морају бити донете, као и начин рачунања тих рокова. Уколико у Законом прописаном року Комисија не изда решење којим одлучује о поднетој пријави, долази до имплицитног одобрења концентрације. Сматра се да је у случају „ћутања администрације“ у Законом прописаном року, концентрација одобрена. Комисија у својој досадашњој пракси није имала овакав исход поступака везаних за контролу концентрација.

Поступак контроле концентрација заснива се на *ex ante* контроли, односно прописаној обавези подношења пријаве концентрације, у случајевима када су достигнути приходни прагови из Закона. Комисија у односу на критеријуме из члана 19. Закона, процењује да ли се одређена концентрација сматра дозвољеном и у складу са тим доноси одговарајућу одлуку. Овакав начин поступања Комисије по поднетим пријавама концентрација, подразумева да она мора да антиципира ефекте до којих би дошло спровођењем конкретне концентрације, укључујући како оне позитивне, тако и негативне, у складу са чиме ће конкретну концентрацију одобрити, или је забранити. Контролом концентрација делује се превентивно.

Када у поступку који води по поднетој пријави концентрације, Комисија утврди да не постоји конкурентски проблем, доноси одлуку којом се концентрација одобрава у скраћеном поступку. Испитивање концентрација по службеној дужности, регулисано је чланом 62. Закона, који прописује у којим ситуацијама Комисија приступа овом начину испитивања концентрација.

Законом је регулисано у којим ситуацијама може доћи до одбацивања поднете пријаве концентрације, а то је неиспуњавање прагова из члана 61. Закона, или непоступање странке – подносиоца пријаве у смислу налога Комисије којим се захтева допуна поднете пријаве.

Нормативни оквир осим Закона, а када је о контроли концентрација реч, чине и два подзаконска акта и то Уредба о садржини и начину подношења пријаве концентрације и Уредба о критеријумима за утврђивање релевантног тржишта.

Законодавне активности Комисије, када је о контроли концентрација реч у претходној години, су се односиле на припрему нове Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације. Она ће, након што буде донета од стране Владе Републике Србије, заменити сада важећу која је у примени од 2009. године. И поред тога што према Споразуму о стабилизацији и придруживању не постоји изричита обавеза целовитог усклађивања националног – Српског законодавства са ЕУ правилима у домену испитивања концентрација, Комисија је пре приступања изради нове Уредбе, сагледала оправданост свих разлога за то. Процењено је да постоје два рационална разлога која „подржавају“ израду нове Уредбе. Први од њих је тај што постојећа не садржи одредбе о тзв. поједностављеној процедури подношења пријаве концентрације. Таква решења су уграђена у законодавство ЕУ од 2004. године, док су исти крајем 2013. године делимично измењени и ажурирани. Други разлог који оправдава овакву активност, а којом се унапређује постојећи законодавни оквир, јесте једноставнија процедура пријављивања концентрација за учеснике на тржишту. Садржај

нове Уредбе подржава очекивања да ће у значајном броју случајева, односно у свим ситуацијама када обвезници подношења ових пријава испуњавају прописане услове, поступак нотификације бити битно поједностављен. Истичемо да ће новом Уредбом таксативно бити опредељени сви случајеви при којима неће бити могуће применити поједностављену процедуру, чак и онда када се учесници концентрације у односу на предвиђене критеријуме квалификују за такву процедуру.

Припремљени предлог Уредбе, који је сачињен у Комисији, у односу на своју иницијалну форму значајно је унапређен на основу уграђивања у текст бројних екстерних препорука које су у поступку јавне расправе достављене Комисији. У последњем кварталу 2015. године, текст предлога Уредбе је достављен Влади на усвајање.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПОСТУПАКА ИСПИТИВАЊА КОНЦЕНТРАЦИЈА У 2015. ГОДИНИ

Врста поступка	**Окончани поступци**	**Поступци пренети у 2016. годину**
Концентрације **одобрене у скраћеном поступку** (тип акта – решење)	**101**	**12**
Концентрације испитиване и **одобрене у поступку по службеној дужности** (тип акта – решење), од тога: - условно одобрене - безусловно одобрена - поступак у току	**-**	**2**
Обустављен поступак по пријави концентрације због одустанка странке, (тип акта – закључак)	**4**	-
Одбачена пријава због неиспуњавања приходних прагова, (тип акта – закључак)	**1**	-
Обустављен - прекинут поступак покренут по службеној дужности	**1**	**-**
УКУПНО	**107**	**14**

Графикон бр. 1: Окончани поступци

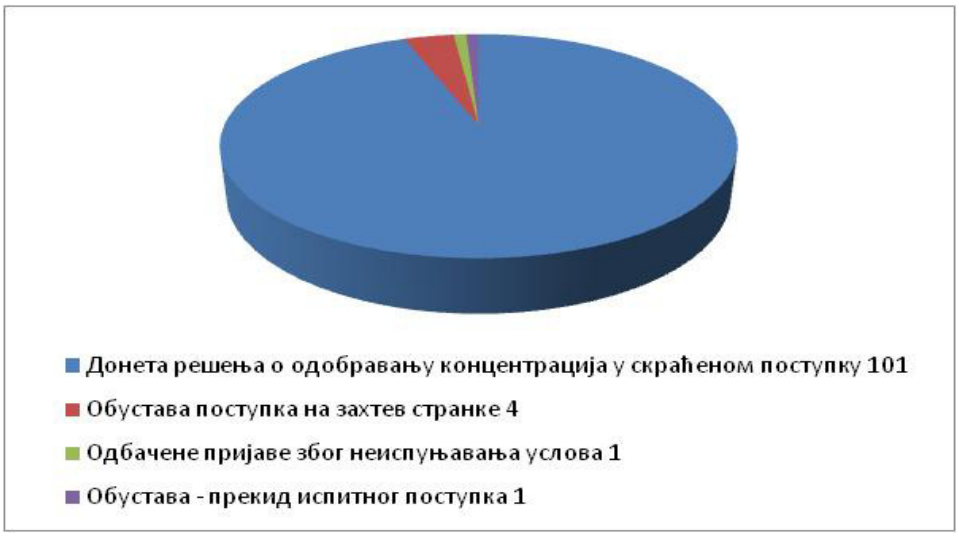

Подносиоци највећег броја примљених пријава концентрација у 2015. години била су иностранa правна лица (70) или 64,22% од укупног броја примљених пријава (109). Подносиоци 39 пријава концентрација или 35,78% била су домаћа правна лица, односно привредни субјекти – учесници на тржишту који су регистровани и активни на тржишту Републике Србије.

Када се подносиоци пријава концентрације које су одобрене у скраћеном поступку (101), класификују према земљама у којима су регистровани, проистиче закључак да су највећи број пријава концентрација поднела друштва из Републике Србије (31), а као значајни подносиоци пријава по критеријуму држава из којих потичу, истичу се и друштва из Немачке и Холандије (која су поднела по 9 пријава), Аустрије (5 пријава), САД, Италије, Француске, Луксембурга, Норвешке, Швајцарске, Словеније и Хрватске (по 3 пријаве), Турске, Велике Британије, Црне Горе, БиХ и Израела (по 2 пријаве), док су друштва из тринаест држава поднела по једну пријаву концентрације.

Графикон бр. 2: Земља порекла подносиоца пријаве

Пословне активности које су од стране подносилаца пријаве најчешће пријављене Комисији односе се на област хемијске индустрије и фармације (19 пријава), металуршки комплекс и енергетику (18 пријава), на сектор телекомуникација (14 пријава), на делатност пољопривреде (8 пријава), на послове осигурања и банкарског пословања (7 пријава), на сегмент трговине и кондиторске индустрије (9 пријава), на област медија, опреме за домаћинство, дуван и пиће (по 5 пријава), на саобраћај и грађевинарство, туризам и спорт (по 4 пријаве) итд.

Концентрације које су реализоване у 2015. години на основу издатих одобрења Комисије за њихово спровођење, између осталог указују и на постојање заинтересованости страних инвеститора за улагање у српску привреду. Тачност овакве оцене потврђује чињеница да је током 2015. године, дошло до промене власништва над једним бројем домаћих привредних субјеката, а на начин што су њихови нови власници и контролори постале иностране компаније (непосредно или посредно). Пословне трансакције са таквим обележјима догодиле су се на тржишту Републике Србије током 2015. године у банкарском сектору, сектору осигурања, делатности малопродаје нафте и нафтних деривата, затим на тржишту изградње, управљања и располагања некретнинама, у области пољопривреде, фармацеутском сектору, као и у неким другим областима активности.

За разлику од 2014. године, када није било ниједне концентрације која проистиче из процеса приватизације, у извештајној години дошло је до поновног решавања Комисије о концентрацијама које настају на овај начин. У складу са прогнозом Комисије садржаном у годишњем Извештају за 2014. годину, а у вези са очекиваним интензивирањем процеса приватизације домаћих привредних субјеката, као резултата најављеног окончања процеса њиховог реструктурирања, контатује се да је до оваквих обележја заиста и дошло у извештајној години. У том смислу, Комисија је у 2015. години, осим већег броја издатих сагласности за спровођење оваквих облика концентрација, дошла и до сазнања да је у оквиру приватизационог процеса реализован већи број концентрација од оних које је Комисија одобрила. До тога је дошло из разлога што у конкретним случајевима учесници таквих концентрација нису достизали законом прописане критеријуме за пријаву концентрација, везане за висину њихових остварених годишњих прихода. Поводом претходно изнетог, Комисија је издала и нека од својих мишљења затражена од стране учесника у конкретним приватизационим процесима, и својим мишљењем утврдила непостојање обавезе учесника ових процеса да пре њиховог спровођења, обезбеде сагласност Комисије за реализовање истих.

Члан 17. Закона дефинисао је случајеве у којима настаје концентрација учесника на тржишту. Када се укупан број издатих решења о одобравању концентрација (101), разврста по овом законском критеријуму, види се да се од укупног броја издатих решења, највећи број односи на оне пријаве у којима долази до стицања од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле над другим учесником на тржишту, или његовим делом (80 одлука, или 79,21% од укупног броја издатих решења којима се одобрава спровођење концентрације). Деветнаест концентрација (18,81%) настало је у случају заједничког улагања два или више учесника на тржишту ради стварања новог учесника на тржишту, или стицања заједничке контроле над постојећим учесником на тржишту – који послује на дугорочној основи и има све функције независног учесника на тржишту. Коначно, најмањи број насталих концентрација (само две, односно 1,98%), о којима је Комисија одлучивала у 2015. години, настао је по основу спајања, или других статусних промена у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу Закона којим се одређује положај привредних друштава.

Графикон бр. 3: Законски основ концентрација

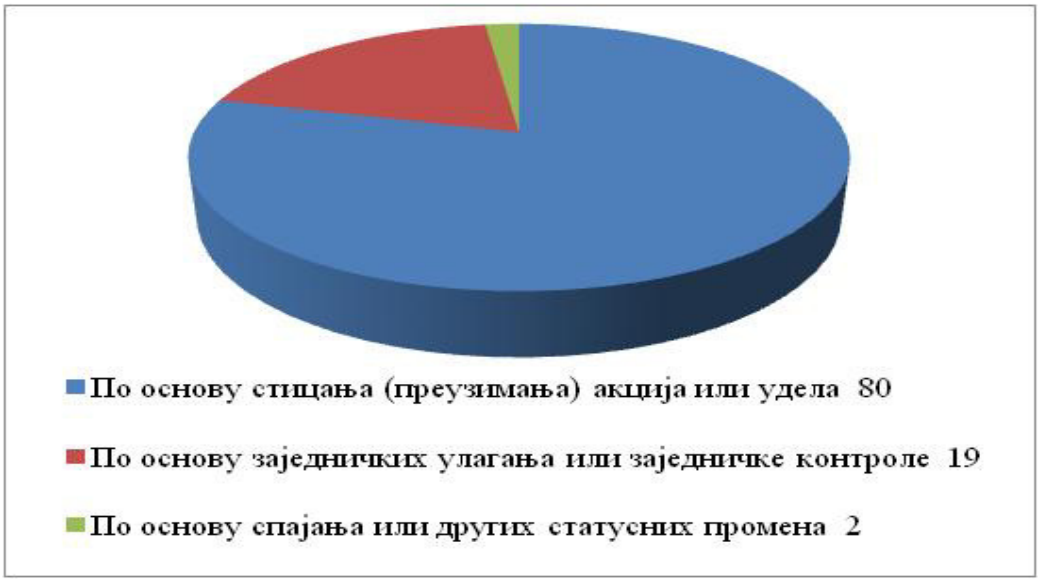

5.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку

5.1.1. Концентрације које настају стицањем од стране једног или више учесника на тржишту, непосредне или посредне контроле над другим учесником или више учесника на тржишту, или његовим делом (чл. 17. ст. 1. тач. 2. Закона):

1. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Soko Štark" д.о.о. из Републике Србије, над друштвом "Foodland" д.о.о. из Републике Србије, до чега долази куповином целокупних пословних удела овог друштва од њихових досадашњих власника.

2. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "Serbia Broadband - Srpske Kablovske Mreže" д.о.о., из Републике Србије, над "Друштвом за развој и изградњу информационих система EUnet" д.о.о. из Републике Србије, на начин што ће "Serbia Broadband - Srpske Kablovske Mreže" д.о.о. купити 99,27% удела у "Друштву за развој и изградњу информационих система EUnet" д.о.о. од садашњег власника удела.

3. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Unilever N.V.", Холандија, над пословањем за производњу сапуна "Camay" и "Zest".

4. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "Compagnie de Saint-Gobain S.A.", Француска, над друштвом "Sika" AG, Швајцарска.

5. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем искључиве контроле од стране друштва "NLB Interfinanz" AG, Швајцарска, "NLB Montenegrobanka" а.д. Црна Гора, и "Nove Ljubljanske Banke" д.д., Словенија, над циљним делом пословања учесника на тржишту – "Hotelom Tara", Будва, Црна Гора.

6. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва "Vestel Ticaret Anonim Sirketi" из Турске, над циљним пословањем

маркетинга и дистрибуције беле технике привредног друштва "Sharp Corporation", са седиштем у Јапану.

7. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "Ringier Axel Springer" д.о.о. Београд, Република Србија, над друштвом "New Digital" д.о.о. Београд-Стари Град, Република Србија.

8. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва "Horizon Energy" д.о.о. Република Србија, над Бензинском станицом у Великим Црљенима, Република Србија.

9. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле Друштва са ограниченом одговорношћу "Al Lake" (Luxembourg) S.a.r.l., Луксембург, над Акционарским друштвом "Hypo Group Alpe Adria" AG, Аустрија.

10. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса "Нафтна индустрија Србије" а.д. Нови Сад, Србија, над бензинском станицом у Лештанима, Република Србија.

11. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле привредног друштва "Телекомуникације Републике Српске" а.д. Бања Лука, Република Српска, чиме "Телеком Србија" а.д. са седиштем у Београду, Република Србија, стиче посредну контролу над привредним друштвом "Cabling" д.о.о., са седиштем у Будви, Република Црна Гора.

12. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне искључиве контроле привредног друштва "Adriatic BidCo B.V. " са седиштем у Холандији, над привредним друштвом "Danube foods group B.V." са седиштем у Холандији и над привредним друштвом "Clates Holding B.V." са седиштем у Холандији.

13. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне искључиве контроле "Концерна за производњу и промет кондиторских производа Бамби" а.д. из Републике Србије, над циљним пословањем друштва "United Food" д.о.о. из Републике Србије.

14. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле привредног друштва "Robert Bosch" GmbH са седиштем у Немачкој, над привредним друштвом "ProSyst Software" GmbH са седиштем у Немачкој.

15. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "CRH PLC", Ирска, над друштвима: "Holcim (Srbija)" д.о.о., Република Србија, "Agg Proizvodnja" д.о.о., Република Србија, "Holcim Agregati" A.D., Република Србија, и "Ecorec" д.о.о., Република Србија, на тај начин што ће "CRH PLC" стећи уделе у наведеним друштвима од "Holcim Ltd" из Швајцарске.

16. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "Robert Bosch GmbH", Република Немачка, над друштвом "Osgood Industries" Inc, САД.

17. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Generali Osiguranje Srbija" а.д.о., из Републике Србије над преосталим делом

портфеља полиса животног осигурања Акционарског друштва за животно осигурање "MetLife" а.д.о., из Републике Србије.

18. Концентрација учесника на тржишту до које долази стицањем посредне контроле од стране друштва "DS Smith PLC" из Велике Британије, над привредним друштвом "Duropack GmbH" из Републике Аустрије.

19. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле, од стране друштва "Dunav osiguranje" а.д.о., из Републике Србије над портфолијом активности пружања услуга неживотног осигурања друштва "Takovo osiguranje" а.д.о.- у ликвидацији, из Републике Србије.

20. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране "Turkiye Halk Bankasi" из Турске, над Акционарским друштвом "Чачанска банка" а.д., из Републике Србије.

21. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле привредног друштва "Robert Bosch Holding Austria" GmbH, са седиштем у Аустрији, над привредним друштвом "Zeno Track" GmbH са седиштем у Аустрији.

22. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу "Al Dahra International Investment LLC" из Уједињених Арапских Емирата, над привредним друштвом "Al Dahra Rudnap" d.o.o. Beograd, Република Србија, до чега долази на основу уговорног преузимања 49% удела у друштву "Al Dahra Rudnap" д.о.о. које уделе стицалац преузима од друштва "Rudnap Group" а.д., на који начин друштво "Al Dahra International Investment LLC" које је већ члан циљног друштва са уделом од 51%, постаје власник 100% удела у друштву "Al Dahra Rudnap" д.о.о.

23. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле "Heineken International B.V.", из Холандије, над акционарским друштвом "Pivovarna Laško" d.d. из Словеније, тако што ће "Heineken International B.V." купити 51,1% акција у друштву "Pivovarna Laško" д.д.

24. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "PODRAVKA" д.д., из Хрватске, над друштвом "Žito" д.д., из Републике Словеније, тако што ће друштво "PODRAVKA" д.д. по основу Уговора о купопродаји удела стећи 51,5% акција у друштву "Žito" д.д.

25. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "ITF S.p.A.", из Италије, над пословањем везаним за производњу, паковање, дистрибуцију, маркетинг и продају мирисних производа робне марке "Laura Biagiotti", тако што ће "ITF S.p.A." купити циљно пословање од друштава "The Procter & Gamble Company" и "Procter & Gamble International Operations S.A.".

26. Концентрација учесника на тржишту која настаје на тај начин што ће друштва "Телеком Србија" из Републике Србије стећи 51% удела у друштву "HD-WIN" д.о.о. из Републике Србије.

27. Концентрација учесника на тржишту која настаје, стицањем искључиве контроле друштава која послују у оквиру Матијевић групе и то Предузећа за производњу и промет "Индустрија меса Матијевић" д.о.о. из Републике Србије над привредним друштвом "Дијамант-Аграр" д.о.о., из Републике Србије као и стицањем искључиве контроле друштва "МПЗ-Аграр" д.о.о. из Републике Србије, над друштвом "Глогоњ-Аграр" д.о.о. из Републике Србије.

28. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Arriva dolenjska in primorska, družba za prevoz potnikov" д.о.о. из Републике Словеније, над друштвом "Alpetour putovalna agencija" д.д. из Републике Словеније.

29. Концентрација учесника на тржишту до које долази стицањем посредне контроле од стране друштва "BSH Hausgeräte" GmbH из Немачке, преко свог зависног друштва "BSH Wroclaw sp. z o.o." из Пољске, над делом имовине привредног друштва "FagorMastercook S.A. " - у ликвидацији из Пољске.

30. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "JT International Holding B.V." из Холандије, над друштвом "Logic Technology Development LLC" из САД.

31. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле Друштва за телекомуникације "Мтел" д.о.о. Подгорица, Црна Гора, над друштвом "Елта-Монт" д.о.о., Никшић, Црна Гора.

32. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле друштва "Ball corporation" из САД, над друштвом "Rexam plc" из Уједињеног Краљевства.

33. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва за телекомуникације "Мтел" д.о.о. из Црне Горе, над друштвом "Media Net" д.о.о. из Црне Горе.

34. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Nokia Corporation", Финска, над друштвом "Alcatel-Lucent", Француска.

35. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле привредног друштва "Benu“ д.о.о. Београд, преко своје зависне Здравствене установе, апотеке "Benu", над целокупном имовином Здравствене установе, апотеке "Neopharma" Краљево

36. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва "China National Tire & Rubber Corporation" Ltd, Кина, над акционарским друштвом "Pirelli C. S.p.A. ", Италија.

37. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне појединачне контроле од стране друштва "Agrokor" д.д. Хрватска, над друштвом "Adriatica.Net" д.о.о. Хрватска.

38. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва "Robert Bosch" GmbH, Савезна Република Немачка, над привредним друштвом "Seeo Inc.", Сједињене Америчке Државе.

39. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва "Robert Bosch" GmbH, Савезна Република Немачка, над делом пословања друштва "TTA International B. V.", Холандија.

40. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва "OTP Banka Srbija a.д. Novi Sad", Република Србија, над привредним друштвом "Findomestic Banka a.д. Beograd", Република Србија.

41. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва "Telemach" Društvo za pružanje usluga u oblasti

telekomunikacija д.о.о. Sarajevo, Босна и Херцеговина, над следећим друштвима: Kablovska televizija "HS" Društvo sa ograničenom odgovornošću za usluge, promet, unutrašnju i vanjsku trgovinu Sarajevo, Босна и Херцеговина, Društvo za usluge, projektovanje, promet, unutrašnju i vanjsku trgovinu "HKB net" д.о.о. Sarajevo, Босна и Херцеговина, Društvo za unutrašnju i vanjsku trgovinu elektroopremom "M&H" Company д.о.о. Sarajevo, Босна и Херцеговина, "Vrbaska kablovska televizija-network" д.о.о. Bugojno, Босна и Херцеговина.

42. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва "Telemach" Društvo za pružanje usluga u oblasti telekomunikacija д.о.о. Sarajevo, Босна и Херцеговина, над Привредним трговачким друштвом "Velnet" д.о.о Mostar, Босна и Херцеговина.

43. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне појединачне контроле друштва "TELEKOM AUSTRIA" AG, Аустрија, над друштвом "AMISCO NV", Белгија.

44. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштава "WESTON INVESTMENT COMPANY LIMITED" регистрованог у Енглеској и Велсу, над друштвом "ADRIS GRUPA" д.д. из Хрватске.

45. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "Хемофарм а.д. фармацеутско-хемијска индустрија Вршац", Република Србија, над целокупним пословањем привредног друштва "Производно-трговинско предузеће Иванчић и синови", д.о.о., Република Србија.

46. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва "ANTENNA STREAM T.V. LIMITED", Република Кипар, над друштвом "LAKE BADE HOLDINGS LIMITED", Република Кипар.

47. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "KKR & Co. L.P. ", Сједињене Америчке Државе, над друштвом "URSA Insulation Holding" B.V., Холандија.

48. Концентрација учесника на тржишту која настаје, стицањем искључиве контроле друштва "RAIFFEISEN AGRO“ д.о.о. Београд, Република Србија, над имовином која се налази у власништву друштва “AGROMIN“ д.о.о. Rumenka, Нови Сад, Република Србија.

49. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле привредног друштва "Benu" д.о.о., Република Србија, над целокупном имовином Здравствене установе, апотеке "Farmeks apoteke", Република Србија.

50. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне појединачне контроле акционарског друштва "Mobiltel EAD" из Бугарске, над привредним друштвом "Bultel Cable Bulgaria EAD" из Бугарске.

51. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне појединачне контроле друштва "JTI Pars Company", Иран, над друштвом "Arian Tobacco Industry Company", Иран.

52. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "Orbico" д.о.о., Република Хрватска, над друштвом "Distribev" sp.z o.o., Пољска

53. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле друштва "Nelt Co. д.о.о. Dobanovci", Република Србија, над друштвом "Tako Lako Shop д.о.о Dobanovci", Република Србија.

54. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране привредног друштва "САГА" д.о.о. Београд, Република Србија, над друштвом "НПС" д.о.о. Београд, Република Србија.

55. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "United Group" B.V., Холандија, над друштвом "M-Kabl" д.о.о., Црна Гора

56. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране "Предузећа за производњу и промет Индустрија меса Матијевић д.о.о." Република Србија, над друштвом "Пољопривреда" а.д. - у стечају из Сенте, Република Србија.

57. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "SIJ-Slovenska industrija jekla" д.д., Словенија, над друштвом "Perutnina Ptuj" д.д., Словенија.

58. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Biser Bidco" S.a.r.l., Луксембург, над друштвом "Нова Кредитна Банка Марибор" д.д., Словенија.

59. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране Друштва са ограниченом одговорношћу "УМКА Фабрика картона Умка" Република Србија, над Акционарским друштвом "Фабрика хартије Божо Томић" - у стечају, Република Србија.

60. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "Messer Hungarogáz Kft", Мађарска, над друштвом "Air Liquide Hungary Ipari Gáztermelő Kft", Мађарска.

61. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "АМАН" д.о.о. Република Србија, над друштвом "CDE S" д.о.о., Република Србија и над привредним друштвом "EUROPEAN RETAIL COMPANY" д.о.о., Република Србија.

62. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Benu" д.о.о., Република Србија, над целокупном имовином Здравствене установе, апотеке "ZEN", Република Србија.

63. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва "Robert Bosch" GmbH, Немачка, над Kliklok групом друштава - "Klikwood Holding Corporation", САД, "Kliklok Woodman", САД и "Kliklok International Limited", Велика Британија.

64. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране "Valeant Sp.z o.o.sp.j", Република Пољска, над циљним пословањем друштва "Maxima Healthcare Limited", Уједињено Краљевство.

65. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "JT International Holding B.V.", Холандија, над пословањем дуванске робне марке "Natural American Spirit (NAS) " ван Сједињених Америчких Држава, при чему пословање које је предмет стицања укључује циљна друштва: "Santa Fe Natural Tobacco Company Germany" GmbH, Немачка, "Santa Fe Natural

Tobacco Company Japan K.K. ", Јапан, "Santa Fe Natural Tobacco Company Italy" S.r.l., Италија и "SFR Tobacco Internationa"l GmbH, Швајцарска, и групу од пет њихових истоимених зависних друштава са седиштем у Великој Британији, Француској, Шпанији, Белгији и Холандији, као и права интелектуалне својине која се односе на међународно пословање NAS-а.

66. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Genesis Investments Alpha" GmbH, Аустрија, над друштвом "Extreme Digital Zartkörüen Működö Részvénytársaság", Мађарска.

67. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем од стране друштва "JT International Holding B.V." Холандија, 50% свих емитованих акција у друштву "La Tabacalera, S.A.", Доминиканска Република.

68. Концентрација учесника на тржишту која настаје на тај начин што ће "Heinzel Holding" GmbH, Аустрија и "EMACS Privatstiftung", Аустрија, стећи уделе у "Mondi Raubling" GmbH, Немачка и тако што ће "Heinzel Holding" GmbH и "Bunzl & Biach Gesellchaft" m.b.H., Аустрија, стећи уделе у "Chiemgau Recycling" GmbH, Немачка.

69. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "Benu" д.о.о., Република Србија, над Здравственом установом апотека "VIVA B plus", Република Србија.

70. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Fashion company" д.о.о., Република Србија, над друштвом "Mango SRB" д.о.о. Република Србија.

71. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Trelleborg Holding AB", Краљевина Шведска, над друштвом "ČGS HOLDING" a.s., Чешка Република.

72. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "MBA Miljković" д.о.о. Београд, Република Србија, над друштвом "Kijevo" d.o.o. Република Србија.

73. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "AMAN" д.о.о. Република Србија, над пословањима на тржишту трговине на мало у неспецијализованим продавницама претежно храном, пићима и дуваном која представљају функционално пословно-техничке целине у трговинским објектима: "IDEA Blok 28", ул. Булевар уметности бр. 39, Београд - Нови Београд, "IDEA Сремска Митровица", Насеље Марко Перичин бб, Сремска Митровица, "IDEA Тамиш капија", ул. Доситеја Обрадовића бр. 10к, Панчево, "RODA SM Sava", ул. Јурија Гагарина бр. 155, Београд - Нови Београд, "RODA Мегамаркет Смедерево", ул. Деспота Ђурђа бб, Смедерево, "RODA Супермаркет Сомбор", ул Спортска бб, Сомбор и "RODA Супермаркет Ниш", Трг Краља Милана бр. 2, Ниш.

74. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва "Telenor Financial Services AS", Краљевина Норвешка, над друштвом "Prabhu Money Transfer Sdn. Bhd.", Малезија.

75. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Ferrero International" S.A. Luxembourg, Луксембург, над друштвом "Thorntons Plc.", Уједињено Краљевство.

76. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Stadler Rail" AG, Швајцарска, над друштвом "Vossloh España" S.A.U. Шпанија.

77. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва "Axel Springer" SE, СР Немачка, над циљним пословањем друштва "VIMN Germany" GmbH, СР Немачка.

78. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле друштва "Феникс Фарма" ДООЕЛ, БЈР Македонија, над циљним пословањем дистрибуције фармацеутских производа на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, које обухвата све наведено у "Листи кључне имовине и уговора"од 02. 11. 2015. год., и које контролише физичко лице Газменд Абраши, држављанин Републике Србије.

79. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Teva Pharmaceutical Industries" Ltd, Израел, над глобалним пословањем генеричким лековима друштва "Allergan" Plc, Ирска.

80. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва "Exor" S.p.A., Италија, преко зависног друштва "Exor" N.V. Холандија, над друштвом "PartnerRe", Ltd., Бермуди.

5.1.2. Концентрације које настају у случају заједничког улагања, или стицања заједничке контроле (члан 17. став 1. тачка 3. Закона):

1. Концентрација учесника на тржишту која настаје спровођењем Уговора о куповини акција у заједничком улагању, кроз вишефазну пословну трансакцију, у којој у њеној првој фази, привредно друштво "Robert Bosch" GmbH из Немачке, успоставља заједничку контролу над привредним друштвом "Klenzaids Contamination Controls Private Limited", из Индије, уз задржавање права, али не и обавезе "Robert Bosch" GmbH, да активирањем предвиђених куповних опција из Уговора, накнадно успостави појединачну контролу над циљним друштвом.

2. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва "Telenor Digital AS" из Норвешке, и друштва "Schibsted Vekst AS" из Норвешке, над новооснованим друштвом "SoBazaar ANS".

3. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва "Telenor ASA", Краљевина Норвешка и друштва "TeliaSonera AB", Краљевина Шведска, над новооснованим друштвом у Данској.

4. Концентрација учесника на тржишту до које долази оснивањем заједничког улагања у форми акционарског друштва, које ће пословати на дугорочној основи и имати све функције независног учесника на тржишту, чије ће се регистровано седиште и производни погон налазити у области Daegu, Кореја, а чији су оснивачи и будући заједнички контролори, по моделу улагања 50% : 50%, друштво "Robert Bosch" GmbH Република Немачка, преко свог зависног друштва у искључивом власништву – "Bosch Electrical Drives Co.", Ltd и друштво "KCW Corporation" (KyungChangWiperSystem Co, Ltd), Кореја.

5. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва "ArcelorMittal Distribution Solutions Italia" S.R.L, Италија, и друштва "C.L.N. – Coils Lamiere Nastri" S.P.A., Италија, у циљу стварања новог учесника на тржишту друштва "ArcelorMittal CLN Distribuzione Italia" S.R.L.

6. Концентрација учесника на тржишту до које долази оснивањем, у форми заједничког улагања, привредног друштва "Планета Спорт" д.о.о., Република Србије, са циљем да друштво "Планета Спорт" д.о.о. стекне контролу на делом малопродајног пословања друштва "Holy" д.о.о., из Републике Србије.

7. Концентрација учесника на тржишту, која настаје променом вршилаца заједничке контроле над друштвом "Alti" д.о.о., из Републике Србије на тај начин, што ће друштво "Prointer IT Solutions and Services" д.о.о., из Републике Србије куповином 50% удела у овом друштву, од његовог досадашњег сувласника и члана постати његов други члан и контролор, чиме ће над овим друштвом, и свим његовим зависним друштвима, будућу контролу заједно вршити друштво "Prointer IT Solutions and Services" д.о.о. и његов други члан и власник преосталих 50% удела, Александар Јевтовић .

8. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом облика контроле над привредним друштвом "Београд на води" д.о.о. Београд, Република Србија, која се из појединачне контроле над друштвом "Београд на води" д.о.о. Београд, коју је вршила Република Србија као његов претходно једини члан и власник са 100% удела у овом друштву, трансформише у заједничку контролу коју ће након спровођења концентрације, над друштвом "Београд на води" д.о.о. Београд, по основу поседовања 68% удела у овом друштву, вршити друштво "Belgrade Waterfront Capital Investment LLC", основано по законима Уједињених Арапских Емирата, и Република Србија која ће у структури укупних власничких удела друштва "Београд на води" д.о.о. Београд, учествовати са сувласништвом од 32%.

9. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштава "Finedining (Cayman) Limited", Кајманска Острва и "FIBA Beteiligungs-und Anlage" GmbH, Аустрија, над друштвом "WMF Group" GmbH, Аустрија, које ће настати трансформацијом друштва "WMF" AG из Немачке.

10. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом облика контроле над привредним друштвом са ограниченом одговорношћу "Дон Дон Метлика", Словенија, која се из појединачне контроле трансформише у заједничку контролу коју ће над друштвом "Дон Дон Метлика" спроводити друштво "AMAL" Naložbe investicijsko, proizvodno in trgovsko podjetje д.о.о., Словенија и привредно друштво "KJK Serbian Holdings" B.V., Холандија.

11. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом облика контроле над привредним друштвима "PRESS INTERNATIONAL MARKETING I DISTRIBUCIJA" д.о.о. Република Србија и "Предузећа за графичку издавачку делатност БЕОКОЛП" д.о.о. Република Србија, до које долази међусобном разменом удела у власништву од по 50% између наведених привредних друштава.

12. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем од стране друштва "EPEX SPOT SE" из Француске и друштва "Јавно предузеће Електромрежа Србије", Република Србија у циљу стварања новог учесника на тржишту акционарског друштва "SEEPEX".

13. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом једног од вршилаца контроле над друштвом "Patent Co." д.о.о. Мишићево, Република Србија, из постојеће заједничке контроле коју врше Јелена Перовић, Радивоје Перовић, и Миодраг Перовић, у заједничку контролу коју ће након реализације предметне трансакције вршити "Abris CEE Mid-Market Fund II L.P.", са седиштем на адреси Elizabeth House, 9

Castle Street, St. Helier, Jersey JE2 3RT, Каналска острва или његово повезано лице, Радивоје Перовић и Миодраг Перовић.

14. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле привредних друштава "KKR&Co.L.P.", САД и "JBF Industries Limited", Индија, над привредним друштвом "JBF Global Pte Ltd", Сингапур.

15. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем друштва "Amcor Group" GmbH, Швајцарска и друштва "Sidel Participations" SAS, Француска, у циљу стварања новог учесника на тржишту над којим ће вршити заједничку контролу.

16. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем друштава Axel Springer Schweiz AG, Швајцарска и Ringier AG, Швајцарска, у циљу стварања новог учесника на тржишту.

17. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем друштва "FIVES" SA, Француска и друштва "SPIKA" SAS Француска, у циљу стварања новог учесника на тржишту.

18. Концентрација учесника на тржишту која настаје продајом дела удела од стране друштва "Balkans Real Estate B.V. ", Холандија, друштву "Atterbury Serbia B.V. ", Холандија, чиме ће се досадашња појединачна контрола променити у заједничку контролу над следећим циљним друштвима: "Ušće Shopping Center", Нови Београд, "Immocentar I", Нови Београд, "Kanem Co", Нови Београд, "Stareal", Нови Београд, "Sub Real", Нови Београд, "Retail Park", Нови Београд, "Borča Retail Park", Нови Београд.

19. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом облика контроле над привредним друштвом "Pioneer Investment Management USA Inc. ", САД, која се из појединачне контроле, коју над овим друштвом, преко свог повезаног друштва "Pioneer Global Asset Managemen"t из Италије, тренутно врши привредно друштво "UniCredit" S.p.A,. Италија, трансформише у заједничку контролу над друштвом "Pioneer Investment Management USA Inc", коју ће, преко свог новооснованог зависног друштва "TopCo", индиректно вршити друштва "Warburg Pincus (Bermuda) Private Equity GP Ltd. ", Bermuda и "General Atlantic LLC", САД, по основу 50% заједничког удела у том друштву и друштво "UniCredit" S.p.A, које ће у структури укупних власничких удела друштва "Pioneer Investment Management USA Inc" учествовати са сувласништвом од 50%.

5.1.3. Концентрације која настају спајањем или другом статусном променом у којима долази до припајања учесника на тржишту у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава (чл. 17. ст. 1. тач. 1. Закона):

1. Концентрација између друштва "Delhaize Group NV/SA", Белгија и друштва "Koninklijke Ahold N.V." Холандија.

2. Концентрација учесника на тржишту која настаје спајањем друштва "Pioneer Global Asset Management" S.p.A (изузимајући његова зависна лица из САД), из Италије и друштва "SAM Investment Holding Limited", 22 Grenville Street, St Helier, Džerzi JE4 8PX, у новоосновано друштво "RoW" JV које ће бити под њиховом заједничком контролом.

5.2. Пријављене концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности

- **ИМЛЕК – Нишка млекара**

Комисија је 9. децембра, на основу закључка број 6/0-03-906/2015-1, по службеној дужности наставила поступак испитивања концентрације који је покренут на основу пријаве концентрације друштва „Индустрија млека и млечних производа Имлек“ а.д., из Падинске Скеле. Пријављена концентрација настаје стицањем 100% удела у друштву „Нишка млекара“ д.о.о., из Ниша. Поступак се наставља ради испитивања да ли пријављена концентрација испуњава услове дозвољености из члана 19. Закона о заштити конкуренције, односно да ли би се спровођењем концентрације значајно ограничила, нарушила или спречила конкуренција на тржишту Републике Србије или његовом делу, а нарочито ако би то ограничавање, нарушавање или спречавање било резултат стварања или јачања доминантног положаја.

Након што је извршила увид у достављену документацију и на основу свих чињеница које проистичу из садржаја поднете пријаве, Комисија је утврдила да ће спровођењем пријављене концентрације, друштво „Имлек“ учврстити свој положај на релевантним тржиштима, будући да су друштва „Имлек“ и „Нишка млекара“ директни конкуренти и да је друштво „Имлек“ најснажнији учесник на дефинисаним релевантним тржиштима.

Комисија ће због тога у испитном поступку испитати све законом прописане критеријуме на основу којих се процењује дозвољеност концентрације, и то не само структуру релевантних тржишта већ и положај учесника у концентрацији на истим.

Комисија је закључила да су се испунили услови да се поступак испитивања пријављене концентрације настави по службеној дужности и да се спроведе испитни поступак и предузму све потребне доказне радње у циљу правилног утврђивања чињеничног стања.

У поступку ће се оцењивати ефекти концентрације на тржишту откупа сировог (крављег) млека, на тржишту производње млека и млечних производа, и на тржишту продаје млека и других млечних производа који су намењени финалној употреби, или коришћењу као сировинске основе од стране различитих индустријских купаца у процесу њихове производње. Комисија ће из тог разлога, током испитног поступка прибавити и анализирати податке, информације и мишљења о очекиваним ефектима концентрације од пољопривредника, тј. од примарних произвођача млека, од најважнијих конкурената учесника у концентрацији на сваком од релевантних тржишта, укључујући и главне учеснике на тржишту производње млека и млечних производа (млекаре), најзначајније индустријске потрошаче млека и млечних производа као и привредна друштва која се баве малопродајом релевантног асортимана производа. Комисија ће додатне податке и информације потребне за оцену ефеката концентрације затражити и од појединих државних органа.

5.3. Праћење извршавања прописаних услова у условно одобреним концентрацијама

Комисија је током извештајног периода (2015. година), пратила начин извршавања и спровођења услова који су у претходним годинама прописани и садржани у издатим решењима Комисије, а представљали су обавезу појединих привредних субјеката у свим

појединачним случајевима условног одобравања концентрација, а чије се важење односило и на 2015. – овде извештајну годину. У дефинисаним временским интервалима који су одређени сваким појединачним управним актом, којим је решавано о условном одобрењу концентрација, Комисија је кроз достављене извештајне материјале, пратила на који начин субјекти према којима су ти услови прописани, исте спроводе. Обвезници прописаних услова, Комисији подносе периодичне извештаје којима је обавештавају о начину, степену и динамици извршавања наложених услова. Комисија се упознаје са оваквом врстом извештаја, разматра их и о свом ставу по питању истих обавештава учесника на тржишту на кога се такве мере односе.

- **Поступање привредног друштва "Holcim Ltd" у односу на наложене структурне мере садржане у решењу Комисије бр. 6/0-02-504/2014-115 од 19. децембра 2014. године**

Комисија је 19. децембра 2014. године решењем бр. 6/0-02-504/2014-115 (у даљем тексту: Решење) одобрила спровођење концентрације учесника на тржишту, која настаје стицањем од стране друштва "Holcim Ltd" у из Швајцарске, свих, а најмање две трећине акција друштва "Lafarge SA" из Француске, од његових акционара путем јавне понуде за размену акција, при чему се кроз међусобну размену акција спроводи спајање пословања страна и стварање заједничког друштва "Lafarge Holcim", под условом извршења структурних мера. У циљу очувања ефективне конкуренције, друштво Holcim се обавезало да отуђи, или да обезбеди отуђење целокупног бизниса у Републици Србији. Решењем Комисије предвиђено је да након спровођења стуктурних мера, број учесника на тржишту цемента у Републици Србији не буде смањен, обзиром да ће купац Бизниса, који ће бити отуђен у Републици Србији имати способност и подстицај да се такмичи са постојећим учесницима на тржишту. Бизнис који ће бити отуђен укључује зависна друштва, њихову целокупну материјалну и нематеријалну имовину, све неопходне лиценце, дозволе, одобрења и овлашћења, све уговоре, споразуме, закупе, обавезе и договоре, евиденције купаца и сво особље (укључујући ту и сво особље које је неопходно за одрживост и конкурентност Бизниса који ће бити отуђен.

На основу предлога Повереника за надзор (ING), Савет Комисије је оценио да је "CRH PLC" одговарајући и прихватљив купац, и дао сагласност да то друштво може да преузме Бизнис који ће бити отуђен, а који је по својој структури специфициран у тачки 2. Решења Комисије и чијим преузимањем се извршава наложена структурна мера из Решења. Приликом давања предметне сагласности, посебно је цењена чињеница да потенцијални купац (CRH) циљног бизниса друштва Holcim у Републици Србији, није учесник ни на једном од тржишта која су у предмету Holcim/Lafarge дефинисана као релевантна тржишта производа (цемент, агрегати и бетон) на географском тржишту Републике Србије. Комисија је на основу поднете пријаве концентрације донела решење у скраћеном поступку којим се одобрава концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле друштва CRH, над следећим друштвима: "Holcim (Srbija)" Д.О.О., "Agg Proizvodnja", "Holcim Agregati" A.D. и "Ecorec" Д.О.О. Затварање продаје зависних предузећа обављено 31. јула 2015. године, у временским оквирима који су садржани у Обавезама из Решења Комисије бр. 6/0-02-504/2014-115 од 19. децембра 2014. године. Такође, на затварању трансакције сва правна лица у Републици Србији повезана са друштвом Holcim пренета су на CRH. Комисија констатује да су Решењем прописане структурне мере испуњене од стране друштва Holcim у целости и у року, на тај начин што су зависна друштва Holcima у Републици Србији (целокупна материјална и нематеријална имовина, све неопходне лиценце, дозволе, одобрења и овлашћења, сви уговори, споразуми, закупи, обавезе и договори, евиденције купаца и сво особље,укључујући ту и сво особље које је неопходно за одрживост и конкурентност Бизниса који ће бити отуђен) прешла под контролу друштва CRH.

- **Поступање привредног друштва „Agrokor“ у односу на наложене структурне мере и мере понашања садржане у решењу Комисије бр. 6/0-02-466/2013-199 од 25. децембра 2013. године**

Комисија је Решењем бр. 6/0-02-466/2013-199 од 25. децембра 2013. године одобрила спровођење концентрације учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва "Agrokor" д.д., над друштвом "Poslovni sistem Mercator" д.д., под условом извршења мера понашања и прописаних структурних мера.

Дана 27. јуна 2014. године, дошло је до реализације купопродаје акција Mercatora, након чега је Agrokor постао власник 53,12% акција Mercatora. Сходно томе, рокови за извршење мера прописаних решењем Комисије, започели су да теку дана 27. јуна 2014. године („Почетни дан“).

У ставу III Решења Комисије, у циљу спровођења мера понашања, прописана је обавеза Agrokora да у року од 15 (петнаест) дана од Почетног дана, а потом у истом року од 15 (петнаест) дана од сваке годишњице Почетног дана закључно са петом годишњицом (што значи да је рок за подношење последњег годишње извештаја ове врсте, прва половина јула 2019. године), Комисији доставља извештај који се састоји од:

- Обрасца основног уговора о купопродаји које IDEA, односно Mercator-S, закључује са својим добављачима;
- Копија у том тренутку важећих уговора о купопродаји робе (са свим анексима и прилозима) који су IDEA и Mercator-S закључили са пет највећих добављача из сваке од категорија: кечап, мајонез, маргарин, сладолед, смрзнута риба, смрзнуто поврће, смрзнуто тесто и пецива, сунцокретово уље и вода;
- Информацију о добављачима сврстаних у категорију малих и средњих предузећа, у смислу промена насталих у пословним односима са тим добављачима (почетак сарадње, прекид сарадње, проширење или сужење асортимана и образложење наведених промена).

Достављањем претходно наведене документације и информација дефинисаним у тачкама 3.1 и 3.2 става III предметног решења Комисије, Agrokor је извршио обавезу достављања извештаја, чиме је у року и у целости испунио од стране Комисије прописане услове у облику мера понашања. Наредни извештај, Agrokor је дужан да достави Комисији најкасније до средине јула 2016. године, што је у складу са прописаном динамиком њиховог даљег достављања, која је утврђена Решењем Комисије, а којим је прописан и укупан период трајања такве обавезе, који истиче закључно са раније наведеним роком.

У циљу извршења прописаних структурних мера, Agrokor је у предвиђеном року реализовао следеће:

1. Agrokor је у року (у 2014. години) испунио услов у вези смањења нето продајне површине у објекту „IDEA Ušće“, Булевар Михајла Пупина 4, Нови Београд за око 1.000 m^2. Објекат „IDEA Ušće“ је отворен 4. децембра 2014. године нето продајне површине 1.337 m^2, док је површина истог објекта пре смањења износила 2.353 m^2 (смањење за 1.016 m^2);
2. Agrokor је у року (у 2014. години) испунио услов у вези смањења нето продајне површине у објекту „IDEA Бежанијска коса“, Партизанске авијације бб, Нови Београд за 1.000 m^2. Осим смањења нето продајне површине, промењен је и назив објекта, и уместо IDEA сада је Roda. Објекат Roda је отворен 14. октобра 2014. године

нето продајне површине 1.852,19 m^2, док је површина истог објекта под називом IDEA износила 2.855,25 m^2 (смањење за 1.003,06 m^2).

3. Agrokor је у прописаном року у 2015. години променио намену објекта IDEA Extra, Омладинских бригада 100, Београд - Нови Београд у retail парк.

Повереник за надзор је у поступку извршења структурне мере – дезинвестирања Дела бизниса друштва Agrokor у Републици Србији, поднео Комисији Захтев за продужење рока у поступку извршења структурне мере, на основу којег је Савет Комисије донео решење о продужење рока за додатних 6 месеци у којем ће Agrokor предузети све разумне мере за продају (отуђење) Дела бизниса по цени коју понуди Одговарајући купац, ради извршења структурне мере прописане Решењем Комисије.

У додатном року, Савет Комисије је на основу информација које је Комисији доставио Повереник за продају, оценио да друштво "AMAN" д.о.о. Београд, испуњава услове за "Одговарајућег купца" Дела Бизниса друштва Idea/Mercator, који су прописани тачком 2.7 Решења Комисије. Након добијања сагласности друштво "AMAN" д.о.о. Београд поднело је Комисији пријаву концентрације, на основу које је Комисија у скраћеном поступку решењем бр. 6/0-02-925/2015-5 од 21. децембра 2015. године, одобрила концентрацију која настаје стицањем непосредне контроле друштва "AMAN" д.о.о. Београд, над пословањима на тржишту трговине на мало у неспецијализованим продавницама претежно храном, пићима и дуваном која представљају функционално пословно-техничке целине у трговинским објектима: "IDEA Blok 28", ул. Булевар уметности бр. 39, Београд - Нови Београд, "IDEA Сремска Митровица", Насеље Марко Перичин бб, Сремска Митровица, "IDEA Тамиш капија", ул. Доситеја Обрадовића бр. 10к, Панчево, "RODA SM Sava", ул. Јурија Гагарина бр. 155, Београд - Нови Београд, "RODA Мегамаркет Смедерево", ул. Деспота Ђурђа бб, Смедерево, "RODA Супермаркет Сомбор", ул Спортска бб, Сомбор и "RODA Супермаркет Ниш", Трг Краља Милана бр. 2, Ниш. Комисија је од стране Повереника за надзор и Повереника за продају обавештена да је "AMAN" д.о.о. Београд *de facto* и *de jure* успоставио контролу над седам предметних малопродајних објеката укупне нето продајне површине 7.273 m^2.

Комисија ће даље пратити активности које ће носилац обавезе извршавања прописане структурне мере, предузимати у циљу целовитог извршавања те мере на један од решењем предвиђених начина и у одређеном року.

- **Поступање привредних друштава „Alitalia“-„Etihad Airways“ у односу на наложене структурне мере и мере понашања садржане у решењу Комисије бр. 6/0-02-466/2013-199 од 25. децембра 2013. године**

Комисија је након спроведеног испитног поступка Решењем од 9. децембра 2014. године одобрила спровођење концентрације учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва Alitalia – Compagnia Aerea Italiana S.p.A., Италија и друштва Etihad Airways P.J.S.C., Уједињени Арапски Емирати, над новооснованим друштвом New Alitalia, у којем ће његови оснивачи вршити заједничку контролу, под условом извршења прописаних структурних мера и мера понашања.

У циљу спровођења предметног решења одређени су посебни услови у облику структурних мера, по којима је ова концентрација одобрена. Реализацијом прописаних структурних мера биће уступљена два слота дневно на Аеродромском пару који чине Аеродром Никола Тесла у Београду и Аеродром Fiumicino у Риму, на који начин ће на овом путном правцу доћи до увођења новог-нових конкурената. Прописан је поступак ослобађања слотова, као и процедуре пријављивања заинтересованих нових превозника за стицање слотова који су уступљени, као и услови који морају бити испуњени да би се стекло право на добијање слотова.

У поступку праћења структурних мера, Комисији је достављен редован извештај које је извршило друштво Advolis које је од стране Европске комисије и Комисије постављено за повереника за надзор, у поступку за доделу слотова. Од тренутка ангажовања повереника за надзор извршене су две процедуре, поступка ослобађања термина и то за сезону Зима 2015. и сезону Лето 2016. године. За сваку сезону спроведена је прописана процедура и обавештење - информација је достављена свим потенцијално заинтересованим авио-компанијама. На наведене позиве у одређеном року ниједан захтев за термине није достављен. Није било интересовања од стране авио-компанија, ни трећих лица у Процедури ослобађања термина или уговорним обавезама.

Везано за термине, а на основу контакта повереника за надзор са координаторима на аеродрома, чини се вероватним да ће нови учесници термине добити у оквиру уобичајене процедуре добијања термина, у ком случају стране Alitalia и Etihad неће морати да ослободе било које термине из њиховог портфолија.

Осим овакве структурне мере, предметним решењем предвиђена је и одговарајућа мера понашања, којом се подносиоци пријаве обавезују да непосредно обавесте Комисију у вези са својим сопственим актуелним тржишним понашањем, представљеним кроз кључне индикаторе њиховог пословања, који Комисији могу бити достављени према сопственом нахођењу, или на захтев постављен од стране Комисије.

У циљу праћења спровођења наложених мера утврђених у цитираном решењу, Комисија је дефинисала своје захтеве и од учесника концентрације друштава Alitalia и Etihad затражила достављање података везаних за две узастопне IATA сезоне (лето 2013, зима 2013, лето 2014 и зима 2014). Тражени подаци су се односили на тип авиона, број седишта (по класама), просечан (пондерисан) број недељних ротација и просечно остварену цену карте по путнику по класама (нето цена).

На основу упоредних анализа вршених у одређеним временским периодима, у посматраним комерцијалним параметрима наведених друштава није било никаквих осцилација у пословању и раније успостављени односи су константни.

Идентични параметри од стране Комисије биће предмет посматрања и током 2016. године након завршетка сваке IATA сезоне. (за све достављене податке тражена је заштита података)

Реализоване прописане структурне мере и мере понашања

Током 2015. године, у потпуности су извршене, од стране друштва „Центросинергија“ структурне мере прописане решењем Комисије из 2012. године. Такође у извештајној години мере понашања прописане решењем Комисије на период од три године у потпуности је извршило и друштво „Штампа систем“.

Комисија ће на истоветан начин поступати и када је реч о предстојећем праћењу извршавања услова и мера који су садржани у одлукама Комисије из претходног периода, у вези условног одобрених концентрација.

5.4. Испитивање концентрација спроведених без одобрења Комисије

Током 2015. године, интензивиране су и оне активности Комисије које се односе на проверу да ли је у случају конкретних концентрација, о чијем је спровођењу Комисија имала сазнања, постојала обавеза да исте буду пријављене Комисији, односно да ли је настанак таквих концентрација био могућ без претходно обезбеђене сагласности за то. Комисија у свом укупном деловању, између осталог, настоји да изграђује и обезбеди и максималну законитост у понашању учесника на тржишту. То подразумева поштовање, од стране привредних субјеката, свих њихових обавеза које су Законом утврђене, односно извршавање истих. Све то на начин и у роковима како је то прописано. Истовремено, сама Комисија, у пракси свог рада пуну законитост остварује и кроз једнако поступање у истим или сличним ситуацијама према свим учесницима на тржишту, а што има посебну важност у смислу стварања и очувања стабилности правног система и пословног амбијента у коме наступају учесници на које се примењују одредбе Закона. Одређене активности на откривању насталих концентрација, као и утврђивање да ли је њихово реализовање наступило у свему у складу са Законом, Комисија је у 2015. години у једном броју случајева спроводила самостално, са сопственим капацитетом, и на основу коришћења података и документације који су обезбеђени деловањем саме Комисије. У функцији оваквог циља, Комисија је у највећем броју случајева остварила добру сарадњу са релевантним субјектима. Управо информације и подаци из тог извора, које су Комисији биле достављане на њено тражење, чинили су кључну документацију за потребе коначног квалификовања од стране Комисије, насталих концентрација са становишта њихове законитости.

Како су Комисији ради целовитог увида у понашање свих учесника на тржишту у погледу поштовања њихових обавеза везаних за подношење пријаве концентрације, често неопходна и додатна сазнања садржана у регистрима које воде за то надлежне институције, то је у 2015. години потписан протокол о сарадњи између Комисије и Агенције за привредне регистре. Годишњи извештај за 2014. годину предвидео је и образложио потребу успостављања и овог облика сарадње, а што је реализовано у извештајној години. Тренутно се оперативно разрађују, конкретизују и усаглашавају сви битни елементи овакве сарадње, како би се Комисији учинили доступним подаци из наведеног извора, а које ће она употребити искључиво у функцији и за потребе извршавања своје делатности која је одређена Законом, односно у смислу претходно опредељеног циља.

На овај начин, у извештајној години, Комисија је дошла до сазнања о постојању извесног броја спроведених концентрација које претходно нису биле пријављене Комисији. Ове концентрације нису прошле Законом предвиђен поступак њиховог испитивања и одобравања који спроводи Комисија. До сазнања о таквим концентрацијама Комисија је долазила на један од следећих начина, узетих појединачно или у међусобној комбинацији: преко иницијатива и/или података достављених Комисији од стране трећих лица (физичких и правних), на основу јавно доступних података као и оних који произлазе из поступања по другим предметима. Било је и већег броја случајева када су се и сами учесници концентрације обраћали Комисији са захтевом за оцену да ли за конкретну коцентрацију постоји обавеза њеног пријављивања Комисији.

Пре покретања поступка испитивања концентрације по службеној дужности, Комисија врши проверу добијених података и то у односу на околност да ли предметна трансакција представља концентрацију у смислу Закона, ко су учесници концентрације, као и да ли постоји обавеза пријаве концентрације.

- **Информација о поступку испитивања концентрације AGRISER – Алекса Шантић**

На основу јавно доступних информација преузетих са званичне Интернет странице Агенције за приватизацију Републике Србије, Комисија за заштиту конкуренције је дошла до сазнања, да је друштво AGRISER д.о.о. из Београда, преузело непосредну контролу над делом имовине друштва Алекса Шантић а.д. из Алексе Шантића, Сомбор, а коју чини пољопривредно земљиште са пратећим објектима, на основу јавног позива за прикупљање понуда у циљу продаје предметне имовине путем јавног надметања. Сходно томе покренут је поступак по службеној дужности испитивања концентрације која је спроведена иако није одобрена у складу са Законом о заштити конкуренције.

Приликом оцењивања да ли се предметна трансакација може сматрати концентрацијом у смислу члана 17. Закона, прегледом документације која је Комисији достављена у току испитног поступка, утврђено је следеће:

- у конкретном случају ради се о куповини дела имовине АД Алекса Шантић, који се односи на 700ha пољопривредног земљишта чија ће се постојећа намена (гајење засада за производњу сточне хране) мењати;
- предметно пољопривредно земљиште ће се користити за узгој лешника чији се први род очекује тек за седам година.

Савет Комисије је приликом доношења одлуке у овом предмету, посебно размотрио и оценио чињеницу да приноси од засада који су остваривани у претходном периоду, на предметном пољопривредном земљишту, који су употребљавани, како је наведено, за производњу сточне хране, коју је АД Алекса Шантић користио за исхрану стоке, не могу да представљају основ за прецизно одређивање дела прихода АД Алекса Шантић, који генерише део његове имовине, односно предметно пољопривредно земљиште које је купило друштво AGRISER. Према оцени Савета Комисије, ово је чињеница која је неопходна да би се закључило да се, у конкретном случају, ради о концентрацији из члана 17. став 1. тачка 2. Закона, па је, сходно наведеном, закључено да се у конкретном случају не ради о делу учесника на тржишту који може представљати самосталну пословну целину над којим се остварује контрола у смислу члана 5. став 2. тачка 5. Закона.

У складу са наведеним, Савет Комисије је закључио да се у конкретном случају не ради о концентрацији у смислу члана 17. Закона.

- **Информација о настављеним активностима у вези са продајом 50% удела у друштву „Политика Новине и Магазини (ПНМ)“ д.о.о. Београд са аспекта примене Закона о заштити конкуренције**

У току 2015. године настављено је спровођење предметног поступка предузимањем бројних радњи, од којих су једне биле усмерене на утврђивање власничке повезаности руског друштва EAST MEDIA (као новооснованог друштва) и друштава која се са њим у смислу члана 5. Закона о заштити конкуренције сматрају повезаним, а друге на сагледавање финансијске снаге, односно висине прихода друштава релевантних за ову власничку трансакцију у смислу одредби члана 61. Закона, које утврђују постојање обавезе подношења пријаве концентрације Комисији ради издавања њеног одобрења за спровођење исте концентрације.

У вези са наведеним, Закључком Комисије број: 6/0-03-29/2015-18 од 29. јануара 2015. године (у даљем тексту: Закључак) наложено је друштву EAST MEDIA да достави Комисији релевантне податке и документацију за потребе поступка. Истим закључком, утврђен је и

рок од осам дана од дана пријема закључка, за достављање тражених података. Учесник на тржишту упозорен је на последице непоступања по налогу Комисије. Након протека рока, Комисија је констатовала да EAST MEDIA није у датом року поступила по налогу Комисије и није јој доставила тражене податке и документацију.

У складу са одредбама члана 70. став 1. тачка 1) и став 3. Закона Комисија је Решењем број: 6/0-03-29/2015-39 од 25. марта 2015. године (у даљем тексту: Решење) друштву EAST MEDIA одредила меру плаћања процесног пенала у износу од 143.500 евра (словима: сточетрдесеттрихиљадепетстотина) евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања, због непоступања по горњем Закључку Комисије. Решењем је наложено плаћање наведене новчане обавезе у корист буџета Републике Србије, у року од три месеца од дана пријема решења, под претњом принудног извршења, уз обавезу достављања Комисији доказа о уплати у року од 3 дана од дана уплате. Приликом одређивања висине пенала, Комисија је узела у обзир да тражена документа не изискују од странке посебну претрагу нити обраду, јер је странка дужна да их поседује. Од посебне важности је био доказ о уплати износа првог дела купопродајне цене друштву EAST MEDIA ради куповине 50% удела у друштву ПНМ, који није достављен Комисији.

Узевши у обзир важност и сложеност овог предмета, Комисија је у 2015. години имала активну сарадњу са надлежним органима у Републици Србији и у иностранству.

Комисија је, на основу прикупљених материјалних доказа и изјава сведока у поступку, дошла до сазнања која основано упућују на могућност да, приликом продаје друштву EAST MEDIA 50% удела у ПНМ-у, Ost holding није поступио у складу са оснивачким актом ПНМ-а, ускративши припадајућа и јасно опредељена приоритетна права другом члану, друштву Политика, које је, како је већ напоменуто, у већинском власништву Републике Србије.

Због наведеног, пред Комисијом се поставило питање правног основа предметне концентрације, односно постојања претходног правног питања валидности - могуће ништавости купопродајног уговора између EAST MEDIA и Ost holding GmbH, укључујући и питање евентуалног покретања спора пред надлежним судом ради заштите имовинских права и интереса Републике Србије као већинског власника акција у Политици. Ово претходно питање је неопходно решити да би се установило постојање правног основа предметне концентрације, јер у случају да купопродајни уговор није пуноважан, тада не би постојала ни предметна концентрација коју би Комисија требало да оцењује, с обзиром да EAST MEDIA не би ни стекла 50% удела у ПНМ. Комисија није надлежна за решавање предметног претходног питања.

Узимајући у обзир претходно изнето, Савет Комисије је констатовао да поступак покренут закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број: 6/0-03-720/2014-1 од 27. новембра 2014. године, треба прекинути до решења претходног питања од стране надлежног органа, па је на основу члана 22. став 2. Закона и члана 134. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/10) на својој 19. седници одржаној дана 25. марта 2015. године, донео Закључак број: 6/0-03-29/2015-40 о прекиду предметног поступка који ће трајати док надлежни орган не реши претходно питање.

Комисија је доставила Државном правобранилаштву Републике Србије документацију која се односи на претходно питање, ради оцене тог питања са аспекта Закона о правобранилаштву („Службени гласник РС“, бр. 55/2014), с обзиром да је одредбом члана 2. став 2 овог закона утврђено да послове правобранилаштва за заштиту имовинских права и интереса Републике Србије обавља Државно правобранилаштво.

Иако је предметни поступак прекинут, на начин који је напред наведен, Комисија прати актуелна догађања у окружењу која су повезана са отвореним питањима ко је стварно купио 50% удела у ПНМ-у (и дуговања ПНМ-а према WAZ-u) и ко, у међувремену, стварно управља ПНМ-ом.

6. МИШЉЕЊА

Поступци давања мишљења

Захетви за издавање мишљења	Пренос из претходног перода	Захтеви из 2015. године	Издата мишљења		У раду
			Примена прописа у области заштите конкуренције	Мишљења на друге прописе	
	2	28	15	14	1
Укупно	30		29		
Захтеви за мишљења и питања путем електронске поште	-	28	28		-
УКУПНО	28		28		-

Комисија је у протеклој години донела значајан број мишљења (далеко већи у односу на све претходне извештајне године) на предлоге прописа који имају, или могу имати утицај на конкуренцију на тржишту, чиме се доприноси унапређењу законског оквира у Републици Србији и омогућава стварање услова за функционисање тржишта по принципима слободне конкуренције. Поред наведеног, Комисија је, поступајући по захтевима учесника на тржишту, донела и велики број мишљења о примени одредаба Закона, омогућавајући учесницима на тржишту да се ближе упознају са праксом Комисије и ускладе своје понашање на тржишту са правилима конкуренције.

Упркос закључцима Европске комисије из Годишњег извештаја о напретку Србије у процесу евроинтеграција, и даље не постоји обавеза достављања нацрта прописа на мишљење Комисији, нити су мишљења Комисије обавезујућа. Комисија је током претходне године настојала да укаже надлежним државним органима на потребу да јој као предлагачи прописа обавезно достављају нацрте и предлоге прописа од значаја за стање конкуренције, ради давања мишљења која би имала обавезујуће дејство.

6.1. Издата мишљења о примени прописа из области заштите конкуренције

Напомена: у даљем тексту извршена је селекција у приказу - сагласно процени о значају тема и питања на које су издата мишљења. У случајевима где су странке захтевом за заштиту података (сходно члану 45. Закона о заштити конкуренције), затражили заштиту одређених података, Комисија је, (у ситуацијама када је прихватила захтев као оправдан), обележила такве податке на посебан начин (...), штитећи интересе странака.

- ***Кратак опис захтева:*** Захтев за мишљење односи се на примену чл. 10, 11. и 12. Закона, а у вези уговора који подносилац захтева - привредно друштво за производњу

хлеба и пецива (...) у својству продавца намерава да закључи са привредним друштвом за пословне услуге (...), у својству купца. Предметна друштва су у пословном, купопродајном односу од 2008. године, на основу годишњих уговора о пословној сарадњи. Услед потребе за повећаним количинама које ће се производити по захтеву купца, при чему неће бити искључени други добављачи продавчевог асортимана већ ће се укупан обим њихове заступљености само смањити сразмерно процентуално већем уделу продавца (промена заступљености појединих добављача у укупној количини набавке релевантног производа), изнета је молба за давање мишљења о постојању обавезе да се Уговор о пословно техничкој сарадњи, достављен у нацрту као прилог захтева за мишљење, поднесе Комисији уз захтев за појединачно изузеће од забране, у смислу одредби члана 12. Закона.

Издато мишљење: Комисија је у мишљењу од 20.05.2015. године навела да није у могућности да неспорно утврди да ли би у конкретном случају постојала потреба за подношење захтева за појединачно изузеће од забране предметног Уговора из разлога што захтев за мишљење не садржи одлучне чињенице и податке за оцену постојања или непостојања овакве обавезе. Достављени нацрт Уговора о пословно техничкој сарадњи представља генерални уговор који се закључује на рок од 5 година, а сви битни услови (врста, количина, цена и сл.) били би регулисани појединачним годишњим купопродајним уговорима. Уговор би се односио и на постојећа и на будућа, новоотворена продајна места, док би предвиђени обим сарадње, као услов и обавеза из уговора, био уговорен само у минималној новчаној вредности промета, уз предвиђену могућност корекције у току извршења Уговора. Стога је Комисија указала на одређене принципе којима се и сама руководи, а који могу да помогну учесницима у предметном споразуму при самосталној процени постојања обавезе за подношење захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране у смислу члана 12. Закона. Претходна процена постојања обавезе за подношење захтева за изузимање споразума од забране подразумева да је неопходно утврдити природу споразума, односно да ли је реч о споразуму на који се Закон уопште примењује. Уколико споразум не садржи рестриктивне одредбе на исти се не примењује Закон, већ је реч о споразуму који је из домена облигационих односа. Уколико споразум има рестриктивне елементе, процењује се да ли испуњава услове из члана 11. Закона и да ли може бити изузет у складу са чланом 13. Закона (изузеће од забране по категоријама споразума). У циљу процене испуњености услова за изузеће по основу члана 13. Закона потребно је имати у виду Уредбу о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране, а нарочито њене чл. 2. којим се дефинише значење појединих појмова, затим 4. који се односи на уделе на тржишту, као услов за примену ове врсте изузећа од забране (одређивање удела у вези је са правилним одређењем релевантног тржишта), 5. који се односи на ограничења која споразум не сме да садржи како би могао бити изузет по основу члана 13. Закона и 6. који се односи на клаузуле о забрани конкурисања. Уколико не постоји основ за изузимање рестриктивног споразума од забране по основу члана 13. Закона, постоји могућност подношења захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, у ком случају се захтев подноси у складу са Уредбом о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране, а подносилац захтева за појединачно изузеће сноси терет доказивања испуњености услова из члана 11. Закона.

- ***Кратак опис захтева:*** Молба за мишљење будућег кабловског оператора из Бачке Паланке (...) у вези могућности да се бави пружањем услуге дистрибуције медијских садржаја на територији Општине Бачка Паланка, нарочито имајући у виду одредбе Уговора о изградњи КДС система на територији општине Бачка Паланка закљученог

између Општине Бачка Паланка и постојећег кабловског оператора (...) од 20.07.2004. године

Издато мишљење: Комисија је у мишљењу од 29.10.2015. године изнела да је будући кабловски оператор који је у поступку прибављања неопходне документације за обављање предметне услуге изнео бојазан да би уговор закључен између Општине Бачка Паланка и постојећег кабловског оператора могао да утиче на прибављање одређених сагласности које издаје Општина, али исту није поткрепио нити једним доказом, из чега се може закључити да је реч о претпоставци која је доведена у везу искључиво са одредбама уговора, нарочито са његовим чланом 3. За правилну оцену усаглашеност одредаба Уговора о изградњи кабловско дистрибутивног система на територији општине Бачка Паланка од 20.07.2004. године са одредбама Закона Комисија не располаже одлучним чињеницама. Неспорно је да је постојећи кабловски оператор изабран као најбољи понуђач на тендеру за избор инвеститора и извођача за КДС на територији општине Бачка Паланка дана 28.06.2004. године, као и то да је реч о значајној инвестицији у предметну активност. Стога битну чињеницу за оцену свих споразума као што је Уговор о изградњи кабловско дистрибутивног система на територији општине Бачка Паланка представља податак о висини инвестиције и временском периоду потребном да се обезбеди повраћај уложених средстава уз остваривање разумног профита. Реч је о врсти заједничког подухвата између Општине Бачка Паланка и кабловског оператора с тим да, с једне стране, постоји обавеза Општине Бачка Паланка да не улази у исту врсту уговорног односа са другим операторима КДС система, док се, с друге стране, а према схватању Комисије, одредбама спорног члана 3. предметног Уговора кабловском оператору даје искључиво право изградње и управљања конкретним КДС системом тј. системом чија је изградња предмет уговора, односно не може се закључити да је уговором успостављена генерална забрана изградње КДС система на територији Општине Бачка Паланка од стране других оператора. С обзиром на наведено, те чињеницу да у пракси није дошло до евентуалног одбијања Општине Бачка Паланка да будућем кабловском оператору изда неопходну документацију, нарочито као последица постојања уговора између Општине Бачка Паланка и постојећег кабловског оператора, нема правног основа за примену Закона, из ког разлога Комисија не види разлог да будући кабловски оператор не настави са прикупљањем неопходне документације, а евентуално и ради сигурности у вези реализације намераване пословне активности, може од Општине Бачка Паланка да затражи тумачење члана 3. Уговора закљученог између Општине Бачка Паланка и постојећег кабловског оператора у смислу прецизирања искључивог права друштва које је у истом наведено, а за које будући кабловски оператор сматра да представља препреку за његово равноправно учешће на тржишту, те да се, у случају потребе, са новим околностима поново обрати Комисији.

- ***Кратак опис захтева:*** Захтев за мишљење од стране учесника активног на тржишту малопродаје деривата нафте (...), а у вези могућности да се пружаоцима услуга такси превоза обезбеђује куповина нафтних деривата и ТНГ-а са попустом, уз поседовање одговарајуће картице. С обзиром на то да малопродајну мрежу чине и бензинске станице франшизних партнера на основу закључених уговора о франшизингу, са њима би се закључио споразум којим би се дефинисала обавеза давања попуста имаоцу одговарајуће картице, а ради једнообразности у погледу погодности које се дају потрошачима приликом куповине предметне робе на свим објектима који послују под брендом подносиоца за захтева за мишљење, односно давалац франшизе. Имајући у виду да услове за издавање и коришћење одговарајуће картице, као и износ попуста на малопродајну цену одређује давалац франшизе, Комисији је изнета молба за мишљење да ли је предочени модел у складу са прописима који уређују област заштите конкуренције у Републици Србији, односно да ли би споразум са

франшизним партнером којим би се он обавезао да доносиоцима одговарајуће картице на своју малопродајну цену предметне робе одобри попуст одређен од стране даваоца франшизе, представљао дозвољени споразум у складу са Законом о заштити конкуренције и Уредбом о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране.

Издато мишљење: У мишљењу од 16.11.2015. године Комисија је навела да се захтевом за мишљење фактички захтева издавање тзв. „*negative clearance*“, тачније оцена дозвољености и усаглашености будуће активности, односно споразума са прописима којима се уређује заштита конкуренције. Комисија нема законску надлежност за издавање таквог акта којим би се утврдило да будући споразум није у супротности са Законом и Уредбом, с обзиром на то да би за потребе давања правилног мишљења било потребно вођење посебног поступка у којем би се, између осталог, утврђивало да ли франшизни партнери имају могућност да не прихвате планирану пословну политику даваоца франшизе и какве би биле последице такве одлуке, да ли би давалац франшизе евентуално надокнадио франшизним партнерима попуст који су у обавези да дају имаоцима одговарајуће картице, оцењивале се све одредбе споразума и др. Комисија није у могућности да се експлицитно изјасни по захтеву за мишљење, с тим да може да укаже на одређене чињенице које разматра, односно принципе којима се и сама руководи приликом анализе одређене пословне активности, нарочито споразума. Споразум који би давалац франшизе закључио са својим франшизним партнерима, а у вези обавезе давања попуста имаоцима одговарајуће картице, ослања се на основни споразум о франшизингу. Уредба у свом члану 3. став 1. тачка 7) предвиђа да се изузимају од забране вертикални споразуми којима се утврђују услови под којима учесници у споразуму могу куповати, продавати или препродавати одређену робу или услуге, а нарочито споразуми о франшизингу којима један учесник у споразуму (давалац франшизе) уз накнаду даје право на коришћење права интелектуалне својине и посебних знања *(know xow)* другом учеснику у споразуму (корисник франшизе) ради производње и/или продаје уговорног производа. Међутим, како би споразум о франшизингу био изузет на основу члана 13. Закона, односно Уредбе, мора се узети у обзир и члан 5. Уредбе који прописује да се вертикални споразуми не изузимају од забране ако непосредно или посредно, самостално или заједно са другим чиниоцима под контролом уговорних страна садрже ограничења која имају за циљ непосредно или посредно ограничавање права купца да слободно одређује цену производа у даљој продаји, што не искључује право продавца да одреди максималну или препоручену продајну цену, под условом да се на тај начин не омогућава утврђивање фиксних или минималних продајних цена принудом, условљавањем пословања или пружањем погодности. Уговор о франшизингу може бити изузет и по основу испуњености услова из члана 14. Закона, с тим да и у том случају његов циљ не сме да буде одређивање цене. С друге стране, у складу са чланом 10. ст. 1. и 2. тачка 1) Закона, под рестриктивним споразумима сматрају се споразуми између учесника на тржишту који имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије. Тако рестриктивни споразуми могу бити уговори, поједине одредбе уговора, изричити или прећутни договори, усаглашене праксе, као и одлуке облика удруживања учесника на тржишту, а којима се нарочито непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине. На основу података изнетих у захтеву за мишљење могло би се закључити да су франшизни партнери слободни да самостално одређују малопродајне цене. Међутим, из навода у захтеву произлази и да би франшизни партнери потписивањем споразума били у обавези да доносиоцима одговарајуће картице на своју малопродајну цену одобре попуст одређен од стране предузећа даваоца франшизе, која околност споразум сврстава у групу рестриктивних споразума обухваћених чланом 10. став 2. тачка 1) Закона. Стога подносилац захтева за мишљење треба да изврши самосталну процену да ли, у зависности од одредаба предметног споразума који намерава да закључи са својим франшизним партнерима, може да користи погодности из чл. 13. или 14. Закона или

да, ради правне сигурности, а у складу са чл. 11. и 12. Закона, поднесе Комисији захтев за појединачно изузеће споразума од забране, у ком случају би Комисија била у могућности да оцени дозвољеност и усклађеност споразума са Законом и Уредбом.

- ***Кратак опис захтева:*** Захтев Регулаторног тела за електронске медије за давање мишљења у вези предлога Јавне медијске установе „Радио-телевизија Србије“ за увођење нових медијских услуга. ЈМУ „РТС“ поднела је Регулатору документ означен као: Предлог за увођење медијске услуге „Пакет канала РТС-а“, накнадно уређен по захтеву Регулатора достављањем шест засебних предлога са пратећом документацијом. У складу са одредбом члана 14. став 5. Закона о јавним медијским сервисима предлог за увођење нове медијске услуге подноси се на мишљење Регулатору у вези са могућим утицајем нове медијске услуге на конкуренцију на релевантном тржишту, док је ставом 6. истог члана предвиђено да Регулатор анализира могући утицај нове медијске услуге на релевантно тржиште у сарадњи са органом надлежним за заштиту конкуренције. Регулатор је констатовао да је за оцену евентуалног утицаја увођења нове медијске услуге ЈМУ „РТС неопходно да претходно буду одређена релевантна тржишта за сваку од шест нових медијских услуга које намерава да уведе, при чему је, као неспорно, наведено да опште медијске услуге и специјализоване медијске услуге не припадају истим релевантним тржиштима, с обзиром на то да настоје да задовоље различите потребе корисника. Наглашено је и да ЈМУ „РТС“ планира да те услуге буду део посебног пакета оператора електронских комуникационих мрежа који се чини доступним корисницима услуга оператора уз додатну накнаду (тзв. *Pay TV*), а не део операторове опште понуде чији садржаји се чине доступним корисницима уз редовну накнаду коју иначе плаћа сваки корисник операторових услуга (тзв. *Free to air*).

На основу изнетог, од Комисије је затражено да изда мишљење о томе:

1. шта се сматра релевантним тржиштем у погледу увођења нове медијске услуге у посебан пакет оператора, тачније да ли су део истог тржишта само медијске услуге које се чине доступним корисницима у оквиру посебног пакета оператора (*Pay TV*) или су део релевантног тржишта заједно медијске услуге које су део општег пакета (*Free to air*) и медијске услуге које су део посебног пакета оператора (*Pay TV*) и
2. да ли на то које су медијске услуге део релевантног тржишта утиче околност да ли ће нова медијска услуга садржати оглашавање (рекламе, спонзорство и друге комерцијалне садржаје).

Издато мишљење: У мишљењу од 30.09.2015. године је наведено да у поступцима који се воде пред Комисијом, а у којима постоји обавеза одређивања релевантног тржишта, Комисија примењује члан 6. Закона и Уредбу о критеријумима за одређивање релевантног тржишта чију суштину чини утврђивање замењивости, односно супституције понуде и тражње, те да Комисија прецизну дефиницију релевантног тржишта може да утврди само применом поменутих, релевантних прописа. У досадашњој пракси, када је реч о повредама конкуренције (злоупотребе доминантног положаја и рестриктивни споразуми) Комисија није имала случај који се тицао медијског тржишта, док је у области медија Закон примењивала у делу који се односи на испитивање концентрација. Стога је у погледу праксе нарочито значајно решење број 6/0-03-85/2014-9 од 20. фебруар 2014. године којим је одобрена концентрација настала стицањем непосредне контроле од стране друштва „Slovenia Broadband S.a.r.l.“, Luxembourg над привредним друштвом Филмски кабловски ТВ канал „CINEMANIA“ д.о.о, Београд-Нови Београд и решење број 6/0-02-18/2014-7 од 21. фебруара 2014. године којим је одобрена концентрација настала стицањем непосредне контроле друштва „Adria Bidco“ B.V., Холандија над друштвом „Slovenia Broadband“ S.a.r.l.,

Luxembourg и непосредне контроле друштва „Adria Bidco“ д.о.о. Београд, над друштвом „Serbia broadband – Srpske kablovske mreže“ д.о.о, Београд (оба решења доступна на интернет страници Комисије www.kzk.gov.rs). Приликом одређивања релевантног тржишта Комисија има у виду принципе и искуства Европске комисије, па тако и у области електронских медија, када користи расположиву документацију – релевантне одлуке Европске комисије и/или судова, као и другу расположиву документацију. У вези са конкретним захтевом за мишљење, односно постављеним питањима, а на основу претходно изнетог, став Комисије је у складу са досадашњом европском праксом да, генерално гледано, програми који се чине доступни корисницима уз додатну накнаду (*Pay TV*) још увек нису на истом релевантном тржишту као и програми за које таква врста посебне накнаде не постоји (*Free to air*). Као једна од њихових суштинских разлика истиче се околност да се *Pay TV* финансира од претплатника, док се *Free to air* програми финансирају од реклама, односно оглашавања. У складу са изнетим је и одговор на друго питање, односно уколико би се *Pay TV* финансирао и од издавања у закуп рекламног простора, био би на истом релевантном тржишту оглашавања као и *Free to air* програми. С обзиром на чињеницу да члан 14. став 6. Закона о јавним медијским сервисима предвиђа да Регулатор анализира могући утицај нове медијске услуге на релевантно тржиште у сарадњи са органом надлежним за заштиту конкуренције, Комисије скреће пажњу и на неколико следећих битних околности. Прва од њих се тиче понуде нове медијске услуге од стране ЈМУ „РТС“ - „Пакет канала РТС-а“, која са аспекта заштите конкуренције представља тзв. везану продају, и то такву код које није могуће купити производе појединачно већ само у пакету (*pure bundling*). У овом конкретном случају, под засебним „производима“ се подразумева шест различитих програма који би, посматрани сваки појединачно, спадали у засебне специјализоване медијске услуге. Како је у захтеву Регулатора већ и истакнуто, опште и специјализоване медијске услуге не припадају истим релевантним тржиштима, из ког разлога је потребно проценити утицај нове медијске услуге као комплетног пакета и то поређењем са сличним пакетима услуга и/или одговарајућим појединачним специјализованим услугама другог понуђача. Такође, један од аспеката могућег утицаја нове услуге у виду „Пакет канала РТС-а“ на услове конкуренције је вероватно изван надлежности Регулатора, а односи се на оцену утицаја на тржиште дистрибуције медијског садржаја. Наиме, из расположиве документације могло би се закључити да ће у иницијалном периоду „Пакет канала РТС-а“ бити доступан само преко једне платформе, а да ће накнадно сличан пакет бити понуђен и другим операторима. У том смислу потребно је скренути пажњу и на одредбе Закона, и то у делу који се тиче обавезе подношења захтева за појединачно изузеће Комисији, а која зависи од садржаја уговорних одредаба Уговора о пословној сарадњи закљученог између ЈМУ „РТС“ и дистрибутера медијског садржаја, као и од удела које свако од ових друштава има на тржишту. Приликом процене удела на тржишту ЈМУ „РТС“ треба имати у виду да је реч о новој услузи, али препознатљивог садржаја из разлога што ће се у прво време свака појединачна услуга у пакету, према схватању Комисије, базирати на постојећем текућем и архивском програму ЈМУ „РТС“.

- ***Кратак опис захтева*:** Подносилац захтева је затражио од Комисије мишљење поводом облика рестриктивних споразума, који могу бити предмет појединачног изузећа, начина и предуслова за подношење захтева за појединачно изузеће, у складу са одредбама Закона о заштити конкуренције. Од Комисије је затражено мишљење о следећим питањима:

1) Да ли је могуће појединачно изузеће нацрта одређеног уговора, односно покретање поступка појединачног изузећа на основу достављеног нацрта уговора, при чему би странке доставиле Комисији потписан уговор по закључењу?

2) Да ли је могуће појединачно изузеће предуговора, који би садржао битне састојке будућег главног уговора?
3) Да ли је могуће појединачно изузеће оквирног уговора, при чему посебни уговори закључени на основу оквирног уговора не би мењали суштину уговорног односа странака, већ прецизирали одређене одредбе?
4) Да ли је могуће појединачно изузеће одређене праксе на тржишту, усменог или прећутног договора?

Издато мишљење: Комисија је у свом мишљењу од 07.05.2015. године изнела став да је, у складу са важећим прописима, могуће донети одлуку појединачном изузећу рестриктивног споразума, на основу достављеног нацрта уговора, односно предуговора, с тим да би се решење Комисије односило само на оне одредбе уговора које су достављене Комисији и за које је странка у поступку доказала испуњеност услова из члана 11. Закона. Комисија је оценила да је у интересу, како странака у поступку, тако и других учесника на тржишту и ради заштите јавног интереса, да одређени пословни однос између учесника на тржишту, који може да буде предмет изузећа, буде разматран као целина и да као такав буде предмет оцене Комисије. Међутим, уколико странке инсистирају да Комисија донесе решење о изузећу само на основу садржаја споразума, оне преузимају одговорност за све одредбе споразума, које нису изузете, а које, евентуално, могу да, самостално, или у односу са другим одредбама споразума, доведу до ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције. Такође, Комисија је у Мишљењу навела да се решењем може изузети потписани оквирни уговор који су закључили учесници на тржишту, али се решење не може односити и на будуће посебне уговоре, који би уређивали начин имплементације оквирног уговора, уколико исти, по својој природи, буду представљали рестриктивне споразуме, који не испуњавају услове за изузеће од забране по категоријама споразума, односно који нису изузети на други начин у складу са Законом.

У погледу питања које се односи на изузеће усаглашене праксе, усменог или прећутног договора, Комисија је истакла да је неопходно, имајући у виду наведени правни оквир за изузеће рестриктивног споразума од забране, нарочито члан 2. став. 1 тачка 4. Уредбе, да пословна сарадња учесника на тржишту буде представљена Комисији достављањем потписаног споразума, или садржине споразума. У складу са тим, свака сарадња учесника на тржишту, уколико представља рестриктивни споразум у смислу одредаба члана 10. Закона, за коју се жели обезбедити изузеће од забране, мора бити достављена Комисији у прописаној форми. Такође, усаглашена пракса, какву познаје пракса ЕУ, представља размену информација између конкурената, која има за циљ или последицу одређивање цене производа/услуга, ограничавање производње или продаје, односно поделе тржишта снадбевања. С обзиром на то да картели представљају најтеже облике повреде конкуренције, они не могу испуњавати услове за изузеће из члана 11. Закона, тако да усаглашена пракса не може бити предмет изузећа у поступку пред Комисијом.

- ***Кратак опис захтева*:** Странке су у оквиру захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, поставиле и захтев за мишљење, који се односи на следеће питање:

Да ли је у складу са Законом о заштити конкуренције да произвођач, који је пословао искључиво или претежно преко купаца-дистрибутера, а који има значајно тржишно учешће на одређеним релевантним тржиштима и жели искључиво право учествовања на јавним набавкама, ускрати издавање овлашћења за учешће на јавним набавкама дистрибутерима, односно да отпочне искључиво самостално да наступа у поступцима јавних набавки.

Издато мишљење: Полазећи од свих достављених података, навода и разлога за доношење пословне одлуке, попут оне описане у предметном захтеву, Комисија је мишљења да се одлука произвођача лекова да у једној конкретној јавној набавци учестује самостално својом независном понудом, не би могла сматрати као акт или радња учесника на тржишту која за циљ или последицу има или може имати значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на тржишту дистрибуције лекова. У вези са претходним, Комисија наглашава да је имала у виду да би произвођач лекова, према ситуацији описаној у захтеву, значајан и претежан део лекова из свог производног портфолиа, у поступцима јавних набавки, дистрибуирао на уобичајени начин преко својих дистрибутера у систему отворене дистрибуције.

У описаној ситуацији, уговорно ангажовање другог учесника на тржишту који би произвођачу лекова пружао искључиво логистичку подршку у дистрибуцији, при чему сам произвођач задржава и сноси сав трговачки ризик, пуну финансијску и уговорну одговорност према наручиоцу у поступку јавне набавке, такође не би представљало проблем са становишта примене прописа из области заштите конкуренције.

- ***Кратак опис захтева:*** подносилац захтева је поставио питање да да ли су понуђачи, који имају намеру да закључе Споразум о заједничком учешћу у поступку јавне набавке, у обавези да прибаве „позитивно решење“ Комисије за заштиту конкуренције везано за члан 10. Закона о заштити конкуренције. Постављено је и питање о правним последицама ништавости споразума о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки, који је рестриктиван у смислу члана 10. Закона и није изузет од забране, на уговор који су касније понуђачи закључили са наручиоцем. То су ситуације када је заједничка понуда прихваћена као најповољнија и када је на основу одлуке о избору најповољније понуде са наручицем закључен уговор.

Издато мишљење: Понуђачи, у складу са релеватним одредбама Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 124/2012), могу заједнички учестовати у поступцима јавних набавки, на основу претходно закљученог Споразума о заједничком учешћу у поступку јавних набавки. Закон у члану 81. утврђује и обавезну садржину предметног споразума. Закон о јавним набавкама не утврђује обавезу понуђача да Споразум о заједничком учешћу у поступцима, претходно поднесу Комисији за заштити конкуренције, ради прибављања изузећа од забране у смислу члана 11. Закона о заштити конкуренције. Оцена ваљаности понуда нити одлука о избору најповољније понуде, према тексту Закона о јавним набавкама, не претпоставља постојање Решења Комисије за заштиту конкуренције, којим се Споразум о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки изузима од забране. На тај начин наручилац може закључити уговор са понуђачима, чија је понуда изабрана као најповољнија, иако њихов споразум није изузет од забране у смислу прописа о заштити конкуренције. Ово мишљење не обухвата ситуације када наручилац, под условом да је такво нешто дозвољено Законом о јавним набавкама или подзаконским актима, у конкурсној документацију, у делу који се односи на ваљаност понуде, утврђује обавезу понуђача да приложе Решење Комисије за заштиту конкуренције, којим се њихов споразум изузима од забране.
Споразуми о заједничком учешћу понуђача могу бити обухваћени забраном из члана 10. Закона, ако имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије. Споразуми о заједничком учешћу, који садрже ограничења конкуренције у смислу члана 10. Закона о заштити конкуренције, могу бити изузети од забране ако су изузети у складу са чланом 11. и 12. Закона о заштити конкуренције, и тада неће бити погођени санкцијом ништавости из члана 10. став 3) Закона о заштити конкуренције. Уколико споразум о заједничком учешћу,

обухваћен забраном из члана 10. Закона о заштити конкуренције, не буде изузет, исти је ништав.

Комисија је у складу са чланом 35. Закона о заштити конкуренције овлашћена да покрене поступак по службеној дужности ради утврђивања постојања повреде конкуренције у смислу члана 10. Закона о заштити конкуренције, уколико дође до сазнања о постојању рестриктивног споразума. У предметном случају то би се односило на постојање споразума о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки који има обележја рестриктивног споразума из члана 10. Закона о заштити конкуренције, а који није изузет од забране. Поступак испитивања повреде конкуренције може бити окончан доношењем решења којим се утврђује постојање повреде конкуренције. Ништавост споразума о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки даје могућност наручиоцу, да у складу са одговарајућим одредбама Закона о облигационим односима и Закона о јавним набавкама, покрене поступак пред судом, ради утврђивања ништавости споразума закљученог на основу рестриктивног споразума из члана 10. Закона о заштити конкуренције.

- ***Кратак опис захтева:*** Предметни захтев се односио на поједина питања за које је Комисија нашла да имају значај за примену прописа о заштити конкуренције. То се пре свега односило на уговорне обавезе о куповину минималних количина робе (и са њима повезане подстицаје на куповину одређене количине робе, тзв. „количински притисак“, познато и у пракси Европске Комисије означено као „quantity forcing“ а које није регулисано у нашем законодавству и за који не постоји одговарајући израз у српском језику).

Издато мишљење: У предметном поднеску подносилац захтева за давање мишљења користи израз „количински притисак“, који се користи у појединима актима Европске комисије, у контексту тумачења одредби о забрани конкурисања (као форми single branding).
Дефиницију уговорне одредбе о забрани конкурисања даје и Уредба о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње и дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“ бр. 11/2010, у даљем тексту: Уредба). Забрана конкурисања се Уредбом дефинише као свака непосредна или посредна обавеза купца да не производи, купује, продаје или препродаје производе или услуге на истом релевантном тржишту, или свака непосредна или посредна обавеза купца да задовољи више од 80% од укупне количине сопствених потреба за тим производом, од одређеног продавца или од другог учесника на тржишту одређеног од стране продавца. Забрана конкурисања, у складу са чланом 3. Уредбе, представља рестриктивни споразум и неће бити изузета од забране применом Уредбе, ако је трајање ове забране дуже од 5. година. Уговорним странама стоји на располагању могућност да, у складу са чланом 12. Закона, поднесу захтев за појединачно изузеће од забране, како би ова забрана конкурисања била изузета од опште забране рестриктивних споразума из члана 10. Закона.
Битно је напоменути да се забрана конкурисања регулише у Уредби на два начина: прво, као „додата“ уговорна одредба у оквиру споразума из члана 3. Уредбе (ексклузивна дистрибуција, ексклузивна додела купаца, селективна дистрибуција, ексклузивна продаја и др.) и друго, као самостални споразум тј. „споразум о ексклузивној куповини“. У оба случаја ова одредба би требала бити ограничена на период до 5 година како би уговорне стране остварилe погодност изузећа у смислу Уредбе.
Што се тиче конкретних облика забране конкурисања, ни Закон нити подзаконски акти не дефинишу поједине облике забране конкурисања, а посебно оне означене као „посредне“, као што то препознају Смернице за вертикална ограничења (Guidelines on Vertical Restraints, C130/1). Количинским подстицајима, као видом забране конкурисања, могу се сматрати одредбе којима би се дефинисале минималне количине које су дистрибутери дужни да поруче, утврђивала висина или количина залиха робе одређеног продавца, двокомпонентни

рабати (који се састоје од фиксног дела и варијабилног додатка који се обрачунава по јединици производа). Да би представљали забрану конкурисања ови облици морају довести до тога купац задовољава најмање 80% својих укупних потреба за одређеним производом од једног продавца. Смернице не нуде даљу разраду критеријума за оцену постојања квантитативног притиска.
Комисија је мишљења да у погледу одређења шта представља посредни облик забране конкурисања треба поћи од укупних околности, које претходе закључењу вертикалног уговора, који садржи одредбе које се односе на „количинске захтеве". То се односи пре свега на околност, да ли су продавцу биле познате укупне годишње потребе купаца и да ли је он одређујући минималне количине, узео то обзир и одредио минималне количине које представљају 80% потреба код неких купаца. Само у том случају количински захтеви, који нису изражени у проценту укупних потреба, него у минималним количинама, могу имати за последицу забрану конкурисања, под условом да се ради о 80% укупних потреба купца за одређеном робом.

Узимајући у обзир све околности, Комисија није могла дати Мишљење о примени прописа у области заштите конкуренције у вези са горе наведеним питањима у ситуацијама када продавац има доминантан положај. Давање експлицитног мишљења у вези са овим питањем није могуће, јер се не може прејудицирати одређење релевантног тржишта и друге околности које су од значаја за оцену да ли се одређеним уговорним одредбама крше неке од забрана из члана 16. Закона. Посебно, јер би то подразумевало детаљну анализу система уговорних односа, у целости, заједно са финансијским подстицајима (рабати и сл.) за куповину. Досадашња пракса Комисије у примени члана 16. Закона даје неке оквирне смернице, а то подразумева постојање транспарентног, недискриминаторног система подстицаја и квантитативних услова, који немају за циљ, нити могу довести до спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције на релевантном тржишту.

- ***Кратак опис захтева:*** Комисија је примила дана 13.10.2015. године, односно 06.11.2015. године поднеске Удружења за фармацеутску и медицинску привреду (Групација апотека, Привредна комора Србије) и Фармацеутске коморе Србије, које се односе на предлог да се у оквиру постојећег законодавног оквира за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини, чији је режим издавања на рецепт, изврше одређене измене. У поднеску дат је приказ предлога измена, односно предлог да се за лекове, који се издају на рецепт: а) утврди јединствена малопродајна цена територији Републике Србије, б) да се увећају трошкови промета на мало са 12% на 22%, в) да досадашњи трошкови промета на мало (*до 12%*) остану на данашњем нивоу, али да се утврди фиксна накнада за услуге издавања лека по рецепту (посебно за издавање лека по рецепту, растварање антибиотских сирупа, лек који садржи психоактивне контролисане супстанце) и то у фиксном новчаном износу по услузи. У прилогу поднеска достављена је презентација са насловом „Предлог одрживог критеријума за формирање цена лекова у промету на мало", у чијој изради је учествавала Групација апотека при Удружењу за трговину Привредне коморе Србије. У презентацији се наводи да „апотекарска маржа" у износу од 12% није довољна за покриће трошкова редовног пословања апотеке и да се губици финансирају из ванредних прихода-додатних бонитета. То, према њиховим наводима, води ка смањењу квалитета и обима услуге односно броја запослених, неликвидности апотека, немогућности измирења обавеза према веледрогеријама. У презентацији се, поред горе наведних предлога, наводи и предлог да се апотекарска маржа одређује према набавној цени лека, стављајући лекове, а тиме и марже у три ценовне кагетегорије, где је у последњој категорији, за лекове чија је набавна вредности преко 3000 РСД, предвиђена фиксна маржа од 12%.

Издато мишљење:

Минималне продајне цене и политика заштите конкуренције

Утврђивање минималних малопродајних цена има два аспекта. Један, који у смислу Закона о заштити конкуренције, представља повреду конкуренције и други као државне интервенције у области контроле цена, који се може посматрати и са ширег аспекта односно политике заштите конкуренције у целости.

У првом случају, утврђивање минималних (мало)продајних цена представља повреду конкуренције у облику рестиктивног споразума, које закључују учесници на тржишту, побројани у члану 3. Закона о заштити конкуренције. *Ratio* ове забране из члана 10. Закона не налази се само ограничењу слободног надметања учесника на тржишту, већ и у заштити онога што се назива *благостање потрошача*, које се редовно увећава ако постоји надметање на тржишту у погледу најпре цене производа. Односно, потрошачи имају користи од тога да се цена на тржишту формира као резултат односа слободног тржишног намдетања.

Утврђивање минималних продајних цена од стране носиоца власти ограничава слободу предузетника, у овом случају апотека, да слободно формирају цене у малопродаји односно ограничава конкуренцију. Став је Комисије да циљеве, који у појединим околностима могу бити заиста оправдани (заштита здравља и квалитета пружања услуге), треба остваривати уз примену оних инструмената, који најмање утичу на тржишну утакмицу. Утврђивање минималних малопродајних цена треба бити последње средство у остварењу тих циљева. Оно додатно отежава спровођење ефикасне политике заштите конкуренције у на тржишту трговине на мало лековима.

Горе наведени ставови у истој мери се односе на и на утврђивање минималних/фиксних трошкова за поједине услуге повезане са издавањем лекова или минималних маржи.
Комисија напомиње да се разлози, који се односе на увођење ових мера, некада оправдавају заштитом здравља, корисника услуга и другим циљевима који се подводе под појам јавног интереса. Као пример се може навести заштита учесника на тржишту од различитих облика нелојалне конкуренције или заштита корисника услуге (ако услуга коју прима није захтеваног квалитета). Према мишљењу Комисије увођење ових мера не може се оправдати наведеним разлозима посебно ако постоје јасни институционални механизми заштите од нелојалне конкуренције, заштите потрошача или корисника услуга.

Утврђивање распона маржи

Утврђивање распона маржи, са становишта ефикасне политике заштите конкуренције, по себи представља меру, који мање ограничава конкуренцију на тржиште у односу на горе наведене мере. На страни потрошача понекад ће постојати и интерес да се утврди највиши проценат марже.

Комисија је до сада пратила стање на тржишту трговине на велико и мало лековима и медицинским средствима и упозната је са законским и подзаконским актима којима се уређује промет лекова и медицинских средстава. Ту пре свега мислимо на поступке за утврђивање повреда конкуренције али и кроз мишљења дата по захтеву учесника на тржишту на поједине акте и радње Републичког фонда здравственог осигурања. Комисија је такође упозната и са контролом цена лекова и услуга код прометовања лековима и свесна је утицаја који има регулација маржи, пре свега на на нивоу трговине на велико на конкуренцију на тржишту, и чињенице да је утврђен фиксни проценат марже. Комисија у

потпуности исти став има и према овим мерама које имају ограничавајући утицај на конкуренцију на тржишту.

- ***Кратак опис захтева:*** Захтев за мишљење у вези утицаја регулисане цене међуповезивања, односно терминације позива у мобилну мрежу, одређене по симетричном принципу, на услове конкуренције на тржишту.

Издато мишљење: Поступање по захтеву - израда мишљења је у току.

6.2. Став Комисије у вези са применом члана 10. Закона о заштити конкуренције на одређене облике сарадње између учесника на тржишту у поступцима јавних набавки

С обзиром на то да је овај став Комисије објављен на интернет страни Комисије, у овом извештају се наводи само извод који садржи закључну оцену Комисије:

„Неће се сматрати рестриктивним споразумима из члана 10. став 1) Закона о заштити конкуренције споразуми о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки закључени између учесника на тржишту:

1. који нису конкуренти у смислу Закона о заштити конкуренције, или
2. који се у смислу одредби члана 5. Закона о заштити конкуренције сматрају повезаним учесницима на тржишту, или
3. који јесу конкуренти у смислу Закона о заштити конкуренције, али под условом:
   (1) да ниједан од учесника у споразуму није могао самостално учествовати у поступку јавне набавке у складу са условима из конкурсне документације;
   (2) да ниједан део учесника у споразуму није могао учествовати у поступку јавне набавке подношењем посебне заједничке понуде;
   (3) да је размена пословно осетљивих информација између конкурената ограничена на предметни поступак јавне набавке и да се односи само на информације неопходне за састављање понуде и реализацију уговора који је евентуално додељен у поступку јавне набавке;
   (4) да споразум не садржи одредбе о забрани конкуренције, којима се ограничава или спречава надметање учесника у споразуму у другим поступцима јавних набавки, било да наступају самостално, као чланови групе понуђача или као чланови подизвођачке групе.

Неће се сматрати рестриктивним споразумима, из члана 10. став 1) Закона о заштити конкуренције, ни споразуми о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки у којима само један од учесника у споразуму може поднети самосталну понуду, а коме се остали учесници придружују ради стицања неопходних референци и *know-how*. Неопходан услов је да учесници у споразуму, који се придружују, не могу учествовати у поступку јавне набавке подношењем заједничке понуде.

Споразуми о заједничком учешћу у поступцима јавних набавки који не испуњавају претходно побројане услове представљају рестриктивне споразуме у смислу члана 10. став 1) Закона о заштити конкуренције, а уговорним странама, у складу са чланом 12. Закона о заштити конкуренције, преостаје могућност подношења захтева за појединачно изузеће од

забране. Појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране биће одобрено у случајевима кумулативног испуњења услова из члана 11. Закона о заштити конкуренције.“

6.3. Став Комисије у вези са применом члана 58. Закона о заштити конкуренције

С обзиром на то да је овај став Комисије објављен на интернет страни Комисије, у овом Извештају се наводи само извод који садржи закључну оцену Комисије:

„Комисија оцењује да примена члана 58. Закона не би била примерена у поступцима испитивања, раније поменутих, најтежих врста повреда конкуренције картелног типа, при чему се има у виду природа, тежина и последице које овакви споразуми имају, или могу имати, по стање конкуренције на релевантном тржишту. Стога мера заштите конкуренције, у облику обавезе плаћања новчаног износа, представља одговарајућу управну меру, која се одређује решењем Комисије у поступцима у којима је утврђено постојање најтежих повреда конкуренције.

У случајевима постојања повреда конкуренције у виду рестриктивних споразума који, у смислу члана 10. Закона, представљају споразуме картелне природе, учесници на тржишту могу користити погодности из одредби члана 69. Закона - Ослобађање од обавезе из мере заштите конкуренције, као што је то предвиђено и у претходно поменутим европским прописима (кроз институт „leniency“).

На основу свега претходно изнетог, имајући истовремено у виду одредбу члана 58. став 5. Закона, којом је прописано да Комисија није у обавези да прихвати предлог обавеза из става 1. истог члана, а тиме ни предлог за прекид поступка, Комисија је заузела став:

Прекид поступка, у смислу одредбе члана 58. Закона, није примерен у поступцима испитивања најтежих повреда конкуренције из члана 10. Закона, чији је циљ одређивање цена или ограничавање производње или продаје, односно подела тржишта снадбевања, те се, по правилу, у таквим поступцима неће прихватати предлози обавеза које поднесе странка у поступку.“

6.4. Мишљења издата надлежним органима на предлоге прописа, важеће прописе и друге акте

- **Мишљење о извештајима о анализи тржишта електронских комуникација**

Захтев Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге за давање мишљења о извештајима о анализи следећих тржишта електронских комуникација:

1. велепродајног тржишта оригинације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији (Тржиште 2),
2. велепродајног тржишта (физичког) приступа елементима мреже и припадајућим средствима (укључујући дељени и потпуни рашчлањени приступ локалној петљи) (Тржиште 4),
3. велепродајног тржишта изнајмљених линија (Тржиште 6) и
4. велепродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи (Тржиште 7).

Поступак анализе тржишта спроведен је у циљу континуираног праћења стања на поменутим тржиштима ради уочавања промена у односу на претходно извршену анализу релевантних

тржишта из августа/новембра 2011. године, а превасходно у циљу утврђивања постојања квалитетног тржишног надметања и постојања више оператора са значајним тржишном снагом на релевантним тржиштима. Позивајући се на одредбе члана 60. став 2. Закона о електронским комуникацијама, као и на одредбе члана 3. Протокола о сарадњи, изнета је молба да Комисија достави мишљење о томе да ли су извештаји о анализи релевантних тржишта, као и регулаторне обавезе за које је у извештајима закључено да могу бити одређене операторима са значајном тржишном снагом на релевантним тржиштима, у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције.

Издато мишљење: У мишљењу од 18.09.2015. године наведено је да се примењена методологија и принципи приликом анализе предметних тржишта, суштински примењују и у области заштите конкуренције. Међутим, различит приступ, односно евентуалне разлике у закључцима, нарочито при утврђивању релевантног тржишта, могу да проистичу из разлике у правним оквирима који се примењују у области електронских комуникација, односно у области заштите конкуренције, а у зависности од околности сваког појединачног случаја. Из наведеног разлога могућа је ситуација у којој ће се за потребе конкретног појединачног поступка који се води пред Комисијом утврдити релевантно тржиште, било у производној, било у географској димензији, на начин да се дефиниција у свему не подудара са дефиницијама које су усвојене за потребе предметних анализа. Када је реч о регулаторним обавезама које су одређене операторима са значајном тржишном снагом на анализираним релевантним тржиштима, исте су одређене у складу са чланом 63. Закона о електронским комуникацијама који таксативно наводи које мере могу бити одређене оператору са значајном тржишном снагом. Уз претходну оцену напоменуто је и да Комисија, у складу са чланом 59. Закона, такође има могућност да, када решењем утврди повреду конкуренције, одреди мере које представљају мере понашања. Циљ тих мера је да се отклоне утврђене повреде, односно да се спречи могућност настанка исте или сличне повреде, а реализација се врши давањем налога учеснику на тржишту на којег се решење односи за предузимање или забрану одређеног понашања. Међутим, за разлику од Закона о електронским комуникацијама, Закон не наводи таксативно мере понашања које Комисија може одредити, већ и оне зависе од околности сваког појединачног случаја.

6.5. Мишљења на предлоге прописа и на важеће прописе

Комисија и у овом Извештају наглашава да, и поред иницијатива које су у неколико наврата упућене Генералном секретаријату, и даље не постоји обавеза достављања нацрта прописа на мишљење Комисији. Поједина мишљења су у неколико случајева достављена предлагачима након што је Комисија дошла до сазнања да се припрема предлог прописа или је на основу јавно доступних информација утврдила да је предлог прописа већ утврђен и послат Народној скупштини на усвајање.

Оцена Комисије је да би и сами предлагачи прописа чија би примена могла да буде од значаја на стање конкуренције, морали да прихвате чињеницу да мишљења и сарадња са Комисијом током припреме нацрта прописа, може само да допринесе изради квалитетнијих законских решења.

Имајући у виду чињеницу да су поједини нацрти достављани Комисији, због одређених измена, неколико пута на давање мишљења, наведена су мишљења која су дата и у овим случајевима.

- **Мишљење на Закон о осигурању**

Комисија је на сопствену иницијативу издала Мишљење на нови Закон о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/2014)

Комисија је Мишљење доставила Народној банци Србије, доносиоцу Закона о осигурању и надзорном органу за област осигурања. Мишљење је дато на чланове 6, 149 и 203. поменутог Закона, а у складу са положајем и надлежностима утврђеним одредбом члана 21. Закона о заштити конкуренције, али и у складу са Протоколом о сарадњи које су две институције потписале 31.01. 2008. године.

- **Мишљење на Нацрт закона о превозу терета у друмском саобраћају**

Комисији је достављен Нацрт закона о превозу терета у друмском саобраћају од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, ради давања мишљења.

Комисија је извршила увид у одредбе наведеног Нацрта закона и на основу члана 21. став 1. тачка 7. Закона дала мишљење:

„Текст Нацрта закона о превозу терета у друмском саобраћају, достављен Комисији у прилогу захтева Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре за давање мишљења, примљен у Комисији под деловодним бројем 1/0-08-348/2015-1, дана 22.04.2015. године, не садржи одредбе које би са становишта примене Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13) биле спорне, или супротне истом закону.

Полазећи од претходне оцене, Комисија даје позитивно мишљење на текст достављеног нацрта.

Поред генерално позитивног мишљења које Комисија даје, користимо прилику да укажемо на неколико предложених законских решења која не захтевају нужно измене Нацрта закона, али би потенцијално могла имати неповољне ефекте на конкуренцију.

Прво од њих односи се на прописивање финансијских услова из члана 9. Нацрта закона. Без намере да коментаришемо, или оцењујемо висину номиналних износа одређених у поменутом члану, желимо да укажемо да би управо висина истих, евентуално могла представљати административну баријеру за улазак на тржиште, у случају да утврђени износи нису одређени применом објективних критеријума.

Поред тога, у члану 10. став 4. Нацрта закона, дата је могућност да исто лице може обављати послове управљања у јавном превозу терета код највише четири домаћа превозника. Последица оваквог законског решења може бити негативна по конкуренцију, у случају да се преко тог лица врши размена поверљивих пословних информација, које се тичу цена и/или других услова пословања, а што би представљало понашање супротно члану 10. Закона о заштити конкуренције, односно забрањени споразум. То би значило да лице које се бави управљањем у јавном превозу терета код више од једног домаћег превозника, има посебну одговорност код обављања ове делатности у контексту примене одредаба Закона о заштити конкуренције.

Одредбама које се односе на поступак за издавање лиценци (члан 15. достављеног нацрта), није прецизиран рок у којем ће Министарство донети решење о издавању лиценце за превоз,

па у том смислу указујемо да сваки, непримерено дуги рок издавања лиценце, може такође да представља облик прикривених административних баријера.“

- **Мишљење на Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају**

Мишљење из марта 2015

Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) достављен је дана 20.03.2015. године Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, ради давања мишљења.

Комисија је извршила увид у одредбе Нацрта Закона о превозу путника у друмском саобраћају и дала следеће мишљење:
„Савет Комисије је констатовао да је предлагач Закона усвојио поједине предлоге из Мишљења на претходни Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају бр. 1/0-09-650/2011-2 од 15.09.2011. године, нарочито у погледу измене чланова који се односе на начин пружања станичних услуга, као и на утврђивање најнижих цена међумесног превоза по путном километру.

Међутим, у вези са достављеним нацртом Закона, Комисија је утврдила да одредба члана 94. може имати негативан утицај на примену политике заштите конкуренције у Републици Србији, односно да предлагач прописа није прихватио став Комисије из Мишљења на претходни Нацрт Закона. Наиме, одредбом члана 94. став 4. се овлашћује општина, град и град Београд да својом одлуком утврђују и усклађују цену у оквиру такси тарифе по којој се такси превоз мора обављати на њеној територији. Комисија, најпре, истиче да одредба није довољно прецизна, односно да није дефинисано ли ће органи локалне самоуправе утврђивати најнижу, или највишу цену у оквиру такси тарифе. Уколико се ради о утврђивању најниже цене, Комисија понавља свој став који је изнела у Мишљењу на претходни нацрт Закона, да таква одредба није у складу са правилима конкуренције. Одређивање минималних цена може имати негативне последице по конкуренцију на тржишту Републике Србије, јер у пракси, прописивање минималних цена ствара услове за настанак забрањених споразума/усаглашене праксе конкурената, поделу тржишта и елиминисање међусобне конкуренције, при чему се улагања у иновације и побољшање квалитета своде на минимум или нестају у потпуности. Утврђивање најнижих цена такође може имати за последицу елиминацију ценовне конкуренције, што ће свакако нанети штету потрошачима - корисницима услуга.

С друге стране, уколико ће органи локалне самоуправе утврђивати максималну цену по којој се ова услуга може обављати, Комисија износи став да би такво решење било у складу са циљем Закона о заштити конкуренције, како је и наведено у Мишљењу Комисије на претходни Нацрт Закона. С тим у вези, Комисија је мишљења да наведену одредбу из Нацрта Закона треба прецизирати тако што ће се локалној самоуправи дати овлашћење да утврђује максималне цене у оквиру такси тарифе по којој се такси превоз може обављати на њеној територији.

Сагласно претходном, Комисија предлаже да поменути став 4. члана 94. гласи:
„Општина, град и град Београд својом одлуком уређују посебне услове које треба да испуни превозник, карактеристике и обележја такси возила и начин обављања такси превоза који нису дефинисани овим законом. Општина, град и град Београд својом одлуком утврђују и усклађују максималну цену у оквиру такси тарифе по којој се такси превоз може обављати на њеној територији.“

У вези са претходним, Комисија предлаже да се унесу измене и у текст члана 91. став 2. достављеног нацрта, који би требало да гласи:
„Такси превозник за извршену услугу превоза наплаћује цену превоза највише у износу који показује таксиметар у тренутку завршетка превоза или цену по издатој потврди са локација из става 1. овог члана.“

Комисија наведену измену предлаже, пре свега, у циљу омогућавања ценовне конкуренције између учесника на тржишту пружања услуга такси превоза

Мишљење из јуна 2015

Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) достављен је дана 25.05.2015. године Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, ради давања мишљења.

Комисија је извршила увид у одредбе Нацрта Закона о превозу путника у друмском саобраћају и на основу члана 21. став 1. тачка 7. Закона о заштити конкуренције дала следеће мишљење:

„Савет Комисије је констатовао да је предлагач Закона усвојио предлог из Мишљења на претходни Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају бр. 1/0-08-263/2015-2 од 31.03.2015. године, који се односио на одредбу члана 91. став 2. претходног нацрта.

Међутим, у вези са одредбом члана 94. став 4. достављеног нацрта, Савет Комисије је уочио да је она формулисана на начин који је у супротности са решењем који је Комисија предложила, па се поново указује да реч: „мора“ у последњој реченици овог става мора да буде замењена речју: „може“, јер би се у супротном упућивало на обавезност примене максималне цене у оквиру такси тарифе.“

- **Мишљење на Нацрт Закона о уџбеницима**

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, доставило је дана 16.07.2015. године, хитан материјал који се односи на, како је наведено, мање измене Нацрта закона о уџбеницима, на који је Комисија за заштиту конкуренције дала мишљење 24.06.2015. године, са захтевом за достављање мишљења Комисије. Након увида и анализе достављеног нацрта, на основу члана 21. став 1. тачка 7. Закона о заштити конкуренције Комисија је дала следеће мишљење:

„Законско решење предложено у одредби члана 37. став 5. тачка 8), према мишљењу Комисије, могло би да представља баријеру за улазак нових учесника на ово тржиште и потенцијално искључивање појединих, постојећих учесника на тржишту. Наиме, сходно образложењу предложеног решења (страна 14. Образложења достављеног нацрта), уводи се обавеза свих издавача, да учествују у финансирању губитака које јавни издавач има као једини који има обавезу да припрема уџбенике на језицима и писму одређених националних мањина и уџбенике за децу и ученике са инвалидитетом и сметњама у развоју. Стиче се утисак да је ова обавеза установљена са циљем да (искључиво) приватни издавачи учествују у покривању губитака јавног издавача, што може бити последица недовољно разрађеног и прецизно предложеног законског решења.
У том смислу, Комисија сматра да је предложено законско решење у ставу 6. наведеног члана, неодређено у делу који се односи на дефинисање појма „разлика“, јер се он може односити како на негативну, тако и на позитивну разлику између малопродајне цене и

трошкова издавања уџбеника. Највишу малопродајну цену утврђује министар, што упућује на закључак да је губитак могућ, али не и известан.
Чињеница да ће се, сходно одредби става 7. наведеног члана, средства која премашују износ потребан за намену из става 6. (финансирање разлике између малопродајне цене и цене за ове уџбенике), користити за финансирање уџбеника средствима буџета Републике Србије (члан 9. достављеног нацрта), дакле не за уџбенике из става 6. наведеног члана, додатно упућује на потребу испитивања основаности за предлагање ове допуне, али се, уколико буде задржано ово решење, такође поставља питање и због чега се овај проценат повећава са 1%, колико је предвиђено важећим Правилником о издавању нискотиражних уџбеника, на 3%.
Комисија не сматра спорним циљеве који би требало да се остваре предложеним законским решењем, али сматра да оваква обавеза издавача може постојати под условом да је унапред одређена садржина појма „разлике“ између малопродајне цене и трошкова и само уколико се на тај начин не остварују погодности за једног учесника на тржишту, односно јавног издавача.“

- **Мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама Кривичног законика**

Комисији за заштиту конкуренције достављен је дана 08.10.2015. године, Нацрт закона о изменама и допунама Кривичног законика, ради давања мишљења у најкраћем могућем року. Након разматрања наведеног нацрта, Комисија је дала следеће мишљење:

„У вези са предложеним законским решењем члана 229. став 1. којим се утврђује кривично дело „Закључење рестриктивног споразума“, Савет Комисије је мишљења да члан треба изменити у циљу усклађивања са одредбама Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту: Закон). С обзиром на то, да је према оцени Савета потребно и уношење додатних обележја кривичног дела, која су у предложеном члану дата само у назнакама, Савет Комисије предлаже да текст ове одредбе гласи:
„ (1) Одговорно лице у субјекту привредног пословања које закључи рестриктивни споразум који није изузет од забране у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције, а којим се одређују цене, ограничава производња или продаја, односно врши подела тржишта, казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном."

Савет Комисије предлаже ову измену, јер би без одређења да се ради о одређеним рестриктивним споразумима, ово кривично дело обухватило и споразуме чије закључивање, према нашој оцени, не би требало да представља кривично дело. Осим тога, у конкретном случају, а након увида у образложење које је достављено уз предметни нацрт, мишљења смо да предлагач код конкретног случаја, не би требало да одустане од појма одговорног лица. На страни 3. Образложења закона се наводи да се од овог појма одустаје код одређених кривичних дела, међутим појам одговорног лица у конкретном случају је оправдан и доприноси јаснијем одређивању самог кривичног дела.

Савет Комисије предлаже и измену става 2. овог члана, који гласи:
„ (2) Учинилац дела из става 1. овог члана који је пријавио дело пре него што је сазнао да је оно откривено може се ослободити од казне.“

Испуњавање услова „пре него што је сазнао да је оно откривено“ не одговара условима за ослобађање од обавезе из мере заштите конкуренције – члан 69. Закона.

У складу са наведеним, предлог Савета Комисије је да се размотри решење које је Комисија доставила министарству 29.05.2015. године, које је гласило: „ (2) Учинилац из става 1. овог члана који испуњава услове прописане за ослобађање од обавеза из мере заштите

конкуренције у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције, може се ослободити од казне.“

Јасно је да се и ово решење може преформулисати, односно прилагодити потребама Кривичног законика, али је битно да се ова могућност даје само оном учеснику на тржишту, односно учиниоцу, који је први пријавио споразум, пре сазнања Комисије, јер се у противном, уколико би било усвојено решење из достављеног нацрта, ова могућност везује за сазнање учиноца, што није у складу са Законом.

Предложено решење требало би да допринесе побољшању ефикасности система заштите конкуренције и како смо већ навели, усклађено је са одредбом члана 69. Закона. На нивоу Европске уније, велики број рестриктивних споразума (картела), које смо навели нашем предлогу за став 1. члана 229., открива се управо на овај начин, па је у том смислу инструмент „имунитета“ од изузетног значаја за борбу против ових, најтежих облика повреда конкуренције. Осим што би предложено решење помогло органу надлежном за заштиту конкуренције да открије, докаже и казни учеснике на тржишту који формирају картеле, оно би омогућило и лакше и ефикасније кривично гоњење одговорних лица.“

- **Мишљење на Нацрт Закона о трговачком бродарству**

Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) достављен је дана 12.06.2015. године, Нацрт Закона о трговачком бродарству, од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, ради давања мишљења.

Комисија је извршила увид у одредбе Нацрта Закона о трговачком бродарству и након анализе предложених законских решења, дала следеће мишљење:

„Оцена Савета Комисије је да су формулације предложених законских решења наведених у чл. 23.,24.,25. и 26. достављеног нацрта, у супротности са Законом. Савет Комисије у том смислу указује да одредбе чланова којима се уређује: неправедна пракса одређивања цена на тржишту услуга у унутрашњој пловидби, повреда конкуренције на тржишту унутрашњег водног транспорта, изузеће за техничке споразуме и изузећа за мала и средња предузећа, морају да буду измењене. Савет Комисије је мишљења да би прописивање надлежности и понашања Комисије за заштиту конкуренције у одређеним ситуацијама, као и дефиниције понашања учесника на тржишту која би се, сходно одредбама Закона, могла сматрати повредама конкуренције, као и поверавање одређених надлежности Комисије другом органу, за последицу имало правну несигурност, како учесника на тржишту, тако и органа који би требало да поступају, искључиво у складу са надлежностима које су им поверене законом којим се уређује њихов рад.

У складу са наведеним одредбама овог закона, учесници на тржишту могу да буду само упућени на обавезу поштовања правила и прописа о заштити конкуренције, за чије је спровођење надлежан орган за заштиту конкуренције. Одговарајуће измене би, у том контексту, требало да буду извршене и у члану 3. достављеног нацрта – „Значење појмова“.

- **Мишљење на Нацрт Закона о споразумном финансијском реструктурирању**

Комисији за заштиту конкуренције достављен је Нацрт Закона о споразумном финансијском реструктурирању од стране Министарства привреде, ради давања мишљења.

Комисија је извршила увид у одредбе достављеног нацрта и након анализе предложених законских решења, дала следеће мишљење:

„Имајући у виду чињеницу да је Комисија 07.03.2011. године дала мишљење на нацрт претходног закона, поново се указује на предложено законско решење члана 12. став 1. (претходно члан 11.) достављеног нацрта, којим се утврђује да се финансијско реструктурирање може спроводити само уколико у том поступку, у својству поверилаца, учествују најмање две, домаће или стране банке. Наредним ставовима наведеног члана, предвиђено је да, изузетно, у случају да је дужник предузетник, финансијско реструктурирање се може спроводити ако у њему учествује најмање једна банка, односно да уместо банке, у финансијском реструктурирању могу учествовати и домаће развојне институције (Фонд за развој, Агенција за осигурање и финансирање извоза и сл.), а уместо једне од банака или институција и домаћа банка у стечају или ликвидацији (Напомена Комисије: након речи ликвидација у тексту достављеног нацрта, стављени су затворени наводници, а с обзиром на то да претходно нису отворени, није јасно да ли недостаје део текста, или је у питању само грешка у куцању).
На основу предложене формулације, закључује се да би из овог поступка због прописаног обавезног услова, могли да буду искључени остали повериоци, што је са аспекта Закона о заштити конкуренције неприхватљиво, јер су законском одредбом створене баријере за учешће других врста поверилаца у поступку, односно других учесника на тржишту. Ово тим пре, ако се има у виду чињеница да је одредбом члана 9. достављеног нацрта, утврђено да се свим повериоцима обезбеђује равноправан положај у сразмери са висином њихових потраживања, осим ако се не договоре другачије.
Након увида у Образложење нацрта закона, може се закључити да је намера предлагача закона да како је наведено на страни 6. достављеног материјала, као повериоци у смислу овог закона, у поступку реструктурирања учествују првенствено банке. Према наводима предлагача, могуће је учешће и других поверилаца, као што су значајнији добављачи, али како је наведено на страни 11. различите врсте поверилаца (добављачи, запослени, пореска управа, фондови пензијског осигурања итд) и финансијске повериоце није могуће ефикасно координисати, због њихових различитих потреба, па се препоручује да се у поступак реструктурирања укључе само финансијски повериоци, уз евентуално учешће појединих значајнијих добављача. Предлагач је такође мишљења, да у случају да постоји само једна финансијска институција, поступак реструктурирања није ни потребно спроводити, јер се поверилац и дужник могу непосредно договорити, без потребе за координацијом трећег лица, (Привредна комора Србије, као институционални посредник).
У складу са наведеним, а имајући у виду да би закон требало да на јасан и транспарентан начин уреди материју која је предмет прописа, Савет Комисије упућује предлагача, на усклађивање предложених законских решења са стварним циљем и разлозима који су га определили за уређивање одређених односа, како би се обезбедила правна сигурност свих учесника на тржишту и искључила могућност погрешне интерпретације одредаба закона.“

- **Мишљење на Предлог Закона о улагањима**

Комисија за заштиту конкуренције је, након увида у одредбе Предлога Закона о улагањима, иако није добила овај предлог ради давања мишљења, уз пуно разумевање циљева овог закона, а полазећи од значаја послова који су јој поверени Законом о заштити, изразила дубоку забринутост поводом појединих предложених законских решења, која би могла да угрозе, или чак и онемогуће спровођење њених надлежности које су утврђене Законом. Савет Комисије је на 43. седници одржаној 16.10.2015. године дао мишљење на овај предлог закона:

„Предложена законска решења која су спорна са аспекта ефикасне примене Закона:
Члан 16. ст. 2. и 3. предлога овог закона - Закон о заштити конкуренције је утврдио рокове у којима је Комисија дужна да поступа и они се не могу мењати ни овим, ни било којим другим законом, јер би то значило не само повреду Закона, који је *lex specialis*, већ и могућност да буде угрожен квалитет поступака пред Комисијом. Неопходно је истаћи да би сви учесници на тржишту, посебно када је у питању материја права конкуренције и њене заштите, морали да имају обезбеђено право на једнак третман пред Комисијом. Савет Комисије је мишљења да би у супротном, били угрожени не само циљеви Закона, већ и циљеви из члана 2. Предлога Закона о улагањима. У складу са наведеним, треба размотрити и изменити казнене одредбе члана 43. предложеног текста овог закона.

Члан 18. - Предлажемо да, као што се одредбе овог члана не примењују у поступцима из надлежности Народне банке Србије, ово законско решење обухвати и поступке пред Комисијом, јер се у супротном, онемогућава доследна примена Закона, што би имало озбиљне последице на положај и активности учесника на тржишту, који би сасвим извесно, бар када се ради о обезбеђивању равноправних услова за све учеснике, односно заштити конкуренције, напуштали тржиште на којем би њихова права била угрожена, или „мање вредна“ у односу на права улагача.

Члана 41. - Савет Комисије посебно наглашава значај ове одредбе предлога закона. Према оцени Комисије, уколико се прихвати наведена формулација, била би послата потпуно погрешна порука, супротна циљевима из члана 2. овог предлога, јер се на овај начин сигурно не може обезбедити стварање привлачнијег пословног амбијента за домаће и стране улагаче, у складу са Уставом и законом. Напротив, полазећи од чињенице да је обезбеђивање равноправних услова за све учеснике на тржишту, односно заштита конкуренције, препознато и као посебна уставна категорија, предложена формулација члана 41. би упућивала на деловање државе које је супротно Уставу и закону.

Комисија такође указује да би усвајање овог закона без одговарајућих измена, за последицу имало низ негативних ефеката који би угрозили не само спровођење Закона, већ индиректно и интересе самих улагача.“

- **Закон о комуналним делатностима члан 5. ст. 2. и 3.**

Комисија за заштиту конкуренције је, у складу са надлежностима које су јој поверене Законом о заштити конкуренције, а након информација које су јој достављене у протеклом периоду, размотрила одредбе Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“ бр. 88/2011). Имајући у виду најаве ресорног министарства које се односе на доношење новог Закона о комуналним делатностима, став Комисије који се односи на поједине чланове важећег закона, могао би да допринесе изради квалитетнијих решења овог закона, наравно са аспекта Закона о заштити конкуренције.

Комисија је посебно размотрила одредбе члана 5. ст. 2. и 3. Закона о комуналним делатностима, којима се утврђује круг лица која могу обављати комуналне делатности, а које се, у конкретном случају односе на обављање делатности из члана 2. тачке 6) овог закона. Наведене одредбе гласе:
„ ..... комуналну делатност из тачке 6) у делу који обухвата одржавање гробља и објеката, који се налазе у склопу гробља (мртвачница, капела и крематоријум), сахрањивање или кремирање и одржавање пасивних гробља и спомен обележја могу обављати искључиво јавна предузећа или привредна друштва у којима је већински власник од најмање 51% Република Србија или јединица локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе може одлуком о начину обављања комуналне делатности, а у складу са законом, поверити послове уређивања и одржавања гробаља цркви и верским заједницама.“

Претходни Закон о комуналним делатностима („Службени гласник РС“ бр. 16/97 и 42/98), предвиђао је могућност (члан 8. став 1.) да:
„За обављање комуналних делатности општина оснива јавна комунална предузећа, или њихово обављање поверава другом предузећу, односно предузетнику, у складу са законом и прописом скупштине општине.“

Одредбама члана 11. истог закона било је утврђено да:
„Обављање комуналних делатности или појединих послова из оквира тих делатности које се, сагласно овом закону могу поверити предузећу или предузетнику врши се на време до пет година.

Уколико се обављање комуналних делатности или појединих послова из оквира тих делатности поверава предузећу или предузетнику који преузима обавезу улагања средстава у ту делатност, период на који се поверавање врши може трајати онолико колико траје период повраћаја уложених средстава, али не дуже од 25 година.“

Имајући у виду чињеницу да се, сходно наведеном, важећим законом искључује могућност да ове делатности обављају други учесници на тржишту, осим јавних комуналних предузећа или привредних друштава у којима је већински власник од најмање 51% Република Србија или јединица локалне самоуправе и (евентуално) цркве и верских институција, чиме се тржиште у потпуности затвара за остале учеснике-конкуренте и ствара законски монопол, потребно је да нас обавестите о разлозима због којих сте се, као предлагач закона, определили за оваква решења. Ово тим пре, што се може закључити да се поједини учесници на тржишту који су имали и обавезу одређених улагања, након искључења са тржишта, суочавају са могућношћу губитка права на обављање делатности за које су уписани у одговарајуће регистре.

Став Комисије за заштиту конкуренције је да се на тржишту морају обезбедити равноправни услови за деловање свих учесника, наравно под претпоставком да испуњавају потребне услове, јер се само на тај начин, кроз „борбу“ конкурената квалитетом и ценом, могу остварити економски напредак и добробит друштва, а нарочито корист потрошача, што представља не само циљ Закона о заштити конкуренције, већ и јасног опредељења Републике Србије да конкуренција представља неопходан услов за развој привреде у целини.

- **Мишљење на Нацрт закона о услугама**

Министарство трговине, туризма и телекомуникација упутило је Комисији електронским путем позив за доставу примедби, предлога и сугестија на Нацрт закона о услугама. У складу са наведеним позивом, као и са примедбама које су представници Комисије изнели на презентацији Нацрта закона одржаној дана 20.11.2015. године у просторијама Привредне коморе Србије, Савет Комисије је, након разматрања достављеног нацрта, на 51. седници од 11.12.2015. године, донео следеће мишљење:

„Следећи Директиву о услугама на унутрашњем тржишту (*Directive 2006/123/EC on services in the internal market*- у даљем тексту: Директива), чланом 3. Нацрта закона, дефинисано је поље примене закона и, између осталог, прописано да се одредбе закона не односе на забрану злоупотребе доминантног положаја на тржишту и на државну помоћ (члан 3. став 2.

тачка 9. Нацрта закона). Међутим, таква формулација члана 3. Нацрта закона не одговара оригиналном тексту релевантног члана (члан 1. став 3.) Директиве, који говори о укидању монопола у пружању услуга (дакле, не о забрани злоупотребе доминантног положаја на тржишту), и није преузета у законима одређених других држава чланица Европске Уније које су се определиле за сличан начин имплементације Директиве (хоризонтално, путем усвајања јединственог закона и пратећи одредбе Директиве). Пример је *Zakon o uslugama Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 80/11)*, члан 2. став 2. тч. 3. и 4., који предвиђа да одредбе тог закона не утичу на „*ukidanje monopola u području pružanja usluga*“ и „*potpore koje dodjeljuju države ugovornice EGP-a, a koje su obuhvaćene propisima Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) o tržišnom natjecanju*“, а сличну формулацију садржи и словеначки закон о услугама- *Zakon o storitvah na notranjem trgu („Uradni list Republike Slovenije“ št. 21/2010)*, у члану 2. став 2. алинеја 3.

Прегледом законодавстава других држава чланица Европске Уније, могуће је утврдити да решења за имплементацију Директиве варирају, почев од решења према којима је пружање услуга на унутрашњем тржишту такође регулисано јединственим законом у услугама, али без појединачног изузећа од примене закона у областима као што су монополи и додела државне помоћи (видети члан 3. закона о услугама Републике Пољске- *Ustawa o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, „Dziennik Ustaw“ Nr. 47/2010* или члан 1. закона Републике Словачке- *Zakon o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonovy, „Zbierka zákonov“ č. 136/2010*), до решења којима су одредбе Директиве имплементиране кроз низ различитих закона.

Из наведеног произлилази да одредбе Директиве могу бити имплементиране на различите начине, али и да, уколико је циљ законодавца да Директиву имплементира кроз стриктно преузимање њених одредби, односно члан по члан (као што је случај код српског законодавца), формулација из Нацрта закона треба да прати смисао и текст одредаба Директиве. Сходно томе, став Комисије је да Нацрт Закона, у делу који се односи на спорни члан, треба да буде формулисан на начин на који је то учињено у наведеној Директиви, односно да одредбу члана 3. став 2. тачка 9. треба прецизирати тако што ће се утврдити да се одредбе закона не односе на укидање монопола у пружању услуга и на државну помоћ. Оваквим решењем би била избегнута садашња формулација Нацрта закона, која је проблематична не само са формално-правног аспекта, већ и са материјално-правног аспекта заштите конкуренције. Наиме, циљ ове одредбе је да изузећем из закона не буду обухваћени монополи и државна помоћ и то предлагач, према оцени Комисије, мора јасно да дефинише.

- **Мишљење на Нацрт закона о задругама**

Комисији за заштиту конкуренције достављен је Нацрт закона о задругама, ради давања мишљења у најкраћем могућем року. Комисија је извршила увид у одредбе достављеног нацрта и након анализе предложених законских решења, дала следеће мишљење:

„Достављени Нацрт закона о задругама није у супротности са одредбама Закона о заштити конкуренције.“

- **Мишљење на Нацрт Закона о општем управном поступку**

Министарство државне управе и локалне самоуправе доставило је Комисији за заштиту конкуренције дана 21.08.2015. године, Нацрт Закона о општем управном поступку, ради,

како је наведено у поднеску, информисања. Комисија је након разматрања достављеног нацрта, а без обзира на то што мишљење није изричито затражено, дала следеће мишљење:
„Неуобичајено је да се у мишљењу, као прва примедба, односно предлог, износи став органа у вези са једним од последњих чланова у достављеном нацрту, али је законско решење у члану 220. нацрта за Комисију неприхватљиво, јер би обавеза која се налаже, уколико ово решење буде прихваћено, могла да онемогући спровођење Закона о заштити конкуренције, у потпуности искључила независност и самосталност Комисије и за последицу имала и непоштовање обавеза Републике Србије у погледу усклађивања прописа у области заштите конкуренције са прописима Европске уније.

Предложено законско решење гласи:
„Сви посебни закони којима су поједина питања управног поступка у појединим управним областима друкчије уређена, ускладиће се са одредбама овог закона (члан 3) у року од 12 месеци од почекта примене овог закона.“

Одредбом члана 3. став 2. утврђено је да:
„Поједина питања управног поступка могу посебним законом друкчије да се уреде ако је то у појединим управним областима неопходно, ако је то у сагласности са основним начелима одређеним овим законом и не смањује ниво заштите права и правних интереса странака зајемчених овим законом.“

Нису јасни разлози (Образложење које је достављено их не садржи) због којих је обавеза из члана 220. прописана на начин који је, према оцени Савета Комисије, контрадикторан наведеној одредби члана 3. достављеног нацрта, али се имајући у виду ову несагласност и могућност да се ова одредба примењује и у случајевима на које се односи члан 3. став 2. Нацрта, предлаже брисање члана 220. достављеног нацрта.

Одредбом члана 34. Закона о заштити конуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13 – у даљем тексту: Закон), утврђено је да се у поступку пред Комисијом примењују правила општег управног поступка, ако овим законом није другачије прописано. Комисија сходно наведеном, Закон о општем управном поступку примењује као супсидијаран пропис, односно само ако Закон, као *lex specialis*, није другачије прописао.

Поступак пред Комисијом уређен је Законом и обухвата: Опште одредбе о поступку пред Комисијом (чл.33-51. Закона), Посебне одредбе о поступку због повреде конкуренције (чл.52.-59. Закона), Посебну одредбу о поступку појединачног изузећа рестриктивног споразума (члан 60. Закона) и Посебне одредбе у поступку испитивања концентрације (чл.61.-67. Закона). Поједини институти уређени Законом, морали су да буду преузети су из права ЕУ, јер је то био једини начин на који је могла да буде уређена потпуно нова материја заштите конкуренције. Јасно је да се и поступак морао другачије уређивати, опет у складу са прописима и праксом ЕУ, као што је јасно и да се тај поступак не може уклапати искључиво у оквире Закона о општем управном поступку, управо због своје специфичности. Конкретно, поступак испитивања повреде конкуренције може трајати и неколико година и то је потпуно у складу са праксом Европске комисије, али очигледно никако не може бити у складу са одредбама Закона о општем управном поступку, при чему треба имати у виду и чињеницу да члан 215. достављеног нацрта, прописује новчану казну за одговорно лице у органу ако не изда решење у року утврђеном законом.

Прекид поступка у смислу Закона има потпуно другачије значење у односу на прекид поступка уређен Законом о општем управном поступку, али то не значи да се у ситуацијама које нису дугачије уређене Законом, неће применити правила општег управног поступка. Напротив, ова правила ће се применити у складу са већ наведеним чланом 34. Закона.

Дакле, специфичност материје која се уређује Законом подразумева и одређене специфичности у поступку који се води пред Комисијом. Уколико се онемогући постојање ових специфичности, односно посебних обележја које овакав поступак има сходно Закону, али и прописима ЕУ, Комисија не може да поступа као независна и самостална организација која врши јавна овлашћења у складу са Законом. Независност и самосталност у раду и доношењу одлука представљају, односно требало би да представљају основне вредности у раду Комисије и оне би морале да буду обезбеђене и очуване, превасходно ради ефикасне примене Закона, али и правне сигурности свих учесника на тржишту од којих се очекује поштовање правила конкуренције.

Неопходно је имати у виду да је Комисија преузела обавезу извршавања одређених обавеза утврђених Споразумом о стабилизацији и придруживању, кроз хармонизацију са правилима Европске уније и праксом тела за заштиту конкуренције из ЕУ. На састанку експланаторног скрининга, који је одржан у периоду од 31. марта до 02. априла 2014. године у Бриселу, представници Европске комисије су закључили да је Република Србија, када је реч о заштити конкуренције у ужем смислу (повреде конкуренције и контрола концентрација), на правом путу, да је законски оквир у великој мери усклађен са правом ЕУ и да се у наредном периоду очекују значајнији резултати у примени прописа из ове области. Посебно је позитивно оцењена чињеница да Комисија за заштиту конкуренције у примени Закона поступа у складу са праксом европских институција за заштиту конкуренције.

У складу са наведеним, Савет Комисије оцењује да су посебне одредбе којима се уређује поступак који она води неопходне у Закону, не зато што се наглашава посебан положај Комисије, који она несумњиво има као организација *sui generis* у односу на државне органе за које је неопходно да примењују Закон о општем управном поступку у целости. Напротив, став Савета је да сваки орган мора да поштује одредбе закона којима се уређује овај поступак, али у мери која ће му омогућити да поштује и одредбе материјалног закона којима се уређују и прописују његове надлежности, уз потпуно уважавање свих разлика и посебности, које се односе и на поступак који орган води. У конкретном случају, али не ограничавајући се на наведено, рокови, положај овлашћеног лица, одлучивање о законитости решења Комисије, а првенствено право и обавеза Комисије да поједине процесне одредбе уреди у складу са Законом и својим надлежностима, су услови без којих Комисија не би могла ефикасно да спроводи Закон. Наравно, јасно је да та посебност у поступању органа не може бити у супротности са начелима која су утврђена Законом о општем управом поступку.

Комисија предлаже брисање одредбе члана 220. достављеног нацрта чији садржај и последице морају да оцене, како сам предлагач, тако и Влада, која је у претходном периоду упозната са свим активностима Комисије и њеним обавезама које се односе на услађивање са прописима ЕУ који се односе и на поступак који тела за заштиту конкуренције воде у складу са посебним правилима.

Савет Комисије је уочио и одређене непрецизности и недоречености у појединим законским решењима од којих, као посебно значајне са аспекта Закона о заштити конкуренције, оцењује, између осталих, оне које се односе на неуредност поднеска, приговор против управне радње, одустанак од захтева, положај и одговорност овлашћеног службеног лица.

Чланом 60. достављеног нацрта утврђено је:
„Поднесак је неуредан ако има недостатке који орган спречавају да поступа по њему, ако није разумљив или ако није потпун. У том случају орган у року од осам дана од пријема поднеска налаже подносиоцу да уреди поднесак у року који не може бити краћи од осам дана, уз упозорење на правне последице ако не уреди поднесак у року.

Ако поднесак не буде уређен у року, орган решењем одбацује поднесак.
Ако поднесак буде уређен у року, сматра се да је од почетка био уредан.“

Треба имати у виду чињеницу да је Законом утврђено да рокови у којима Комисија доноси одлуку, у одређеним ситуацијама почињу да теку од дана када је поднета потпуна пријава, односно захтев и да би то било очигледно у супротности са овако формулисаном одредбом у Закону о општем управном поступку.

Према оцени Савета Комисије, право на приговор против управне радње (члан 26. достављеног нацрта), а имајући у виду и одредбе чл. 153.-156. достављеног нацрта, наравно под претпоставком да су правилно схваћене предложене формулације, могло би проузроковати проблем у случајевима када Управни суд, који сходно одредби члана 72. Закона испитује законитост решења Комисије, одлучује и о жалби против решења о приговору, које би могло да буде од значаја за оцену суда о законитости „главног“ решења, без обзира на дефиницију управне радње из члана 25. достављеног нацрта,. Осим тога, ако се има у виду чињеница, да се након одлуке Управног суда поступак може „наставити“ и по ванредном правном средству, трајање ових поступака може, према нашем мишљењу, у значајној мери да утиче на економичност поступања органа, али и на правну сигурност странака.

Одредба члана 104. став 2. достављеног нацрта која гласи:
„Сматра се да је странка одустала од захтева и ако њено понашање очигледно указује да више нема интереса да учествује у поступку“, према оцени Савета Комисије могла би за последицу да има арбитрарну оцену органа о непостојању интереса, па предлажемо допуну овог законског решења у смислу оквирног или таксативног одређивања појединих поступака странке, који указују на непостојање интереса.

Положај и посебно одговорност службеног лица, која се утврђује на начин предвиђен одредбом члана 217. став 1. према мишљењу Савета Комисије, потенцијално би угрозили и ефикасност и економичност у поступању органа. Наиме, формулација овог става гласи „Службено лице у органу које води поступак одговорно је ако његовом кривицом дође до неизвршавања одређених процесних радњи.“ Овако непрецизна и уопштена формулацију могла би за последицу да има непотребно предузимање радњи у поступку које нису неопходне за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања, несигурност у поступању овлашћеног службеног лица, као и евентуалну злоупотребу одређених права странака у поступку.

Савет Комисије предлаже Министарству, као предлагачу, да пре достављања овог нацрта Влади, размотри примедбе и предлоге Комисије и оцени све негативне ефекте који би могли да настану као последица непотпуних или непрецизних законских решења.“

6.6. Мишљења на одредбе Закона у вези концентрација

Мишљења из домена испитивања концентрација – дата на захтев странака

Комисија је у 2015. години поступајући по захтеву заинтересованих страна издала велики број стручних мишљења, на који начин је извршавала једну од својих законских надлежности. Тај број је значајно већи у односу на просечни број издатих мишљења у претходним годинама. Овакву статистику Комисија тумачи као показатељ појачане одговорности привредних субјеката у погледу провере постојања законске обавезе

подношења пријаве концентрације и њихове спремности на поштовање и извршавање такве обавезе. По правилу и најчешће, та провера је вршена из два основна разлога. Први се односи на утврђивање карактера трансакције у погледу оправданости и потребе да се конкретни пословни однос између два или више привредних субјеката, квалификује као концентрација. Други разлог тиче се провера испуњености приходних прагова субјеката који се сматрају учесницима концентрације, а који су као годишњи показатељи прописани самим Законом.

Поред мишљења која су затражена у вези претходно наведених разлога, један број мишљења Комисија је издала по захтеву странака, а у односу на друге околности (различите од горе наведених), око чијег тумачења су постојале одређене недоумице код самих странака. Комисија констатује да је поштујући своју законску надлежност, а у смислу њеног извршавања, у свим случајевима и у најкраћем реалном року (који за издавање мишљења није прописан Законом), одговорила по свим примљеним захтевима за давањем мишљења. То значи да ниједан постављени захтев којим је затражено издавање стручног мишљења из овог домена законске надлежности Комисије, а који је упућен Комисији 2015. години, није остао без издатог одговора.

Као најчешће области за чије тумачење су учесници на тржишту од Комисије затражили издавање мишљења наводимо следеће:

- питање третмана повезаних учесника на тржишту и трансакција које се догађају између њих;
- питање тренутка и правно-техничког начина којим се тражи заштита података садржаних у пријави концентрације;
- третман таквих трансакција у којима два независна учесника на тржишту кроз заједничко улагање и са подједнаким учешћем и једнаким гласачким и другим правима, оснивају ново друштво;
- начин третирања ситуације у којој долази до промене удела између истих чланова друштва, али без промене њихово статуса у поступку доношења одлука од стране Скупштине друштва;
- третирање преузимања удела у домаћем правном лицу од стране једног од претходних сувласника (страног правног лица), које стиче удео ранијег сувласника (домаћег правног лица);
- питање законских надлежности када је реч о тренутку овере трансакционог Уговора од стране јавног бележника и изјашњење да ли у том смислу постоје било какве рестриктивне одредбе Закона

У наставку се даје приказ неколико издатих мишљења везаних за контролу концентрација, која су чинила најчешћи предмет интересовања странака, или су по свом садржају и као таква први пут постављена Комисији.

- ***Кратак опис захтева:*** Подносилац захтева затражио је од Комисије издавање мишљења у вези утврђивања обавезе пријаве концентрације за пословну трансакцију чије је спровођење планирано као вишефазни пословни подухват.

Издато мишљење: Комисија је у свом мишљењу које је издато на основу свих достављених релевантних информација, оценила да прва фаза такве трансакције у којој ће доћи до смањења удела једног од чланова друштва на основу делимичног преноса његовог удела на другог члана истог друштва, не доводи до промене броја чланова-контролора друштва, што

значи да не долази до промене њиховог претходног статуса у поступку доношења одлука, које Скупштина друштва усваја једногласно, а због чега се иницијална фаза ове сложене трансакције не сматра концентрацијом у смислу Закона. Међутим, Комисија је у овом мишљењу изнела и став према коме ће у другој фази трансакције бити измењен број чланова друштва на начин што ће се оно од вишечланог (трочланог) трансформисати у двочлано. До тога ће доћи на начин што ће укупни удео мањинског члана друштва бити преузет од стране постојећег члана друштва, на који начин ће бити измењени и вршиоци контроле у друштву које је било предмет оцене. Комисија је закључила да за последњу од овде описаних фаза предметне пословне трансакције, треба поднети пријаву концентрације Комисији. При томе последњи овде наведени став Комисије био је начелног карактера, што значи да је учесницима у овом конкретном пословном подухвату преостало да процене испуњеност неког од алтернативних услова из члана 61 Закона, при чијем достизању постоји обавеза подношења пријаве концентрације Комисији.

- ***Кратак опис захтева:*** У захтеву за издавање мишљења, затражена је од Комисије оцена могућности овере уговора-трансакционог документа као правног основа спровођења концентрације од стране јавног бележника, пре добијања одобрења за спровођење конкретне концентрације.

Издато мишљење: Комисија је у свом одговору на овај захтев указала да Законом о заштити конкуренције нису прописане никакве рестриктивне одредбе којима се ограничава право јавног бележника, да пре одобравања спровођења предметне концентрације од стране Комисије, изврши оверу трансакционог уговора. То другим речима значи да јавни бележник може извршити оверу оваквог документа, пре него што Комисија одобри спровођење конкретне концентрације. Сам трансакциони документ, чија је овера од стране јавног бележника, односно услови за ту оверу, суштина предметног захтева за издавањем овог мишљења, према члану 63 Закона чини један од могућих правних основа за спровођење концентрације. Осим одговора који је у овом случају дат у односу на конкретно питање, Комисија је у издатом мишљењу утврдила и став према коме ће, како у овом тако и у сваком другом упоредном случају, трансакциони документ прихватати као валидан правни основ сваке концентрације која је пријављена Комисији.

- ***Кратак опис захтева:*** У достављеном захтеву за издавање мишљења, затражено је да се прецизира када, односно у ком року, подносилац пријаве концентрације подноси захтев којим тражи заштиту података садржаних у достављеној пријави. Осим тога затражено је и изјашњење шта је у правно техничком смислу, за Комисију прихватљива форма обележавања података за које се заштита тражи и њихових извора.

Издато мишљење: У свом одговору Комисија истиче да не постоји изричита обавеза странке која жели да заштити неке од достављених података, да приликом подношења пријаве концентрације истовремено поднесе и захтев за заштиту података. Међутим, указано је да таква могућност постоји. То значи да је ствар избора самог подносиоца пријаве, између могућности да се захтев за заштиту података (у форми и садржини са којом су подносиоци пријаве од стране Комисије упознати), поднесе истовремено са подношењем пријаве, или пак накнадно. Комисија је у свом мишљењу упозорила на то да се у случају избора друге од овде наведених опција, то мора учинити у разумном року, како би се у истом, по таквом захтеву могло решити, а све у оквиру законски прописаног рока за доношење одлуке којом се решава по поднетој пријави концентрације. У погледу другог дела постављеног питања, Комисија је указала да није изричито прописано шта је најбољи начин „обележавања“ података чија се заштита захтева. Указано је на две могућности из праксе рада Комисије. Прва од њих је

припрема такозваног анонимизираног сумара конкретне пријаве, у ком случају су у тексту тако припремљене верзије учињени невидљивим они делови пријаве за које се заштита тражи. Други могући и легитимни начин поступања подносиоца захтева за заштитом података јесте тај да свој захтев специфицира, конкретизује и образложи његов сваки појединачни елемент (уколико их је више у укупном захтеву за заштиту), без подношења оне верзије сажетка предметне пријаве која укључује и све податке за које се заштита тражи.

- ***Кратак опис захтева:*** Подносилац захтева је поставио питање да ли у случају размене удела између друштава која припадају истој групи, па се сматрају повезаним учесницима на тржишту у смислу члана 5. Закона, долази до промене контроле, односно да ли се у случају таквих пословних односа успоставља концентрација у смислу одредби члана 17. Закона.

Издато мишљење: У свом одговору Комисија је указала да се трансакција која је у поднетом захтеву описана, догађа у оквиру групе учесника на тржишту који се третирају као повезани учесници. Комисија даље констатује да повезаност тих друштава проистиче по основу вршења контролне функције матичног над оба његова зависна друштва. У сваком од та два зависна друштва њихово контролно друштво је истовремено и једини члан са 100% удела и вршилац непосредне контроле над сваким од њих. Како се повезани учесници на тржишту, у смислу Закона, сматрају једним учесником, то се било каква пословна трансакција која се спроводи унутар групе не сматра концентрацијом. То из разлога што је за реализовање било које концентрације потребно присуство најмање два учесника на тржишту, а који услов код повезаних учесника није задовољен. Због тога се такве трансакције третирају као интерне организационе промене унутар групе. У конкретном случају Комисија је достављену информацију о финансијској снази учесника-чланова групе, односно њиховим оствареним приходима, који су били изнад оних прописаних Законом, квалификовала ирелевантном чињеницом, будући да сама трансакција по својој суштини не представља концентрацију, па се због тога приходи друштава који у овој трансакцији учествују, сматрају небитним.

6.7. Мишљења по одредбама Закона о стечају

Одредбама Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 104/2009, 99/2011 - др. закона, 71/2012 - одлука УС и 83/2014), прописана је обавеза прибављања мишљења Комисије за заштиту конкуренције и то: у поступку продаје целокупне имовине или имовинске целине стечајног дужника (члан 132. став 10.); у поступку продаје стечајног дужника као правног лица (члан 135. став 3.), као и у поступку спровођења мера предвиђених Планом реорганизације стечајног дужника (члан 157. став 5.).

Полазећи од наведеног законског овлашћења, Комисија је приликом давања мишљења на поднете планове у стечајним поступцима, првенствено оцењивала да ли предложеним радњама и мерама долази до промене контроле над стечајним дужником, која значи концентрацију у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције. У том смислу, уколико продајом имовине, или имовинске целине стечајног дужника, или спровођењем мера реорганизације, као што је конверзија потраживања поверилаца у капитал друштва, може доћи до промене контроле над стечајним дужником, Комисија мишљењем упозорава на обавезу оцене испуњености услова за пријаву концентрације. Осим издатих мишљења подносиоцима плана реорганизације, Комисија је имала и писану комуникацију са стечајним судовима и стечајним управницима поводом одређених предмета.

У 2015. години Комисија је примила укупно 97 захтева за издавање мишљења у стечајним поступцима. Највећи број захтева, укупно 89 - односио се на Планове реорганизације стечајних дужника, на Продају стечајног дужника, као правног лица односило се 7 захтева, а 1 захтев односио се на Продају имовине стечајног дужника.

Од укупног броја примљених захтева, 3 предмета су решена повлачењем захтева, односно обуставом поступка због недостављања плана и у једном случају због непостојања обавезе микро правног лица за прибављање мишљења.

У 50 предмета из 2015. године Комисија је издала мишљења подносиоцима Плана реорганизације, односно Продаје стечајног дужника као правног лица и продаје имовине стечајног дужника.

Од укупног броја захтева који се односе на Планове реорганизације (89), у 17 захтева тражено је мишљење на измењени план реорганизације (измене и допуне плана, кориговани текст плана, пречишћени текст плана) и по овим захтевима Комисија је поступила тако што је доставила Обавештења подносиоцима, као допуне већ издатих мишљења.

7. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ

У складу са својим законским овлашћењима, а у циљу идентификовања евентуалних повреда конкуренције или других околности које имају негативан утицај на конкуренцију, Комисија је у 2015. години окончала анализу тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2014. години, започела анализу тржишта осигурања и аплицирала за пилот пројекат за израду још једне секторске анализе и то тржишта постпродајних услуга (*aftermarkets*) која би обухватила гаранције, сервисне услуге и промет и коришћење резервних делова у односу на најважније индустријске производе (моторна возила, електрични апарати и др.).

7.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2014. години

На основу члана 47. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/2013) и Одлуке Савета са 9. седнице од 29. децембра 2014. године, Комисија је спровела анализу стања конкуренције на тржишту трговине на велико и тржишту трговине на мало нафтним дериватима у Републици Србији у 2014. години. Основни циљ анализе је да се утврди структура тржишта и односи између главних конкурената, њихова тржишна учешћа и релативна снага, а све са циљем откривања евентуалних слабости тржишта, односно постојања услова за повреде конкуренције. У складу са Одлуком Савета Комисије, односно пројектним задатком, а са циљем сагледавања целокупне ситуације на релевантном тржишту, Комисија је у овој анализи обухватила следеће тржишне сегменте:

- производња и увоз нафте и нафтних деривата
- транспорт, складиштење деривата нафте
- трговина на велико дериватима нафте
- трговина на мало дериватима нафте
- тренд кретања цена нафтних деривата

Анализа се састојала у анализи стања на тржишту трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте и то: дизел горива: евро дизел и гасно уље 0,1; моторни бензини: евро премијум БМБ95 и БМБ98 евро и течни нафтни гас. Анализирано је тржиште Републике Србије а временски оквир обухвата период од једне године и то 2014. године. Анализа је обухватила укупно 17 привредних субјеката присутних на наведеним тржиштима и то: Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад, Лукоил Србија ад Београд, MOL Serbia д.о.о. Београд, OMV Србија д.о.о. Београд, Eko Serbia ад Београд, Петробарт д.о.о Београд, Нафта а.д. Београд, Кнез Петрол д.о.о. Београд, ДОО Еуро Петрол трговачко предузеће Суботица, Еволуција 2004 д.о.о. Београд, Naftachem доо за трговину и услуге Сремска Каменица, д.о.о. Еуро гас трговачко предузеће Суботица, Стандард гас д.о.о. Нови Сад, Игмин петрол д.о.о. Београд, Speed д.о.о. Београд, Даки петрол д.о.о. Београд и Horizon energy д.о.о. Шимановци.

Комисија је у анализи изнела низ закључака и препорука које би у наредном периоду са једне стране требали да помогну унапређењу законитог и фер тржишног пословања свих учесника, а са друге да олакшају самој Комисији проактивно деловање са циљем одвраћања тржишних учесника од поступака повреде конкуренције, односно спречавања повреда конкуренције и санкционисања недозвољеног понашања.

У Извештају о секторској анализи изведено је низ закључака о самом тржишту, вршена су поређења са показатељима у претходним годинама али је основни фокус анализе било

понашање учесника на тржишту и околности које указују на повреде Закона о заштити конкуренције.

Сви подаци су статистички обрађени коришћењем дескриптивне статистичке анализе односно вршењем израчунавања, приказивања и описивања основних карактеристика расположивих серија података, кроз груписање, сређивање и приказивање статистичких података и одређивање основних показатеља статистичких серија, као и утврђивањем коефицијента корелације између одређених серија података које по природи ствари могу бити у непосредној вези или где природа те везе, па чак и међусобна условљеност, могу упућивати на могућност постојања одређене повреде конкуренције учесника на тржишту. Осим статистичких метода, у анализи цена нафте и нафтних деривата коришћене су корелациона и регресиона анализа.

Комисија је наставила са праћењем измена релеватног правног оквира у 2014. години. Крајем 2014. године донет је нови Закон о енергетици. Средином 2013. године донета је Уредба о обележавању (маркирању) деривата нафте, док је сам поступак маркирања почео у фебруару 2014. године. Током 2014. године донето је неколико подзаконских аката на основу Закона о робним резервама, од којих је најзначајнија Уредба о висини, начину обрачуна, плаћања и располагања накнадом за формирање обавезних резерви нафте и деривата нафте. У 2014. години је прекинут двогодишњи период примене модела регресиране продаје горива на бензинским станицама овлашћеног дистрибутера изабраног на основу Јавног позива Управе за аграрна плаћања Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и пољопривредницима је омогућено остваривање права на регресирану цену дизела, без обзира када су у току године и на којој бензинској станици купили гориво, што је Комисија позитивно оценила.

Као општи показатељи тржишта, констатовано је смањење произведене домаће сирове нафте од 4%, увезене сирове нафте од 10% али и пад цена сирове нафте на светском тржишту, у другој половини 2014. године. Производња нафтних деривата у 2014. години била је на нивоу производње из претходне године а увоз нафтних деривата је повећан за 4%. Количине произведених нафтних деривата по основним категоријама су у највећој мери стабилне, док су у подкатегоријама, деривати европског квалитета заменили деривате који више нису у употреби. На тржишту Републике Србије НИС је једини произвођач нафтних деривата и један од најзначајнијих извора снабдевања учесника на тржишту како трговине на велико, тако и трговине на мало дериватима нафте. НИС појединачно остварује највећи промет на велико и промет на мало код свих посматраних деривата и са 323 активних бензинских станица чини нешто мање од трећине укупног броја бензинских станица на територији Републике Србије.

Комисија није располагала агрегатним подацима о малопродаји нафтних деривата на територији Републике Србије, па је у ту сврху извела агрегатне податке из података Министарства финансија о приходима од акциза по врстама нафтних деривата. Укупна потрошња посматраних 5 деривата повећана је у 2014. години за 2% у односу на претходну годину, али се није битније изменио редослед учесника по тржишном учешћу. Посматрано по дериватима, дошло је до раста у потрошњи гасних уља (5%) и моторних бензина (1%) док је потрошња течног нафтног гаса смањена за 10%.

Посматрајући трендове у кретању цена сирове нафте на међународном тржишту, другу половину 2014. године је обележио пад цена нафте, који се наставио и у 2015. години. У делу ценовне анализе деривата нафте један део се бавио корелационом и регресионом анализом односа цена сирове нафте и малопродајних цена евродизела и бензина европремијум БМБ95. С обзиром да су за сврху моделирања коришћени месечни подаци о ценама, без обзира на

трансформације података које су вршене приликом моделирања, оцењени модели нису показали значајне коефицијенте корелације. Усклађивања цена домаће сирове нафте са ценама сирове нафте на светском тржишту, врши се на дневној бази док се усклађивање цена увозне сирове нафте са ценама нафте на светском тржишту најчешће врши на недељној основи, па из тог разлога сматрамо да су резултати корелисаности ове две величине коришћеним моделима, очекивано ниски. Анализе на недељним подацима и захтевнији модели корелационе, регресионе и анализе временских серија, биће коришћени у наредној анализи.

Проблеми са којима се Комисија сусрела током прикупљања података довели су до закључка да континуирано праћење посматраног сектора захтева статистичку евиденцију података о нафти и нафтним дериватима у свим фазама производног и прометног циклуса. У Одељку 7. наведене Анализе за 2014.годину – „Закључци и препоруке“, између осталог је констатовано да на нивоу Републике Србије, и даље не постоји статистичка евиденција података о нафти и нафтним дериватима у свим фазама производног и прометног циклуса које су дужне да обезбеде надлежна министарства и агенције у Влади Републике Србије (Министарство рударства и енергетике, Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, Агенција за енергетику). С тим у вези, Комисија очекује од Министарства рударства и енергетике да у 2016. години отпочне са доследним спровођењем Закона о енергетици (члан 335.) и Правилника о роковима, садржају и начину достављања података о набавци и продаји нафте, биогорива и компримованог природног гаса, како би се омогућила ефикасна примена не само Закона о енергетици, већ и свих прописа који непосредно или посредно уређују ову област.

Осим наведеног, Комисија је уочила да код вертикално повезаних пословних система, постоји недовољна транспарентност у вођењу евиденције пословних података у смислу јасне и прецизне алокације припадајућих (заједничких) трошкова унутар сваког од профитних центара и интерних трансферних цена (интерних фактура), као и трансферних цена између повезаних лица.

Комисија ће у будућем периоду пратити са посебном пажњом понашање учесника на тржишту и околности које указују на повреде Закона о заштити конкуренције и у том смислу наставља са анализом стања конкуренције на тржишту нафте и нафтних деривата и у наредном периоду. Савет Комисије је донео одлуку да настави са анализом стања конкуренције на тржишту трговине на велико и тржишту трговине на мало нафтним дериватима, за 2015. годину, почев од 01.03.2016. године. Предмет и садржина ове анализе биће накнадно дефинисани.

Комплетан извештај о секторској анализи, са закључцима и усвојеним препорукама, објављен је на интернет страници Комисије (www.kzk.gov.rs) у делу „Секторске анализе“, уз уважавање захтева учесника на тржишту за заштиту одређених података.

Осим објављивања на интернет страници, Извештај је достављен и надлежним државним органима: Министарству трговине, туризма и телекомуникација, Министарству рударства и енергетике као и Одбору за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику Народне скупштине Републике Србије и Привредној комори Србије.

7.2. Секторска анализа тржишта осигурања

На основу члана 47. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/2013) и Одлуке Савета са 19. седнице одржане 20.04.2015. године, Комисија спроводи секторску анализу тржишта осигурања. Познавање структуре овог сегмента финансијског тржишта као и снимак стања, појава и потенцијалних слабости тржишта обезбедило би ефикасан и квалитетан рад на изради предлога прописа којим се ово тржиште у конкретном делу регулише а нарочито имајући у виду обавезу Комисије да у 2016. години изради Уредбу о условима за групно изузеће од забране споразума у сектору осигурања, којом ће извршити усклађивање са Уредбом Европске комисије. Након спроведене секторске анализе резултати ће показати у којој мери тржиште Србије у сектору осигурања показује одређене специфичности, а зависно од тога биће потребно формулисати и одговарајуће предлоге за нови подзаконски акт.

Дефинисано је да се кроз анализу утврди структура тржишта и односи између главних конкурената, њихова тржишна учешћа и релативна снага, а све са циљем откривања евентуалних слабости тржишта, односно постојања услова за повреде конкуренције. Анализа тржишне структуре садржала би следеће елементе:

- дефинисање тржишта и учесника на тржишту,
- израчунавање тржишних удела учесника на тржишту
- динамику промена – улазака и излазака са тржишта
- анализу степена и интензитета конкуренције на основу тржишних учешћа и економско-финансијске снаге учесника на тржишту

Сви агрегатни подаци и подаци за сваког учесника на овим тржиштима односе се на период од 3 године и то 2012, 2013, 2014. Сви подаци се прикупљају од надлежних државних органа и учесника на тржишту, на основу израђених структурираних анкетних упитника.

Агрегатни подаци за сва осигуравајућа друштва затражени су од Народне банке Србије (у функцији надзорног органа у сектора финансијских услуга) и то подаци о: укупним премијама осигурања по врстама осигурања и друштвима за осигурање, резервисаним, ликвидираним и укупним штетама осигурања, реосигурања и саосигурања, броју уговора о саосигурању, уласцима и изласцима са тржишта, билансима стања и успеха сектора осигурања и каналима продаје. Одржана су и два радна састанка у НБС у вези са израдом анализе у сектору осигурања на којима су разматрана питања од значаја за оба тела у оквиру својих надлежности али и преплитање надлежности и потенцијално спорна питања у смислу посматрања истих појава на различит начин када је у питању регулатор и када је у питању тело за заштиту конкуренције. У циљу размене искустава и досадашње праксе у области осигурања остварена је студијска посета Агенцији за заштиту тржишног натјецања Републике Хрватске, у склопу TAIEX програма подршке у усклађивању домаће регулативе са ЕУ регулативом.

Током 2015. године рад на изради секторске анализе био је првенствено посвећен обради пристиглих агрегатних података добијених од НБС, обради релевантног правног оквира и дефинисања и израде упитника учесницима на тржишту. Упитници су послати на адресе 15 осигуравајућих друштава и у првој половини јануара 2016. години, наставља се рад на обради и анализи података. У исто време, сачиниће се и Предлог Уредбе о условима за групно изузеће од забране споразума у сектору осигурања, како би Комисија благовремено одговорили на преузете обавезе према усвојеном Националном програму за усвајање правних тековина ЕУ.

7.3. Анализа тржишта постпродајних услуга

Поводом јавног позива Републичког секретаријата за јавне политике и пројекта PERFORM, за номиновање тема ради финансирања студија и анализа за потребе креирања, односно спровођења јавних политика или припрему правног оквира у одређеној области заснованих на резултатима истраживања из области друштвених наука, Комисија је номиновала тему „**Анализа тржишта постпродајних услуга (*aftermarkets*) која би обухватила гаранције, сервисне услуге и промет и коришћење резервних делова у односу на најважније индустријске производе (моторна возила, електрични апарати и др.) и њихов утицај на одвијање тржишног надметања.**“ За јавни конкурс је припремљен и послат пријавни формулар и мотивационо писмо. Након спроведеног поступка јавног конкурса, РСЈП је донео Одлуку да прихвата пријаву Комисије да у оквиру пројекта финансира истраживање предложене теме. Комисија је у обавези да активно учествује у свим фазама пројекта које се односе на истраживање, што подразумева: припрему пројектног задатка, учешће на планираним радионицама, учешће у избору истраживачког центра односно истраживачких центара, учешће у раду управног одбора пројекта, као и сарадњу са изабраним истраживачким центром односно истраживачким центрима приликом израде студије или анализе.

8. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Један од неопходних предуслова за ефикасан рад Комисије представља и стални дијалог и квалитетан систем размене информација са надлежним телима у Републици Србији, чији рад може утицати на развој конкуренције на тржишту.

Сарадња са институцијама са којима је потписан протокол о сарадњи у претходним годинама (Народна банка Србије, Агенција за енергетику, Републичка агенција за електронске комуникације – РАТЕЛ, Републичка Радиодифузна Агенција (РРА), Агенција за привредне регистре), показала се као изузетно корисна пре свега у погледу размене података, али и у погледу консултација и размене ставова по актуелним темама или поступцима који се воде пред Комисијом или другом организацијом.

Циљеви сарадње са регулаторним телима и државним органима и организацијама су, између осталог и: стална размена информација и података, усаглашавање ставова о питањима од заједничког интереса, као и заједничко учешће у активностима које доприносе афирмацији политика које спроводе ова тела.

У складу са наведеним, Комисија је у 2015. години потписала и Споразум о сарадњи са Привредном комором Србије, чиме је успостављен још ближи однос са представницима привредних удружења. Овим је створена могућност за неопходну едукацију и двосмерну комуникацију по свим питањима која се тичу кретања на тржишту и евентуалних радњи које могу допринети кршењу правила заштите конуренције.

Осим наведених и до сада потписаних протокола о сарадњи, Комисија разматра оправданост тренутних иницијатива, покренутих у функцији квалитета извршавања њених законских надлежности, за успостављање и формализирање сарадње и са другим органима и организацијама. Током претходне године започет је дијалог и ближа сарадња и са Агенцијом за приватизацију, Пореском управом, Управом царине и др. Подаци којима располажу наведени органи и организације, могу бити потребни у раду Комисије, а често и неопходни, како са становишта своје структуре, тако и брзине њиховог обезбеђивања - у поступцима који се воде пред Комисијом.

Сарадња са полицијом

Одредбама чл. 52.-55. Закона, дефинисана су права и обавезе које Комисија има током спровођења увиђаја, односно ненајављеног увиђаја, која укључују и улазак у пословне просторије странке или трећег лица и привремено одузимање исправа и ствари. Одредбом члана 50. овог закона (*Сарадња са полицијом*), утврђено је да ће полиција пружати по захтеву Комисије, помоћ у извођењу појединих радњи у поступку, а нарочито код увиђаја и привременог одузимања ствари, у складу са законом којим се уређује полиција.

Комисија је спровела низ активности на оспособљавању службених лица Стручне службе Комисије за извођење ненајављеног увиђаја, што подразумева стицање знања из области дигиталне форензике у циљу претраживања персоналних рачунара и друге електронске опреме запослених у пословним просторијама странке или трећег лица (наводног починиоца повреде конкуренције). Међутим, по оцени Комисије, увиђај може бити још квалитетније спроведен уз асистенцију полиције.
У циљу успостављања трајније сарадње између Комисије за заштиту конкуренције и полиције, Комисија је обавила све радње на припреми закључивања Протокола о сарадњи између Комисије за заштиту конкуренције и Министарства унутрашњих послова којим би се

утврдила конкретна сарадња односно помоћ полиције Комисији за заштиту конкуренције у извођењу појединих радњи у поступку, на начин којим се иначе утврђује делокруг, надлежност и овлашћења полиције. С обзиром да су усклађени сви детаљи, очекује се да ће у првом кварталу 2016. године бити закључен Протокол о сарадњи са Министарством унутрашњих послова Републике Србије.

Управа за јавне набавке, Комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки и Агенција за борбу против корупције

Полазећи од значаја јавних набавки за добробит друштва у целини, претходне године посвећена је изузетна пажња овој области, односно откривању и спречавању тајног координисања понуђача (тзв. „намештена“ или „лажирана понуда”) као и у погледу омогућавања што већем броју понуђача да учествују у поступку јавних набавки. Претходни допринос у погледу унапређења система јавних набавки Комисија је дала кроз укључивање у израду Стратегије развоја јавних набавки у Републици Србији, израду Упутства за откривање намештених понуда у поступцима јавних набавки (која укључује и тзв. *check* листу), као и мишљењем на Закон о јавним набавкама.

Значајно је унапређена сарадња и координација активности са Управом за јавне набавке, а настављена је сарадња са Републичком комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки, као и са Агенцијом за борбу против корупције, нарочито у контексту борбе против корупције у јавним набавкама. За сарадњом је настала потреба у вези са откривањем намештених понуда при чему је могуће открити и везу између наручиоца и понуђача која указује на корупцију. С тим у вези, Комисија је била укључена у израду и спровођење Плана за борбу против корупције у јавним набавкама. Преузете су обавезе у погледу активности и мера које треба да се спроведу у току 2015. и 2016. године. Под активностима и мерама се подразумева даља едукација у погледу борбе против корупције у јавним набавкама (два пута годишње) и извештавање о броју пријављених повреда конкуренције у поступцима јавних набавки у вези са чланом 27. Закона о јавним набавкама, предузетим активностима као и изреченим мерама забране учешћа у поступцима јавних набавки у вези са чланом 167. Закона о јавним набавкама (до фебруара текуће године за претходну).

Републички фонд за здравствено осигурање – РФЗО

Корисно је навести да је у претходној години настављена успешна сарадња, односно одржано је више састанака поводом одређених проблема са којима се РФЗО суочава приликом организовања јавних набавки услуга или производа, али и поводом дописа одређених понуђача у таквим набавкама. Према мишљењу РФЗО, у отклањању уочених проблема, значајну улогу би могла да има и Комисија, с обзиром на то да се проблеми углавном јављају тамо где је мали, односно ограничен број понуђача одређених услуга или производа, а манифестује се кроз висине цена по којима се производи/услуге набављају или се јављају у случајевима заједничких наступа на тендеру у конзорцијуму и сл. Углавном је реч о проблемима у набавци услуга и то дијализе и вантелесне оплодње и проблемима у набавци материјала (специјални дијализни материјал за перитонеумску дијализу и заједнички материјал за одржавање дијализатора).

Комисија за контролу државне помоћи - Учешће представника Комисије у раду Комисије за контролу државне помоћи

Према одредби члана 6. став 2. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“ број 51/09), представник Комисије за заштиту конкуренције обавља функцију заменика председника Комисије законтролу државне помоћи.

Представник Комисије је у протеклој години активно учествовао у раду Комисије за контролу државне помоћи, редовним присуством седницама комисије и активно учествовао у њиховом раду, дајући конкретне предлоге за измене и допуне предлога одлука (решења и закључака), као и мишљења у вези примене Закона о контроли државне помоћи, по појединачним захтевима министарстава, агенција, покрајинских секретаријата АП Војводине, јединица локалне власти и др. као и мишљења у вези поднетих планова реорганизације стечајних дужника, а у складу са чланом 157. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/2009 и 83/2014) . Поред наведеног, представник Комисије у Комисији за контролу државне помоћи је у протеклој години присуствовао разним скуповима у земљи на којима је тема била државна помоћ у Републици Србији и прописи којима је ова област регулисана.

Имајући у виду да се поглавље о конкуренцији убраја у једно од најзахтевнијих и најсложенијих у процесу преговарања и да ће из тих разлога Европска комисија овом поглављу посветити посебну пажњу, неопходно је, у још већој мери, унапредити сарадњу између две комисије, посебно имајући у виду оцену Европске комисије у Извештају о напретку Србије у 2015. години, која се односи на област конкуренције, а посебно у делу државне помоћи, у којој је неопходно посебно интензивирање активности у циљу превазилажења уочених недостатака.

Сарадња са Економским факултетом Универзитета у Београду

Комисија за заштиту конкуренције је у току 2015. године значајно оснажила своје капацитете када је у питању кадровски потенцијал за економске анализе у раду на поступцима који се воде пред Комисијом, као и за аналитички приступ појединим тржиштима и секторима. Запослени економисти у Комисији имају константну обуку за рад на савременом економетријском софтверу и та знања примењују у свакодневном раду.

Ипак, свесни значаја модерних економских модела у привредним токовима, Комисија је отпочела интензивнију сарадњу са Економским факултетом Универзитета у Београду, која је резултирала усаглашавањем текста будућег Меморандума о сарадњи. Меморандум ће бити потписан у првом кварталу 2016. године.

9. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Комисија за заштиту конкуренција остварује све активније и запаженије присуство у раду међународних институција и мултилатералних иницијатива, које се баве политиком заштите конкуренције. Представници Комисије учествују на свим значајнијим конференцијама, радионицама и семинарима, промовишући Комисију и њен рад и доприносећи већој препознатљивости Комисије у међународним форумима.

Комисија за заштиту конкуренције је током 2015. године спроводила веома значајне активности на међународном плану. Резултати на овом пољу су допринели подизању угледа институције пред свим релевантним међународним организацијама које се баве правом и политиком конкуренције.

Процес приступања Републике Србије Европској унији и активности на том плану су донеле и нове обавезе Комисији за заштиту конкуренције. О активностима и резултатима Комисије у погледу сарадње са Европском унијом опширно је представљено у поглављу 3. Извештаја.

Представници Комисије су учествовали као говорници и предавачи на великом броју међународних скупова, семинара и радионица; у веома великој конкуренцији Комисија је добила организацију семинара Регионалног центра за конкуренцију *OECD*-а (септембар 2016. године); спроводе се активности на наставку дугорочног плана стажирања запослених из Комисије у другим телима за заштиту конкуренције; дат је активан допринос приложеним текстовима и анализама у оквиру рада Међународне мреже за конкуренцију (*ICN*); договорен је наставак сарадње на бази пројеката са Европском банком за обнову и развој (*EBRD*), а у току 2015. године одржана је међународна конференција у организацији Комисије, као и више програма обуке за запослене.

Током 2015. године, Комисија је припремила и послала на објаву свеобухватне прилоге за реномиране светске билтене који се баве политиком конкуренције – Приручник за конкуренцију (*Handbook on Competition*) у издању *Global Competition Review* магазина и *Merger Review* – специјализованог билтена за питања концентрација у оквиру права и политике заштите конкуренције.

Недавно завршен Пројекат ЕУ - Јачање капацитета Комисије за заштиту конкуренције, допринео је подизању капацитета унутар саме Комисије, али и едукацији ширег нивоа институција које су значајне у спровођењу политике конкуренције – судови, министарства, регулаторна тела, привредне коморе, цивилни сектор и др.

9.1. Пројекти подршке Комисији

- „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“ (*Strengthening the institutional capacity of the Commission for Protection of Competition (CPC) in the Republic of Serbia, Europe Aid/11SER01/07/11 – CRIS 2012/293-188*)

Пројекат „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“, окончан је у септембру 2015. године Радило се о пројекту чија је реализација трајала 30 месеци, под вођством „GIZ International Services’’, а који је подразумевао јачање капацитета Комисије, као и практично усавршавање, не само у оквиру Комисије, већ и за судије Управног суда, привредне заједнице и регулаторних тела. Пројектом је омогућено увођење електронске базе података о свим документима и

предметима вођеним у Комисији, као и електронско управљање предметима. Пројекат је финансиран из предприступног програма IPA 2011.

Основне компоненте пројекта, односно његови циљеви су били следећи:

- унапређење капацитета Комисије за заштиту конкуренције;
- јачање капацитета тржишних регулатора у погледу заштите конкуренције и
- унапређење културе заштите конкуренције у Републици Србији.

Задаци и активности описали су општи циљ пројекта као "допринос повећању способности Републике Србије у преузимању обавеза које проистичу из Споразума о стабилизацији и придруживању (SAA) у области заштите конкуренције", док се посебни циљ пројекта описује као "пружање адекватне техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције (КЗК) у јачању институционалних и оперативних капацитета ради одговарајуће примене политике заштите конкуренције са циљем обезбеђивања економских погодности за потрошаче и учеснике у тржишним кретањима".

Током 2015. године спроведене су значајне активности у оквиру пројекта:

- одржано је више свеобухватних тренинга (обука) за запослене у Комисији и то на тему организације рада кроз будуће електронско управљања предметима, као и на тему извођења ненајављених увиђаја, организационог усавршавања и слично. Присуство експерата из тела за заштиту конкуренције европских земаља је помогло у приближавању праксе и искустава ЕУ на овом плану
- одржан је низ семинара на тему права и политике конкуренције за представнике судова, министарстава, регулаторних тела и цивилног друштва, при чему је истакнут значај свих актера у систему заштите конкуренције и потреба заједничког деловања и наступа
- експерти ангажовани на пројекту (на сталној основи, као и за конкретне теме, сходно потреби) радили су са представницима Комисије на додатној едукацији, али и на конкретним решењима за поједине комплексне предмете
- урађено је доста на промоцији политике заштите конуренције и подизању свести о њеном значају за привреду и становништво

- **Програм свеобухватне обуке и подршке запосленима у Комисији за заштиту конкуренције**

У сарадњи са Центром за либерално – демократске студије и Европском банком за обнову и развој (*EBRD*), настављен је овај пројекат који се у основним елементима ослања на следеће области:

- Набавка економетријског софтвера и обука запослених у коришћењу тог програма
- Усавршавање знања за примену форензичког софтвера и извођење ненајављених увиђаја
- Дефинисање и примена стратегије односа Комисије с јавношћу
- Семинари на тему економске регулације и грана које су регулисане

9.2. Односи са међународним организацијама

Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD)

Иако није чланица *OECD*, Србија има значајно присуство на радионицама организованим у оквиру Регионалног центра за конкуренцију (*RCC*), који је основан 2005. године од стране *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренције.

Представници Стручне службе Комисије су током претходних година присуствовали поменутим скуповима (у току 2015. године је одржано укупно 5 семинара) и дали допринос кроз писане материјале о случајевима из праксе Комисије, на основу којих су добијена мишљења и препоруке експерата из других тела за заштиту конкуренције.

Учвршћивање сарадње и доказ поверења према Комисији се огледа и у томе да је поред великог броја пријављених земаља, руководство *OECD*-а поверило организацију једног од семинара у 2016. години нашој институцији. Семинар ће се одржати у Београду, у последњој недељи септембра.

Такође, на састанку руководилаца тела за заштиту конкуренције земаља чланица Регионалног центра *OECD*-а, који је одржан у мају прошле године, прихваћени су прилози Комисије, којима се у значајној мери унапређује рад овог центра и излази у сусрет потребама не само наше Комисије, већ и свих сличних институција из региона и земаља сличног нивоа развијености права и политике конкуренције.

Комисија је такође активна у пројектима *OECD*-а чији секретаријат прикупља податке, анализира и пружа стручну помоћ и у том циљу организује семинаре и радионице за земље региона. У току 2015. године, Комисија је наставила израду и слање стручних текстова о домаћој пракси у области права и политике конкуренције, који се објављују у електронском издању *RCC*-а.

UNCTAD (Конференција Уједињених Нација за трговину и развој)

Током 2015. године је настављена веома блиска сарадња са Конференцијом УН за трговину и развој (*UNCTAD*).

Претходне године, Комисија није имала свог представника на Скупу Међувладине групе експерата о политици конкуренције (Intergovernmental Group of Experts on Competition – IGE), али је писаним материјалима и кроз телеконференције, исказала своје ставове о најактуелнијим темама. *UNCTAD*-ова конференција се одржава једном годишње и уз годишње конференције *ICN*-а и *OECD*-а, представља највећи и најзначајнији међународни скуп на тему права и политике конкуренције у свету.

Комисија је, као и претходних година, одговорила на низ стручних упитника, чиме је обезбедила своје место у *UNCTAD*-овим материјалима, који се сваке године објављују и покривају правне аспекте и праксу свих светских тела за заштиту конкуренције.

Међународна мрежа конкуренције - *International Competition Network* (*ICN*)

ICN је међународна организација глобалног карактера, која се искључиво бави питањима заштите конкуренције. Примарне чланице организације су национална тела за заштиту конкуренције. Укупан број чланица је 120, а Србија (Комисија за заштиту конкуренције) је чланица од 2005. године.

Током 2015. године представници Комисије су дали активан допринос током редовних радиониоца *ICN* која се баве питањима уједначавања праксе светских тела за заштиту конкуренције и промоцијом и ширењем свести о значају заштите конкуренције. За потребе *ICN*-а достављени су одговори на упитник у вези са одредбама закона које регулишу картеле, начином вођења истрага, обрадом пријава, програмом имунитета и ублажавања казне, овлашћењима Комисије, итд.

Значајно је навести да су представници Комисије током 2015. године наставили активан рад у радним групама ICN које се баве утврђивањем злоупотреба на тржишту и концентрацијама учесника на тржишту. На овај начин је запосленима у Комисији омогућен приступ савременим техникама рада и праћење решења која се доносе у другим телима за заштиту конкуренције. *Merger working group* окупља тела за заштиту конкуренције из више од 50 држава широм света. Принцип чланства и учешћа у раду ове групе, подразумева организацију активности кроз телефонско укључење у рад унапред тематски прецизираних конференција на дистанцу (*Distance teleconference*). Мада су искуства на овом плану тек почетна, оцењује се да овакви облици сарадње, дају могућност непосредне размене искустава и мишљења чланица у односу на конкретна питања која се тематски обрађују, а односе се на област контроле концентрација. На основу оваквих облика сарадње, утврђено је да у методологији рада Комисије, када је о контроли концентрација реч, постоји највећи степен усклађености са законском регулативом, као и изграђеном праксом рада других држава, као и међународних организација.

Sofia Competition Forum

Крајем 2012. у Бугарској је формирана нова међународна организација која се бави правом и политиком конкуренције – Софијски Форум за конкуренцију (*Sofia Competition Forum - SCF*). Ово тело је организовано под покровитељством *UNCTAD*-а, а Комисија је позвана да буде један од оснивача. *SCF* се искључиво бави питањима права и политике конкуренције и њиховим унапређивањем у региону Југоисточне Европе и Балкана.

С обзиром да Комисија има потписан Споразум о сарадњи са бугарском Комисијом за заштиту конкуренције, од самог оснивања је започела интензивна сарадња уз заједничке активности у оквиру деловања овог Форума. Током 2015. године, представници Комисије су у два наврата учествовали са излагањима на радионицама у организацији *SCF* -а.

Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице (*Energy Community Competition Network*)

Комисија је члан Мреже тела за заштиту конкуренције Енергетске заједнице, у оквиру које се омогућава размена искустава у примени прописа из области заштите конкуренције у енергетском сектору и пружају савети у погледу унапређења законодавног и институционалниг оквира за ефикасну примену тих правила. У току 2015. године су разматрани предлози за реформу Енергетске заједнице, који су обухватали и проширење надлежности ове међународне организације на област заштите конкуренције. Један од

предлога се односио на могућност директне надлежности Секретаријата Енергетске заједнице да испитује повреде конкуренције и дозвољеност државне помоћи у сектору енергетике у државама чланицама, укључујући и Србију. Међутим, овај предлог није усвојен у току 2015. године. Једина измена аката Енергетске заједнице, која је до значаја за рад Комисије и примену правила о заштити конкуренције у енергетском сектору, се односи на обавезу надлежних тела држава чланица да обавештавају Секретаријат Енергетске заједнице о поступцима који су у току и да осигурају јединствену примену прописа Енергетске заједнице, који обухаватају и правила о заштити конкуренције.

Представници Комисије су учествовали на састанцима представника Министарства енергетике и рударства, Агенције за енергетику и других надлежних органа, на којима су разматрана питања која се односе на испуњење обавеза које проистичу из чланства Србију у Енергетској заједници.

9.3. Билатерална сарадња: Протоколи о сарадњи

Комисија континуирано ради на унапређењу регионалне сарадње тела за заштиту конкуренције, њиховом повезивању и успостављању блиских односа који ће, поред осталог, унапредити ефикасност тих тела. У том смислу, Комисија је у току 2015. године потписала Протокол о сарадњи са Агенцијом за заштиту конкуренције Црне Горе, чиме се, поред већ потписаних протокола (Аустрија, Мађарска, БиХ, Бугарска, Румунија, Хрватска, Словенија), ствара повезаност Комисије са релевантим телима у региону и омогућава бржа размена информација, знања и праксе у области заштите конкуренције.

У току 2015. године, а у оквиру који је успостављен Протоколом о сарадњи Комисије и хрватског тела за заштиту конкуренције (Агенција за заштиту тржишног натјецања-АЗТН), представници Комисије су боравили у Загребу како би се упознали са праксом АЗТН-а у области осигурања и финансијских услуга.

Поред земаља из блиског окружења, Комисија има потписане споразуме о сарадњи са Руском Федерацијом и Казахстаном. У оквиру обележавања 25 година постојања Федералне антимонополске службе Руске Федерације („ФАС Русија“), наша делегација, на челу са Председником Комисије, имала је запажену улогу и обраћање у панелу на коме су учествовали највиши државни представници и лидери тела за заштиту конкуренције из Европе и света.

Комисија је наставила изузетну билатералну сарадњу са колегама из Јапана, као и са њиховим представницима у оквиру економског одељења јапанске амбасаде у Србији. На основу ове сарадње, највиши представници Комисије су учествовали у раду Јапанског пословног клуба у Србији, где су били говорници на тематским округлим столовима и панел дискусијама.

9.4. Конференције, семинари и радионице

Неки од значајнијих скупова на којима су учествовали представници Комисије, дати су у прегледу који следи:

- Комисија сваке године у априлу организује „Дан конкуренције“. Ово је прилика за представљање резултата рада у претходној години и могућност стицања нових знања кроз стручна предавања. У 2015. години одржана је тим поводом конференција, уз учешће највиших представника државних органа Србије, привредне заједнице и

адвокатских канцеларија. Током прошлогодишње конференције одржан је Округли сто на тему актуелних питања из области картела и утицаја таквих појава на конкуренцију на тржишту, са посебним округлим столом на тему прграма имунитета (*leniency program*) и могућности ослобађања од казне или умањења казне.

- У организацији Пројекта ЕУ „Јачање институционалног капацитета Комисије за заштиту конкуренције“ одржано је више семинара, уз учешће представника Комисије. Полазници семинара су представници Привредне коморе Србије, Привредне коморе Београда и регионалних комора (Ниш, Лесковац, Крагујевац, Суботица), као и представници невладиног сектора и новинарских удружења и агенција. Циљ семинара је био да се учесницима приближи право конкуренције и његова примена на учеснике на тржишту како би они били у стању да пренесу стечено знање привредним субјектима.

- У организацији Пројекта ЕУ „Јачање институционалног капацитета Комисије за заштиту конкуренције“ и Привредне коморе Србије, одржан је семинар о примени правила конкуренције у одређеним областима економије (енергетика, осигурање, финансијске услуге и др.), као и пословним удружењима, посебно у области рестриктивних споразума које учесници на тржишту могу склопити „под кровом“ својих удружења.

- У организацији Пројекта ЕУ за јачање конкуренције у Републици Србији и Привредне коморе Србије и претходне године је одржано предавање на тему „основна правила конкуренције и надлежности Комисије за заштиту конкуренције“.

- Учешће на састанку Радне групе за железницу и интермодални транспорт, који је у Загребу организован од стране SEETO (South-East Europe Transport Observatory) и Директората за транспорт Европске комисије. Теме које су доминирале скупом су биле следеће: Упознавање са случајевима из области заштите конкуренције на тржишту превоза железницом у региону; Презентација закључака са Самита земаља западног Балкана одржаног у Бечу – улога SEETO-а у примени мера у циљу хармонизације и примене на регионалном нивоу *acquis communautiare*-а у области саобраћаја и праћење њиховог спровођења; Нови прописи везани за независност железничких терминала у оквиру лучких терминала и важност транспарентности услова приступа и накнаде коришћења ових терминала

- У сарадњи са Центром за либерално демократске студије, уз подршку *EBRD* –а, организовано је шест једнодневних семинара са темом - Повезаност економске регулације и политике заштите конкуренције и економска анализа регулисаних привредних делатности

- У оквиру истог пројекта, представници стручне службе Комисије су прошли додатну обуку за употребу и коришћење форензичких алата *En Case V. 7*, као и за најактуелнију методологију извођења ненајављених увиђаја, уз симулације и коришћење примера из праксе

- Пододбор за унутрашње тржиште и конкуренцију (Брисел) – комуникациони формат заснован на Споразуму о стабилизацији и придруживању, са сврхом лакше комуникације између представника институција Републике Србије и Еврпске комисије, на различите теме. На састанку су се образлагале теме о најскоријим дешавањима у процесу усаглашавања правила ЕУ из области интелектуалне, индустријске и комерцијалне својина; јавних набавки; права пословног настањивања и слободе пружања услуга; право привредних друштава, рачуноводство и ревизије; финансијских услуга (банкарство, осигурање, хартије од вредности и инвестициони фондови); јавног здравља и заштите

потрошача; политике конкуренције (заштита конкуренције у ужем смислу, државна помоћ, либерализација).

- Регионална конференција о дигитаној форензици у Загребу (*Regional conference on IT forensics)*, са темом истражних поступака и радњи и њиховој улози у ефикасној примени правила заштите конкуренције И Међународна конференција о дигиталним доказима - „*Data focus 2015*“ са темом начина на који се воде поступци у којима се спроводе форензичке истраге и врши прикупљање дигиталних доказа.

- Радионица у Истамбулу, Турска у организацији Радне групе Међународне мреже за конкуренцију која се бави испитивањем једностраних радњи учесника на тржишту (*ICN Unilateral Conduct Working Group*), у сарадњи са турским телом за заштиту конкуренције као ко-организатором. Тема: „Одбијање пословања и процењивање једностраних радњи учесника на тржишту“.

- Семинар (радионица) у Будимпешти, Мађарска одржана од 08. до 10. децембра 2015. године у организацији Регионалног центра за конкуренцију – *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренције. Тема: „Питања конкуренције на тржиштима информационих комуникација и технологије“

- Радионица у организацији америчког тела за заштиту конкуренције (*FTC workshop*) и румунског тела као домаћина за југоисточну Европу. Тема: Економски инструменти/модели у одређивању релевантног тржишта, процењивању концентрација и процени тржишне снаге

- Семинар у организацији Софијског форума за конкуренцију. Тема: Правичност поступка пред телима за заштиту конкуренције и Однос између јавне и приватне примене правила о заштити конкуренције-накнада штете.

- Семинар у организацији Регионалног центра за конкуренцију *OECD.*Тема: Доказивање картела-технике откривања и доказивања картела кроз коришћење директних и индиректних доказа.

- Годишња конференција Удружења економиста из области политике конкуренције (*Association of Competition Economics – ACE*). Теме овогодишње конференције биле су: Квантитативне технике, ефикасност и анализе приликом изрицања мера – примери недавних великих концентрација у сектору мобилне телефоније и лекције за будуће случајеве, Концентрације у сектору инфраструктуре и малопродаји - француски и шведски примери, *Ex-post* студије у секторима где су одобрене велике концентрације, Концентрације које нису одобрене у Немачкој и Употреба и/или злоупотреба економских анализа у контроли концентрација.

- Семинар „Питања конкуренције на тржиштима информационих комуникација и технологије” у Будимпешти у организацији Регионалног центра за конкуренцију – *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренције;

- 14. заседање годишње конференције *OECD*-а, под називом ”Глобални форум о конкуренцији” у Паризу;

- семинар (радионица) са темом „Нове економске технике у спровођењу политике конкуренције“, одржаном у Будимпешти, у организацији Регионалног центра за конкуренцију – *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренције,

- на позив Федералне антимонополске службе Руске Федерације, делегација Комисије је учествовала на јубиларној седници поводом 25 година од њеног оснивања и “Недељи конкуренције” у Москви. Тим поводом председник Комисије је имао запажено излагање на свечаном делу седнице, коме је присуствовао и председник Руске Федерације Владимир Путин.

10. ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ О ЗНАЧАЈУ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Промоција/заступање политике конкуренције, транспарентност рада Комисије и успешна комуникација са свим релевантним учесницима, имају суштински значај за реализацију послова који су Комисији поверени Законом.

Међународна мрежа за конкуренцију (*International Competition Network – ICN*) дефинише заступање политике конкурентности као активности које спроводи тело за заштиту конкуренције која су у вези са промоцијом конкурентног окружења, а нису засноване на формалним процедурама и дужностима (примени закона), већ углавном кроз грађење односа на добровољној основи са другим учесницима (Влада, министартсва, правосуђе, Скупштина, учесници на тржишту, невладин сектор, општа јавност, итд.) у систему конкуренције и повећањем јавне свести о предностима конкуренције.

Конкретно, подизање свести о значају конкуренције током 2015. године, укључивало је све активности Комисије усмерене на промовисање заштите конкуренције и компетитивног пословног амбијента, односно на јачање свести о значају заштите конкуренције, применом механизама који подразумевају добровољно прихватање правила и сарадње, а санкционисање и принудно извршење као крајњу меру.

Заступање политике заштите конкуренције обухватало је, између осталог: иницијативе које предузима Комисија према другим државним органима/телима у циљу да утиче на законодавни оквир и спровођење политике конкуренције, као и активности које се предузимају у циљу јачања свести пословне заједнице, органа власти и опште јавности о предностима конкуренције у друштву.

Такође, углед и препознатљивост Комисије у јавности су остваривани како кроз ефикасну примену закона, *advocacy* активности, тако и кроз међународну сарадњу. Транспарентна, предвидива и недискриминаторна примена Закона од стране Комисије, поштовање права странака у поступку и објављивање решења, представљали су основни и најбољи начин промовисања заштите конкуренције у протеклом периоду.

Циљеви које Комисија жели да постигне кроз своје активности су:

- подизање свести о значају заштите конкуренције за функционисање отворене тржишне привреде и за добробит потрошача;
- упознавање јавности са предностима ефикасне конкуренције (компетитивни пословни амбијент, мање улазних баријера, нова радна места, бољи квалитет производа и услуга итд),
- препознатљивост Комисије у јавности што подразумева информисаност о постојању и овлашћењима Комисије, али и о обавезама учесника на тржишту.

Полазећи од надлежности Комисије из члана 21. Закона, али и од праксе тела за заштиту конкуренције у ЕУ и шире, могући инструменти за остваривање ових циљева су: мишљења на нацрте и предлоге закона и на важеће законе, који су од утицаја на заштиту конкуренције; мишљења о примени Закона; објављивање одлука у Службеном гласнику РС и на интернету; секторске анализе; директна едукација кроз саветовања, семинаре и радионице; учешће на округлим столовима, конференцијама, саопштења и интервјуи званичника Комисије у медијима и сл.

Активности ка органима власти и регулаторним телима

Једно од кључних питања свих европских и светских тела за заштиту конкуренције представља професионални и стручни наступ према законодавцу, односно предлагачу закона и других прописа, као и како остварити утицај на одлуке органа извршне власти које могу имати последице на економске токове у земљи, имајући при томе у виду првенствено стање конкуренције. Без обзира на закључке Европске комисије из Годишњег извештаја о напретку Србије у процесу евроинтеграција, и даље не постоји обавеза достављања нацрта прописа на мишљење Комисији, нити су мишљења Комисије обавезујућа. Из тог разлога, Комисија је током 2015. године, на сопствену иницијативу, упутила неколико мишљења на предлоге закона и подзаконских аката, између осталог: Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (изнети ставови у вези са појединим одредбама Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о комуналним делатностима), Министарству за државну управу и локалну самоуправу на Предлог Закона о општем управном поступку, Народној скупштини на Предлог Закона о улагањима (које је Народна скупштина усвојила кроз амандмане Министартва привреде и посланика).

Током 2015. године Комисије за заштиту конкуренције је успоставила сарадњу са Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Заштитником грађана, у вези са питањима која се односе на сарадњу и рад независних и контролних тела.

Активности ка пословној заједници и стручној јавности

Основни циљ ових активности је да се кроз едукацију и информисање о праву конкуренције елиминише пракса повреде конкуренције и спречавање понављање повреда. Циљне групе су: учесници на тржишту, њихова удружења и коморе, адвокатске канцеларије, организације потрошача, универзитети, итд.

Важно је истаћи и појачано учешће представника Комисије на семинарима, конференцијама и округлим столовима:

- „Иновације у прописима и пракси заштите конкуренције" коју је организовала адвокатска канцеларија Карановић & Николић и немачка фондација Фридрих Нојман (*Friedrich Naumann*);
- учешће у јавној дискусији поводом представљања нацрта студије „Политика конкуренције у Србији – у чему је проблем?" у Народној скупштини, Центар за европске политике (ЦЕП);
- представљању публикације "Транспарентност и одговорност агенција: Компаративна анализа пет регулисаних сектора у Србији и Македонији", у којој је анализирано десет регулаторних и контролних тела у Србији и Македонији, међу којима и Комисија;
- као предавачи на семинару "Како применити измене и допуне Закона о јавним набавкама и Закон о заштити конкуренције у поступцима јавних набавки" у организацији "*Top-Tier Legal Adriatic*" (*TLA*) регионална мрежа правних стручњака, заједно са Француско – српском привредном комором, Италијанско – српском привредном комором, Немачко – српском пословном асоцијацијом, Словеначким пословним клубом, Трговинским одељењем амбасаде Аустрије и као координатором адвокатска канцеларија "Јанковић, Поповић, Митић";
- стручна конференција поводом завршетка пројекта „Јачање капацитета Комисије за заштиту конкуренције" коју је финасирала Европска унија, а током које је потписан Споразум о сарадњи Комисије за заштити конкуренције и Привредне коморе Србије,

- учешће на семинару - Методологија одређивања релевантног тржишта у сарадњи са Привредном комором Србије;
- сарадња са Саветом страних инвеститора у Србији, који је у свом приказу пословне климе и препорука за њено унапређење – "Бела књига 2015″, констатовао видљив напредак у раду Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије;
- обележавање Дана конкуренције и девет година рада Комисије за заштиту конкуренције, одржана конференција о политици заштите конкуренције у Србији на тему могућности ослобађања од мере заштите конкуренције (примена програма имунитета – ублажавања казне) на којој су учествовали министар привреде, шеф Делегације Европске уније у Србији, Председник скупштинског одбора за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику, државни секретар Министарства трговине, туризма и телекомуникација, званичници Управног суда, регулаторних тела, научних установа, као и представници привредних комора, адвокатских канцеларија и пословних удружења;
- са Економским факултетом Универзитета у Београду око успостављање стручне и едукативне сарадње у области политике конкуренције, кроз организацију семинара, гостујућих предавања стручњака из Комисије, конференција, заједничких студијских програма о политици конкуренције, међународних пројеката, летњих школа;
- на Пододбору за унутрашње тржиште и конкуренцију о примени и спровођењу Закона о заштити конкуренције као и усклађености прописа из области заштите конкуренције са европским законодавством; итд...

Јавност рада Комисије манифестује се и у њеној исказаној спремности да се, када постоји оправдана потреба и прихватљив разлог, одазове на све позиве који су јој упућени ради учествовања на скуповима, чији су оганизатори у 2015. години најчешће били поједине привредне асоцојације. Конкретно, Регионална привредна комора Панчева, затражила је од Комисије да буде учесник скупа на коме би представници Комисије презентовали законски оквир за активности Комисије у домену контроле концентрација, као и да кроз примере из праксе упознају привредне субјекте региона, предузетнике и њихова удружења, као и представнике локалне самоуправе (из области привреде), са поступком контроле концентрација. Објашњена је методологија рада, процедуре, начин испитивања и анализе које се спроводе како би се утврдило чињенично стање у функцији доношења одговарајуће одлуке.

У Привредној комори Србије, представници Комисије су, на захтев ПКС, за већи број представника различитих привредних грана, као и представнике адвокатуре, одржали једнодневни семинар посвећен питању методологије одређивања релевантног тржишта. Осим осврта на нормативни оквир којим је ово питање уређено, посебно је указано на значај правилног дефинисања релевантног тржишта у функцији реалне оцене ефеката концентрације, као и на практична искуства из рада Комисије, када је реч о испитивању концентрација.

У извештајној години, Комисија је наставила са претходно успостављеном праксом која подразумева потпуну јавност њеног рада. У том смислу, стручној, али и широј јавности доступне су све одлуке које је Комисија донела у поступку решавања по поднетим пријавама, или у поступцима вођеним по службеној дужности. На тај начин, Комисија одржава константну транспарентност свог рада, тако што своје одлуке, из овог дела активности, објављује на свом сајту, у прописом одређеном року након њиховог доношења. Комисија своја решења објављује у форми и облику који је опредељен Одлуком о начину објављивања аката и о замени, односно изостављању (анонимизацији) података.

Активности ка средствима јавног информисања

Подизањем интересовања медија за област заштите конкуренције, истовремено се постиже боље разумевање и подршка јавности, која даље може да изврши позитиван стручни притисак на учеснике на тржишту и носиоце политичких одлука. Истовремено се овим испуњава и обавеза обавештавања јавности.

Комисија је током 2015. године учинила додатне напоре како би значај заштите конкуренције учинила транспарентним и разумљивим широкој јавности (учесницима на тржишту и потрошачима). Ажурно објављивање свих битних одлука и обавештења о догађајима у којима Комисија учествује, су транспарентно и благовремено пласирани, како на интернет страници Комисије, тако и у свим релевантним медијима (штампаним и електронским). За те потребе, Комисија је ангажовала особу која би требало перманентно да се бави односима са јавношћу и планирањем и координацијом промотивних активности Комисије усмереним на развијање свести о потреби и значају заштите конкуренције (*Competition Advocacy*). Присутност председника Комисије у јавности такође је била изузетно значајна за квалитет јавне промоције резултата рада Комисије, што говори у прилог потребе даљег појављивања представника Комисије у медијима кроз интервјуе, гостовања, ауторске чланке, итд.

Комисија је током 2015. године интензивирала своју праксу издавања саопштења за јавност у вези са предметима који изазивају интересовање медија, али и у случајевима када оцени да је важно изнети став Комисије по одређеном питању.

Ово се посебно односи на повећање објава и броја улазака на званичној интернет презентацији, који је увећан за 51% у односу на претходну годину. Значајно повећање улазака на сајт Комисије је регистровано у последњем кварталу 2015. године.

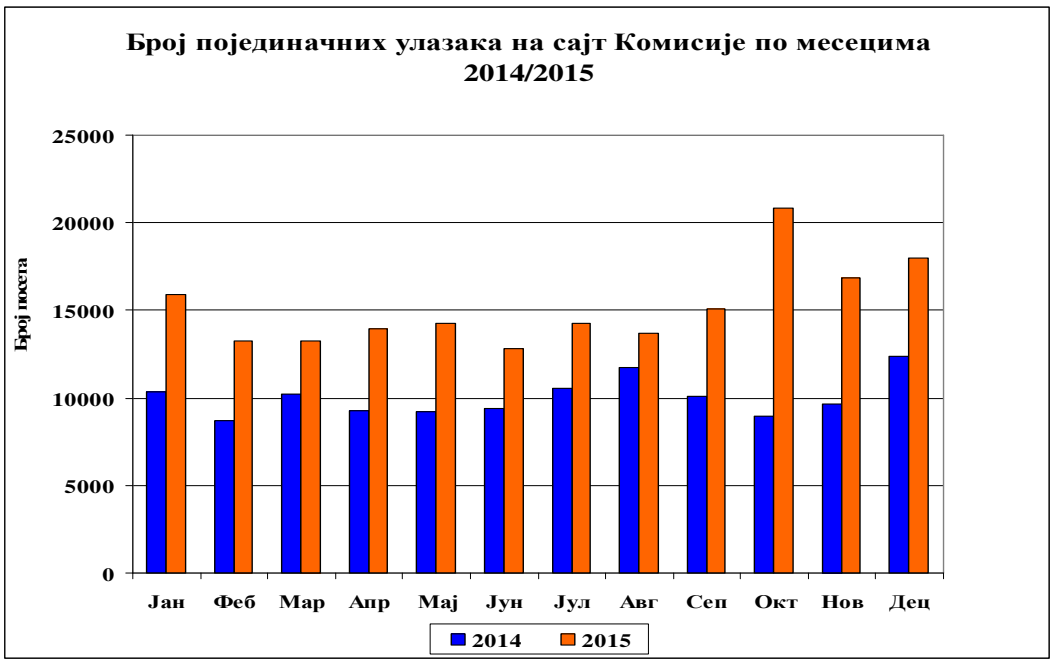

У 2015. години уочено је појачано интересовање домаћих и иностраних медија за рад Комисије. Како штампани, тако и електронски медији, током читаве 2015. године, поставили су Комисији велики број питања из делокруга њене надлежности. Некада је оквир постављених питања био опредељен интересом јавности у односу на конкретне поступке који су вођени пред Комисијом, а некада су се питања представника медија односила на захтеве за ближим тумачењем одређених законских норми. Комисија је по таквим захтевима одговорала у најкраћем могућем року.

Извештајни период био је обележен наглашеним интересовањем представника медија за све врсте активности Комисије, укључујући и оне које су се односиле на испитивање концентрација. У 2015. години, Комисија је водила поступке и донела одлуке у предметима чији су учесници, између осталих, биле и велике иностране компаније, које су остваривале активност и на тржишту Републике Србије.

Концентрације о којима је Комисија решавала уз прописавање одређених услова, посебно су биле у фокусу интересовања медија. Поред структуре самих мера, интерес је исказан и за наложене рокове њиховог трајања, последице неспровођења одређених услова у дефинисаном року, могућност одређивања додатних рокова, процену ефеката примене прописаних мера на стање конкуренције на анализираном релавантном/релевантним тржиштима. Интерес медија, када је о условно одобреним концентрацијама реч, односио се не само на предмете започете и окончане у 2015. години, већ и на оне из претходних година, за које је спровођење наложених мера имало своју актуелност и у извештајном периоду.

Комисија је на сваки упит који јој је достављен од представника медија, одговорила у најкраћем могућем року, водећи рачуна да у такве одговоре не буду укључени и они подаци који представљају пословну тајну, а према којима се Комисија односила у складу са прописаним поступањем предвиђеним за такве ситуације. Комисија је током 2015. године, имала више од 200 објава у штампаним и електронским медијима о активностима и поступцима које води.

Активности у контексту међународне сарадње

Међународна билатерална, нарочито регионална сарадња, као и сарадња у оквиру међународних организација и мреже тела за заштиту конкуренције, представља одличан начин размене искустава и знања, али и информација које могу бити од значаја за вођење поступака и одлучивање Комисије. Досадашња пракса у учешћу на семинарима и радионицама показала је да овај вид техничке помоћи и сарадње представља начин не само за стицање и размену знања, већ и за презентовање достигнућа Комисије међународној стручној јавности и промовисање развоја заштите конкуренције у Србији.

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2015. ГОДИНИ

ВРСТА ПРЕДМЕТА	Окончани	У току 31.12.
○ **ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ**		
Рестриктивни споразуми	2	7
Појединачно изузеће споразума од забране	31	4
Злоупотреба доминантног положаја	/	2
Иницијативе за покретање поступака пред Комисијом и обавештења	43	7
УКУПНО	**76**	**20**
○ **КОНЦЕНТРАЦИЈЕ УЧЕСНИКА НА ТРЖИШТУ**		
Одобрене у скраћеном поступку	101	12
Условно одобрене у поступку по службеној дужности	/	2
Безусловно одобрене у поступку по службеној дужности	/	
Забрањене у поступку по службеној дужности	/	
Одбачена пријава	2	/
Обустављен поступак	4	/
УКУПНО	**107**	**14**
○ **МИШЉЕЊА**		
Мишљења на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту	14	/
Мишљење о примени одредби Закона о заштити конкуренције које се односе на концентрације	20	/
Мишљења о примени прописа у области заштите конкуренције	43	1
Мишљења по члану 157. Закона о стечају	97	/
УКУПНО	**174**	**1**
○ **СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ**	1	3
УКУПНО	**1**	**3**

11. ЗАКЉУЧАК

Комисија за заштиту конкуренције је у току 2015. године наставила да предузима активности у циљу обезбеђења ефикаснијег спровођења одредаба Закона о заштити конкуренције, како путем вођења поступака утврђивања повреда конкуренције, тако и путем јачања свести о значају заштите конкуренције (*competition advocacy*).

Комисија је у протеклој години донела значајан број мишљења (далеко већи у односу на све претходне извештајне године) на предлоге прописа који имају, или могу имати утицај на конкуренцију на тржишту, чиме се доприноси унапређењу законског оквира у Републици Србији и омогућава стварање услова за функционисање тржишта по принципима слободне конкуренције. Поред наведеног, Комисија је, поступајући по захтевима учесника на тржишту, донела и велики број мишљења о примени одредаба Закона, омогућавајући учесницима на тржишту да се ближе упознају са праксом Комисије и ускладе своје понашање на тржишту са правилима заштите конкуренције.

Битан догађај током претходне извештајне године је, свакако, извођење првих ненајављених увиђаја, чиме је стечено значајно искуство и отворено ново поглавље у примени свих значајних инструмената политике заштите конкуренције, сходно надлежностима из Закона, али и пракси Европске комисије и других тела за заштиту конкуренције.

Комисија је у току 2015. године обезбедила пресељење у пословни простор који по својој величини, функционалности, као и по цени закупа, одговара садашњим потребама институције.

Садржај извештаја јасно показује да је Комисија у 2015. години имала изразито интензивну активност на главним пољима свог деловања. Та чињеница односи се како на поступке везане за утврђивање повреда конкуренције (било да је реч о поступцима у којима је испитивано постојање рестриктивног забрањеног споразума, или поступцима, који су вођени по иницијативама за утврђивање злоупотребе доминантног положаја), тако и на оне који су вођени по поднетим пријавама концентрација, као и на поступке испитивања концентрација које је Комисија водила по службеној дужности. Сви поступци који су вођени пред Комисијом током извештајног периода, а за које је Законом прописан рок за њихово окончање, завршени су у оквиру тог рока.

Комисија је током 2015. године одржала, а у неким аспектима свог деловања и додатно унапредила, већ достигнути ниво јавности рада. При томе се оваква оцена пре свега односи на сарадњу Комисије са медијима. Такође, указано је и на све методе и средства који су у раду Комисије и у 2015. години коришћени као стандардни поступци у функцији стварања и одржавања пуне јавности њеног рада.

Ни у једном тренутку извештајног периода није угрожена, нити доведена у питање финансијска независност Комисије. Као ванбуџетска институција, Комисија се финансира искључиво из сопствених прихода, остварених применом Тарифника којим су утврђене накнаде (таксе) за извршавање неких од послова из оквира њених законских надлежности. Остварени приходи Комисије директно су пропорционални обиму и сложености извршених активности, при чему Комисија ни на који начин не може утицати, нити може унапред прецизно предвидети, колики ће број предмета и које структуре бити извршен у било ком краћем или дужем временском периоду. Поред тога што је у извештајној години Комисија

самостално обезбедила довољна финансијска средства за своје функционисање, део остварених прихода из 2015. године биће пребачен у корист буџета Републике Србије.

Различити облици међународних активности Комисије, такође су чинили једно од значајних обележја њеног рада у 2015. години, који су и институционално и тематски детаљно образложени у овом Извештају. Свакако да су предузете активности у процесу придруживања Европској унији, чиниле кључну основу приликом оцене степена напретка у процесу евроинтеграција.

Комисија ће у наредном периоду наставити даље усаглашавање праксе са правилима и праксом тела за заштиту конкуренције у ЕУ, борбу против најозбиљнијих повреда конкуренције, омогућити транспарентан приступ у представљању рада и промовисању значаја поштовања правила конкуренције и сарадњу са свим органима у процесу спровођења политике конкуренције.

Својим интерним одлукама и упутствима Комисија ће и даље утицати на подизање степена обавештености учесника на тржишту са ставом Комисије везаним за примену оних законских одредби које су предвиђене за ситуације одступања од стриктног поштовања Закона, а у вези прописаних обавеза учесника на тржишту.

Наставиће се спровођење секторских анализа тржишта, на начин предвиђен Законом, што је чинило једну од битних активности Комисије и у претходним годинама. Циљ таквих анализа јесте да се добије бољи увид у стање на оним тржиштима за која ценовни токови или друге околности, упозоравају на могућност да наступи ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. Такве активности и налази спроведених анализа, могу указивати на неправилности и појаве које су супротне прописима о заштити конкуренције и могу бити показатељ потребе покретања поступака из законске надлежности Комисије. Комисија разматра и оцењује који сектори би потенцијално могли бити предложени за реализовање оваквих анализа у 2016. години.

У фокус укупних активности у 2016. години, Комисија ће поставити стварање, развијање и очување таквог пословног амбијента, у коме ће предузимати активности у складу са својим надлежностима, које треба да допринесу да привредни развој буде базиран на конкурентној економији. Претпоставка за остваривање таквог циља јесте квалитетан нормативни систем с једне стране, и неопходност његовог разумевања, поштовања и спровођења, са друге. Овај други услов подразумева активности Комисије на унапређењу културе конкуренције (*competition culture*), којом се подиже свест о добробити конкуренције, како на учеснике на тржишту-привредне субјекте, тако и на крајње потрошаче.

Имајући у виду вишегодишњи период континуиране примене Закона, као и чињеницу да су учесници на тржишту на које се овај Закон примењује, имали довољно времена да се прилагоде његовим решењима, Комисија ће у предстојећем периоду, за све облике повреда конкуренције, апосебно за оне најтеже, спроводити конзистентну политику изрицања мера заштите конкуренције одређених Законом.

Коначно, али не мање значајно, ефикасност Комисије условљена је и јачањем њеног административног капацитета, на чему је Комисија и до сада радила, али ће и у наредном периоду ово бити једна од активности која ће представљати један од шриоритета, са циљем стварања, развијања и очувања професионалног интегритета и високог степена стручности запослених у Комисији.

Комисија за заштиту конкуренције

Савска 25, Београд
Република Србија

office.kzk@kzk.gov.rs
www.kzk.gov.rs